CNAIR, daună totală pentru buget /ARNm, vindecătorul de cancer

ROMÂNIA
Newsweek

PROGRAMUL

SPORTIVILOR ROMÂNI LA JOCURILE OLIMPICE DE LA TOKYO

ANUL 4 ■ NUMĂRUL 124
■ PREȚ: 14,90 LEI ■ 16-29.07.2021

BIBLIOTECA ALEPH

Cel mai mare eveniment sportiv planetar, Jocurile Olimpice de la Tokyo au loc între 23 iulie - 8 august 2021. ➤ P. 46

ROCK FM
It Rocks!

www.rockfm.ro

Newsweek ROMÂNIA

16-29.07.2021 _ ANUL 4 _ NR.124

Apare bilunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 30 iulie 2021

SUMAR

Periscop

06 **Educație**
Cui folosește mai multă carte

08 **Interviu**
CĂTĂLIN OSICEANU
„Nu sunt adeptul temelor de vacanță forțate“

Opinii

10 CĂTĂLIN PRISACARIU
E nevoie de un Registru al Subvențiilor pentru Partide

11 PETRE BĂDICĂ
Propagandiștii PCR care ne-au condus în democrație

Dosar

12 **Sabotaj**
CNAIR, daună totală pentru buget

14 Astaldi, despăgubită cu 265 milioane de lei

16 Doi ani de întârziere au costat 206 milioane de lei

17 Șocantul caz al daunelor de peste 90 milioane €

18 Exproprierile întârziate au îmbogățit și Aktor

20 Acuzații grave făcute de Bode: CNAIR nu s-a apărat

22 Trei licitații și toate trei distruse de stat

23 Lucrări nefinalizate în România, conturi grase în Cipru

24 Lucrări ilegale, albite prin OUG de Cioloș

25 Încă 400 de milioane de euro se cer de la CNAIR

Internațional

26 **Război informațional**
Rusia și China contraatacă

29 Centenarul Partidului Comunist Chinez: festivism și probleme de imagine

30 **Știință**
Răzbunarea tocilarilor

36 Ne îndreptăm către un Cyber Pearl Harbor

43 O cronologie a problemelor

Magazin

46 **Sport**
Programul sportivilor români la Jocurile Olimpice de la Tokyo

54 **Medicină**
ARNm, salvatorul

58 **Analiză**
Rablele salvează piața mașinilor noi

Calendar

62 Oltenia feudală întâlnește administrația austriacă

»P.58

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăețeanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Contributori _ **Cristian Diaconescu, Iulian Fota, Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus _ ȘTIRI ÎN 4 FOTOGRAFII

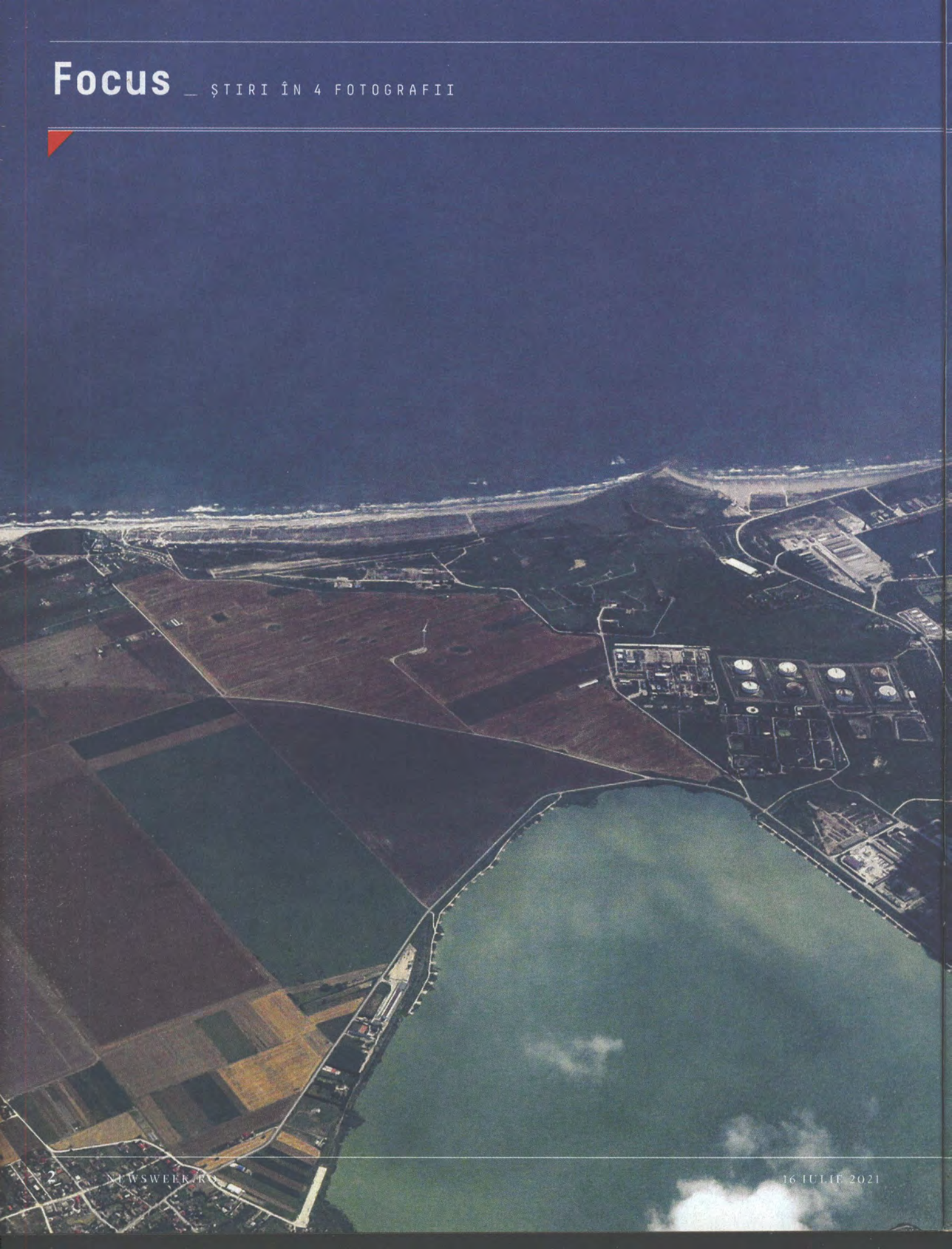

NĂVODARI, ROMÂNIA

Explozie la rafinărie

O explozie a avut loc, pe 2 iunie, la Rafinăria Petromidia din Năvodari. Incendiul, care a ucis un om și a rănit alți 4, a fost produs cel mai probabil după ce o conductă de hidrofinare s-a fisurat.

FOTO: INQUAM PHOTOS/GEORGE CĂLIN

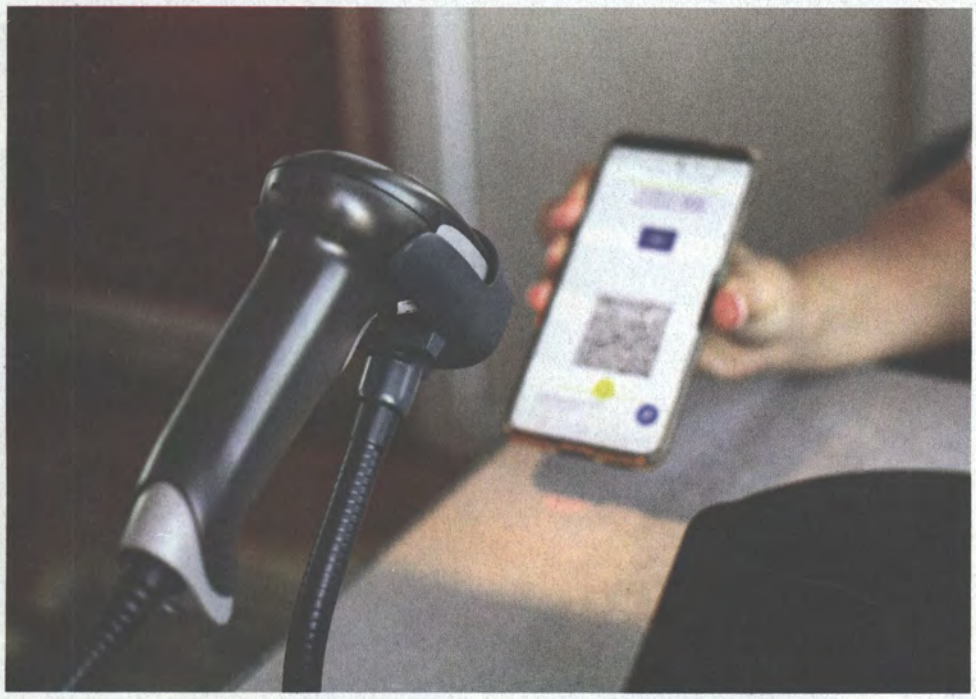

LACATUS
7

GIURGIU, ROMÂNIA

Codul care te trece granița

Românii pot călători în UE, de la 1 iulie, cu certificatul european digital COVID-19. La frontiera Giurgiu-Ruse, polițiștii de frontieră scanează codul QR al documentului.

FOTO: INQUAM PHOTOS/GEORGE CĂLIN

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Lăcătuș, pentru totdeauna

CSA Steaua a decis să retragă tricoul cu numărul 7 în onoarea lui Marius Lăcătuș. „Fiara" a participat la ceremonie, iar 15.000 de fani veniți pe noul stadion Ghencea i-au scandat numele.

FOTO: INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

OTOPENI, ROMÂNIA

Retragerea din Afganistan

Ultimul detașament românesc din Afganistan, format din 140 de militari ai Batalionului de Protecție a Forței „Jderii", s-a întors în România. Ceremonia de repatriere a avut loc pe 26 iunie.

FOTO: INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

RĂZBOI INFORMAȚIONAL
Rusia și China contraatacă » P. 26

EDUCAȚIE

Cui folosește mai multă carte

Elevi, profesori și un studiu elaborat de Comisia Europeană au fost instrumentele de analiză în dezbaterea: se impune scurtarea vacanței de vară, așa cum a cerut ministrul Educației?

DIN ANUL ȘCOLAR 2022-2023, ELEVII VOR STA MAI mult la școală. „Începând din toamna anului 2022, vom face tot posibilul, vom prezenta argumente, în așa fel încât să fie acceptate de profesori, de părinți, de elevi, de decidenți, pentru că avem nevoie de o perioadă mai mare de cursuri. Avem nevoie de timp pentru recuperarea pierderilor", a declarat ministrul Sorin Cîmpeanu.

„Cu siguranță vacanța de vară va fi mai scurtă", a mai spus ministrul, care a refuzat însă să dea niște termene mai precise.

Timp pentru recapitularea materiei predate

Președinta Asociației Elevilor din Constanța, Ariana Dudună, a arătat, pentru *Newsweek România* că, „în ultimii ani, numărul de săptămâni din fiecare an școlar a scăzut, anul acesta ajungându-se la 34 de săptămâni. România se află pe ultimele locuri din Uniunea Europeană cu privire la numărul de zile de școală din fiecare an școlar, majoritatea statelor europene având între 170-180.

Scurtarea vacanței de vară nu este decât o consecință a creșterii numărului de zile de școală din anul școlar, creștere pe care o considerăm necesară. Numărul de zile adăugat va contribui la predarea materiei într-un mod eficient, așezat, fără o evaluare grăbită. Timpul adăugat ar trebui folosit în vederea consolidării, exersării și recapitulării materiei predate".

Începerea școlii, pe 1 septembrie

Ariana Dudună crede că mai multe săptămâni de școală în timpul verii ar putea declanșa probleme logistice și de organizare greu de soluționat: „De foarte multe ori nu există condiții, creându-se astfel un mediu care nu este propice învățării. Mai mult, dacă anul școlar ar fi prelungit în vară, s-ar decala desfășurarea examenelor naționale, elevii fiind nevoiți să susțină examenele în condiții extreme de temperatură. Considerăm că este necesară creșterea numărului de zile de școală din fiecare an școlar, dar că cea mai optimă soluție ar fi prelungirea în toamnă, astfel încât începerea școlii să fie făcută pe 1 septembrie".

Mai multă școală ar putea ajuta la aprofundarea materiei. „Creșterea numărului de zile dintr-un an școlar nu reprezintă modificarea programei școlare, aceasta rămânând aceeași. Mai mult, astfel, programa încărcată va putea fi predată într-un timp optim și într-un mod aerisit, propice înțelegerii", spun elevii.

Funeriu: E nevoie de mai multă școală

Fostul ministru al Educației, Daniel Funeriu, cere ca elevii să petreacă mai multe ore la școală. Și oferă un exemplu.

„Copiii din landul Baden-Württenberg al Germaniei au 41 de săptămâni de școală pe an. Cei din România au 34, cu 7 mai puțin. În 12 ani de școală asta înseamnă 84 de săptămâni mai puțin, adică doi ani jumate de școlarizare în minus. Un an de școlarizare înseamnă cam 30 de puncte PISA. Doar prin acest efect ne-am ridica la nivelul Italiei și Austriei, undeva în jur de un scor PISA de 470-480.

Ia să-i văd pe cei care se dau de ceasul morții că e programa încărcată! Nu programa e încărcată, ci timpul în care trebuie livrată e prea scurt. Nu, nu s-a inventat încă metoda să înveți mai puțin și să știi mai mult", spune Funeriu.

Câte zile de școală au elevii în Europa

Într-o analiză realizată de Comisia Europeană, la nivelul anului școlar 2020-2021, se observă că numărul mediu de zile de școală pentru elevi (ciclu primar, gimnaziu și liceu), în anul 2020-2021 în România a fost de 167 (în medie pe clasele I-XII).

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

Foto PEXELS.COM

Numărul zilelor de școală în statele din Europa

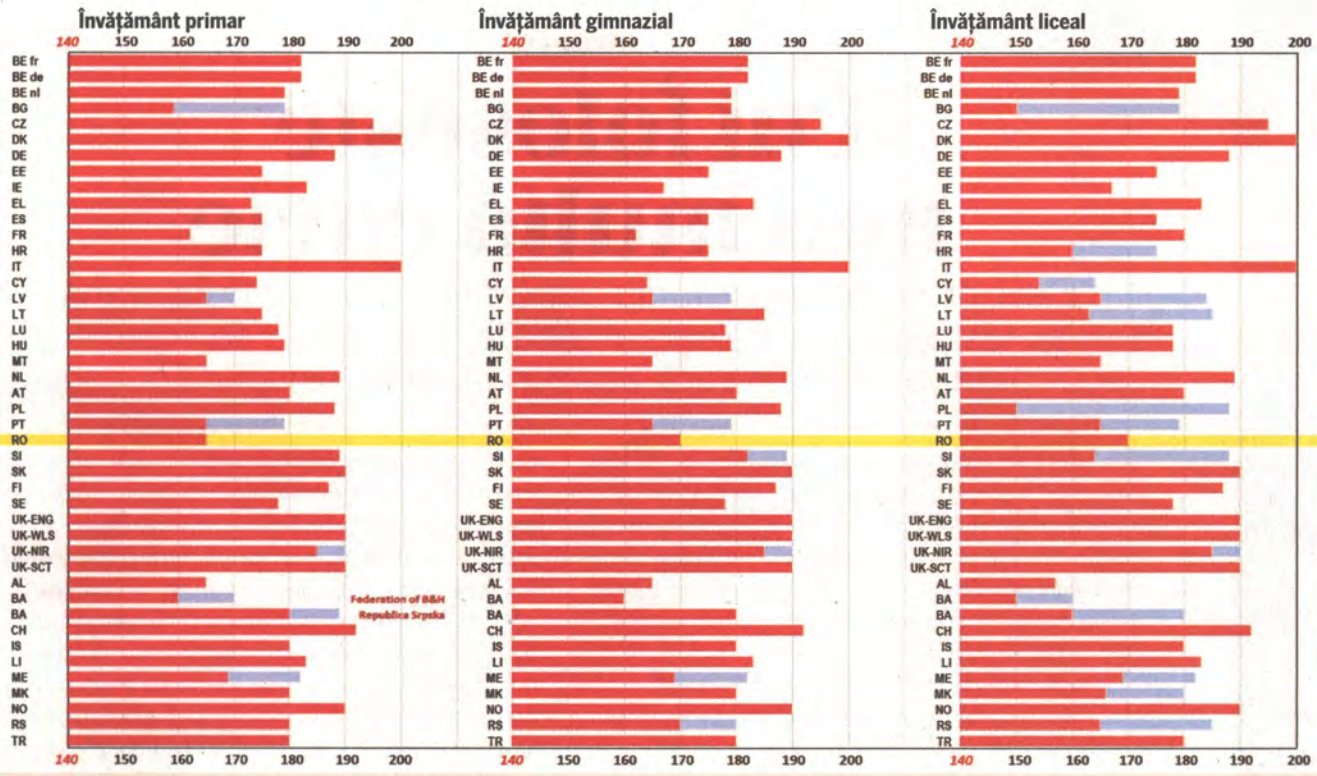

Doar în Polonia, Bulgaria, Malta și Slovenia, elevii petrec mai puține zile la școală într-un an întreg. Există țări unde elevii petrec cu 20% mai mult timp la școală decât elevii din România. Potrivit Comisiei Europene, în medie, elevii din Europa au mers la școală astfel: Belgia (Be) – 182 zile de școală în anul 2020/2021, Bulgaria (Bg) – 150 de zile, Cehia (Cz) – 195 zile, Danemarca (Dk) – 200 de zile, Finlanda (Fi) – 187 de zile, Grecia – 183 zile, Italia (It) – 200 zile, Islanda (Is) – 170 zile, Olanda (NL) – 189 de zile, Polonia (PL) – 150 de zile, Slovenia – 164 zile, Malta (Mk) – 165 de zile, Muntenegru (Me) – 169 zile, Serbia (Se) – 170 zile.

Elevii din România merg puțin la școală

După cum se vede din infografie, puține state oferă elevilor peste 11 săptămâni de vacanță de vară, iar printre ele se află România, Italia, Spania, Portugalia, dar și Bulgaria.

Vacanță între 9 și 11 săptămâni au elevii din: Ungaria, Serbia, Bosnia, Suedia, Finlanda, Grecia.

Vacanță între 7 și 9 săptămâni au elevii din: Polonia, Cehia, Slovacia, Franța, Norvegia.

Vacanță de vară sub 7 săptămâni au elevii din: Germania, Elveția, Marea Britanie.

Informațiile apar în documentul: „The Organisation Primary and General Secondary Education 2020/21", realizat de Comisia Europeană. N

INTERVIU. „Nu sunt adeptul temelor de vacanță forțate"

↗ **CĂTĂLIN OSICEANU PREDĂ MATEMATICA LA ȘCOALA** „Grigorie Ghica Voievod" din București. El argumentează de ce anul școlar nu trebuie prelungit.

***Newsweek România*: Cum apreciați intenția de scurtare a vacanței de vară?**

Cătălin Osiceanu: Într-un raport al Eurydice, se arată că în aproape jumătate din țările europene anul școlar are între 170 și 180 de zile. Numărul zilelor de școală variază între 162 de zile în Franța și 200 de zile în Danemarca și Italia. În 15 țări, numărul zilelor de școală variază între 181 și 190 de zile.

În România, anul școlar 2020-2021 a avut 172 de zile, fiind considerat unul dintre cei mai scurți ani școlari din istoria recentă. În opinia mea, anul școlar în România nu ar trebui prelungit. La noi, vara este perioada examenelor, susținute de elevi, organizate în două sesiuni, după cum bine știți, atât pentru elevii claselor a VIII-a, cât și pentru cei de a XII-a.

Lungimea vacanțelor de vară exprimată în săptămâni

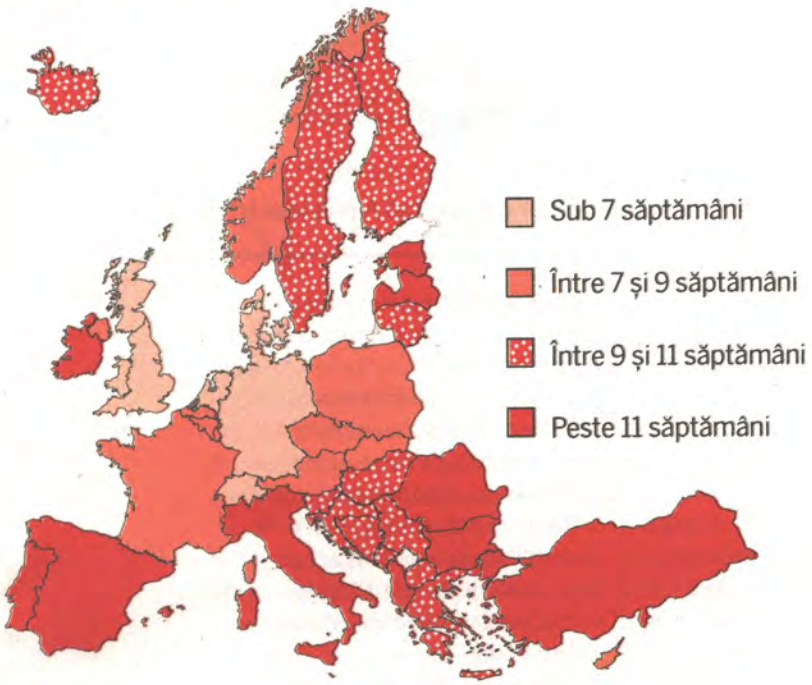

Testarea PISA, un eșec

În 2018, România a înregistrat rezultate slabe la testele PISA. Scorul obținut este în scădere față de ultimele două testări la care România a participat (2012 și 2015), la toate cele trei domenii testate: citire, matematică și științe.

41% dintre elevi sunt anafabeți funcțional. Ei nu pot înțelege un text de lungime medie, nu pot extrage ideea principală, nu pot căuta informații pe baza unor criterii, altfel spus, nu pot construi semnificații pe baza a ceea ce citesc (pot învăța pe bază lecturii).

43% dintre elevi nu pot recunoaște și interpreta fără sprijin cum poate fi reprezentată matematic o situație simplă.

România se află pe locul 50 în rândul țărilor care au participat la testele PISA, sub media europeană în ceea ce privește performanța elevilor la citire, matematică și științe.

Mai exact, media europeană la citire este de 487 de puncte, la matematică este de 489 de puncte și la științe tot de 489 de puncte. România a obținut 428 de puncte la citire, 430 la matematică și 426 la științe.

Aceste clasări nesatisfăcătoare sunt folosite ca argument de cei care cer scurtarea vacanțelor.

Vara este perioada admiterii la liceu. Este perioada când profesorii susțin examene de formare profesională. Cadrele didactice sunt implicate în organizarea acestora, ca membri în comisii, ca asistenți, ca evaluatori. Prelungirea anului școlar ar intra în coliziune cu toate aceste activități specifice sistemului nostru de învățământ. Profesorii implicați în organizarea examenelor naționale nu pot susține coerent și punctual orele cu elevii.

Pentru perioada de vară, domnul profesor Radu Gologon a lansat o idee într-un comentariu pe Facebook, la care subscriu total: „Decât mult și prost, mai bine puțin, dar bine. Nu văd problema școlii românești în timpul petrecut la școală de elev. E o abordare naivă. Pentru un copil mediu este mai important să se relaxeze gândind decât să gândească forțând. Ideal ar fi ca elevii să participe la tabere de vară de câte 12-14 zile, cu tematici și cu libertatea elevilor de a alege. E cel mai bun sistem de educație cel în care copiii, între ei, sunt vectorii transmiterii informației".

S-ar recupera materia „pierdută" în pandemie și „decalajul" față de alte state?

Pandemia a afectat într-o anumită măsură toate sistemele de învățământ. Nu trebuie abordată această problemă ca pe o competiție cu alte state. Problemele reale ale învățământului românesc sunt mult mai profunde și există interes pentru aplicarea unor strategii menite să regleze această situație. Aș exemplifica aici formatul subiectelor de matematică din cadrul examenului de Evaluare Națională, foarte apropiat de cel al testelor PISA. Mai sunt însă multe de făcut. Dacă există materie „pierdută", consider că este de datoria fiecărui cadru didactic să își facă un program de recuperare. Pentru asta nu consider că trebuie o acțiune coordonată de minister. Am încredere în profesionalismul cadrelor didactice și cred că fiecare în parte știe ceea ce are de făcut.

Vacanța de vară e o pauză prea mare în procesul de învățare?

Nu sunt adeptul temelor de vacanță forțate. Pusă față-în-față cu programul școlar de aproximativ 8 luni, în care copilul învață zilnic maximum 4-5 ore, la primar, clasa a IV-a, sau 6-7 ore, la gimnaziu ori liceu, vacanța de vară nu poate fi o pauză prea mare. Din lunga experiență pe care o am la catedră pot să vă spun că mintea copilului are capacitatea de a recupera rapid noțiunile uitate. Asta depinde, bineînțeles, de modul în care a dobândit cunoștințele. O învățare logică, structurată pe algoritm, nu pe memorare, e cea mai recomandată. Învățarea prin descoperire și-a arătat eficiența deplină. Un indicator al învățării este că un elev instruit, dacă a uitat ceva, știe unde să caute.

EDITORIAL

E nevoie de un Registru al Subvențiilor pentru Partide

CĂTĂLIN PRISACARIU, redactor-șef adjunct al *Newsweek România*

Câteva milioane de euro în fiecare lună se duc din bugetul de stat către partidele parlamentare și nu numai. Am văzut și unde se duc banii: Mircea Drăghici de la PSD și-a luat casă și mașini scumpe, partidul lui Victor Ponta, vreo trei Tesla de peste 300.000 de euro.

Newsweek România a dezvăluit în decembrie 2018 că peste 1,8 milioane de lei și trei Mercedesuri de aproape 200.000 de euro au fost beneficiile personale ale cuplului Mircea și Georgiana Drăghici din banii publici primiți de către PSD drept subvenție.

Trezorierul PSD a somat, la acea vreme, *Newsweek România* să șteargă dezvăluirile publicate în privința sa, însă acest lucru nu s-a întâmplat.

La aproape trei ani de la acel moment, Mircea Drăghici a fost condamnat definitiv la cinci ani de închisoare.

Cu o zi înainte de condamnare, Europa Liberă a dezvăluit că Pro România (partidul lui Victor Ponta care a ratat intrarea în Parlament la ultimele alegeri generale) a plătit, într-un singur an, pentru trei mașini Tesla, între 300.000 și 350.000 de euro. Legal. Dar netransparent.

Iar declarația de avere tocmai depusă de vicepremierul Kelemen Hunor arată că, și în anul care a trecut, acesta și soția sa au trăit integral din bani publici: o parte de la Camera Deputaților, restul de la UDMR, care se finanțează aproape integral din bani publici.

Sunt doar câteva exemple de cum se cheltuie banii publici injectați (ca efect al legii votate tot de politicieni) în partide. Nu puțini bani. În luna iunie a acestui an, de exemplu, Autoritatea Electorală Permanentă a transferat 13,6 milioane de lei partidelor ca subvenție. În prima lună a lui 2021, suma a fost de aproape 20 de milioane de lei.

Actualul premier a promis încă din noiembrie 2020, când era numai ministru de Finanțe, că vrea reducerea acestei sume. Promisiunea a fost reiterată în februarie a.c.

Iar tăierea pare să fi fost operată, dacă se compară luna ianuarie a.c. cu iunie a.c.

Nu e clar însă dacă această reducere este temporară, iar, dacă nu, cum ar putea fi permanentizată, de fapt, fără schimbarea legii finanțării partidelor politice.

Iar, când vine vorba de lege, intră în joc mașinăria parlamentară de partid, care din asta trăiește: bani publici.

Nici măcar „revoluționarii" de la AUR, care au propus un proiect de lege de eliminare a subvențiilor pentru partide, nu au votat pentru propria creație (!).

E adevărat că, timid, ceva pași spre transparentizarea cheltuirii banilor publici de către partide se fac: mai nou, Autoritatea Electorală Permanentă publică lunar date despre cum se consumă acești bani de către partide. Nu este vorba, însă, de beneficiari finali, ci de categorii de cheltuieli: chirii, salarizare etc. E un pas, dar e un pas mic, iar imaginația partidelor, când vine vorba de ascuns bani, este nelimitată.

Și, dacă banii tot se dau, măcar să știm cui și pentru ce.

Căror persoane fizice, căror companii, pentru ce servicii și produse. Cam ca în SICAP/SEAP (Sistemul Electronic de Achiziții Publice). Să înființăm, să spunem, un Registru al Subvențiilor pentru Partide (RSP).

Acum o vreme, aș fi fost sigur că oamenii noi în politică de la USR-PLUS sunt gata să propună un proiect de lege care să pună în practică funcționarea acestui RSP.

Dar acum știu că USR-PLUS nu doar că nu a comunicat informații despre cum cheltuie bani publici, dar s-a și luptat cu o ardoare demnă de o cauză mai bună în instanță să țină secrete aceste informații.

Propagandiștii PCR care ne-au condus în democrație

PETRE BĂDICĂ, senior editor al *Newsweek România*

Ne mirăm că suntem în urma polonezilor sau a ungurilor în ceea ce privește nivelul de trai sau numărul de kilometri de autostradă construiți, deși am ieșit din comunism în același timp. Nu ar trebui, dacă ne uităm la oamenii care au clădit capitalismul autohton.

Oamenii care au construit capitalismul în România (unii încă activi și foarte influenți și azi) au fost îndoctrinați de Partidul Comunist Român și au devenit, la rândul lor, propagandiști ai regimului comunist.

Oamenii care au condus/conduc politic, legislativ și financiar România, care ne-au reprezentat pe plan extern au fost, în trecut, slujitori devotați ai regimului comunist. Căruia i-au închinat ode, semnând și lucrări de îndoctrinare a cetățenilor.

Revelația acestui inventar (incomplet) al propagandiștilor comuniști care au condus România după 1990 nu mi-ar fi venit dacă nu l-aș fi văzut pe Ioan Mircea Pașcu scârbit că Irina Begu și Sorana Cîrstea nu au mentalitatea necesară pentru a câștiga la Wimbledon.

Mircea Pașcu a învățat la școala de „descurcăreți" Ștefan Gheorghiu, unde învățai să faci propagandă comunistă și să acționezi respectând valorile PCR.

După 1990, propagandistul comunist Pașcu a fost ministru în guvernul dublului condamnat penal Adrian Năstase și a stat 12 ani în Parlamentul European. A fost propunerea PSD pentru funcția de comisar european interimar.

Mircea Pașcu a fost lansat pe orbita publică de comuniști după ce, în 1989, Editura politică îi publica lucrarea „Armele și politica". Cartea are un limbaj liniar, cu citate însăilate la fiecare pagină. Pentru a se pune la adăpost, cele mai importante concluzii sunt trase de Nicolae Ceaușescu sau de Partidul Comunist.

După ce nu a mai prins un mandat de europarlamentar, Mircea Pașcu a fost angajat la BNR, pentru că așa a decis Mugur Isărescu care conduce instituția de 30 de ani. Isărescu a fost turnător la Securitate.

Isărescu s-a lansat tot în comunism, când îi închina ode lui Ceaușescu.

Numele lui Isărescu apare printre autorii cărții intitulate „10 teme actuale în dezbaterea specialiștilor români". Lucrarea, apărută la Editura Politică în 1984, a fost redactată sub forma unei discuții în care autorii au o serie de intervenții. Toți autorii citează din Nicolae Ceaușescu, dar și din documentele Partidului Comunist Român.

Meleșcanu, șef al diplomației române până nu demult a scris una din cele mai sinistre lucrări din anii '60 argumentând cât de bună a fost colectivizarea în România.

Ex-ministrul de Externe a redactat o lucrare de diplomă intitulată „Probleme juridice privind naționalizările efectuate în țările socialiste" în care argumenta necesitatea și legalitatea confiscării de către comunism a „proprietății capitaliste". Opunându-se colectivizării, mulți români au ajuns în pușcării ori au fost uciși.

Petre Daea a condus agricultura românească vreo 3 ani de zile. El a fost un propagandist activ și zelos al regimului comunist, după cum reiese din dosarul său de cadre.

Petre Daea a devenit specialist în agricultura socialistă, ideolog și propagandist al regimului comunist, după ce a studiat patru ani la Academia Ștefan Gheorghiu, școala de partid și de cadre a PCR.

Președintele Curții Constituționale a României, Valer Dorneanu este autorul unei cărți de propagandă care abundă în citate din Nicolae Ceaușescu și documente elaborate de Partidul Comunist Român. „Participarea sindicatelor la elaborarea și aplicarea legislației muncii", apărută în 1981, fusese elaborată „în sprijinul activității organizațiilor de partid, de masă, obștești și a consiliilor oamenilor muncii", scrie Dorneanu.

Despărțirea primului președinte al României democrate de comunism este emblematică pentru toate personajele de mai sus.

În 1982, la Editura Politică apărea volumul „Problemele globale și viitorul omenirii", în seria „Idei contemporane", scris de Ion Iliescu. Zece ani mai târziu, la republicarea lui în democrație, Iliescu a șters citatele din Ceaușescu, Engels și din Marx care apăreau în prima ediție. Apoi, a condus 10 ani România.

SABOTAJ

CNAIR, daună totală pentru buget

Despăgubirile plătite constructorilor de drumuri pentru că statul nu-și face treaba sunt imense.

FESTIVISM
De multe ori, o tăiere de panglică la lucrări de infrastructură neterminate a dus la plata unor despăgubiri de milioane de euro

RĂZBUNAREA TOCILARILOR
Coronavirusul a plecat din laborator » P. 30

STATUL ROMÂN A PLĂTIT DESPĂGUBIRI DE 220 de milioane de euro constructorilor de drumuri din cauza incompetenței și corupției care au ros din temelie Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere. Alte 400 de milioane de euro e foarte posibil să fie plătite pentru procesele aflate în curs.

Newsweek România a obținut în exclusivitate mai multe documente care arată că o parte din despăgubiri au fost plătite pentru că premierii Emil Boc și Victor Ponta au inaugurat mai multe autostrăzi și drumuri în campaniile electorale înainte de finalizarea lucrărilor. De exemplu, premierul Emil Boc și ministrul Anca Bogiu au inaugurat înainte de finalizarea lucrărilor o porțiune din Autostrada Medgidia – Constanța, ceea ce a generat constructorului o pagubă de peste 750.000 euro.

Compania italiană Salini a primit despăgubiri de peste 67,2 milioane euro pentru că a fost forțată de șefii CNAIR să deschidă parțial traficul pe o porțiune din Autostrada Orăștie – Sibiu pentru Victor Ponta, candidatul PSD la șefia statului.

Dar cele mai importante sume de bani au fost plătite ca despăgubiri pentru că șefii CNAIR pun căruța înaintea boilor. Directorii CNAIR, numiți politic și cu susținerea marilor constructori, tergiversează nejustificat emiterea ordinelor de începere a lucrărilor, întârzie exproprierea terenurilor și negociază clauze și actele adiționale în defavoarea statului român. Toate aceste decizii sunt luate în avantajul marilor constructori care câștigă sume colosale, inclusiv penalități de ordinul milioanelor, pentru fiecare zi de întârziere a lucrărilor.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

Lucian Bode, fost ministru al Transporturilor și actual ministru al Afacerilor Interne, a explicat chiar că șefii CNAIR au refuzat să se apere într-o speță de la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris, deși compania de stat câștigase procesul în primă instanță. Paguba, în acest caz: 50 de milioane euro. Paguba pe termen lung, însă, este incalculabilă. N

Foto INQUAM PHOTOS / VIRGIL SIMONESCU

ASTALDI, despăgubită cu 265 milioane de lei

Greșelile CNAIR și apetitul politic pentru inaugurări de lucrări neterminate au detonat bugetul statului.

ÎN ULTIMII ZECE ANI, MINIȘTRII Transporturilor au acuzat public compania Astaldi pentru lucrările de slabă calitate și nerespectarea termenelor de finalizare a lucrărilor.

Pe 2 octombrie 2020, CNAIR a reziliat unul dintre cele mai vechi contracte câștigate de această companie, cel pentru reabilitarea unei porțiuni de 103,49 km din Drumului Național 79 Arad – Oradea.

Contractul, în valoare de 266 milioane lei, a fost atribuit de CNAIR la finalul anului 2008. Termenul de finalizare al lucrărilor era de doi de la data emiterii ordinului de începere a lucrărilor. Cu alte cuvinte, lucrările urma să fie finalizate integral până pe 3 februarie 2011. Nu au fost finalizate nici până în ziua de azi.

La solicitarea *Newsweek România*, Biroul de Presă al CNAIR a transmis că „lucrările au fost executate în proporție de 98%, contractul aflându-se în litigiu până în anul 2018. Din momentul finalizării lucrărilor în procent de 98%, Antreprenorul (Astaldi – n.r) s-a demobilizat și nu a mai finalizat nicio lucrare, în ciuda numeroaselor solicitări din partea CNAIR".

Acuzații reciproce

Relația dintre compania statului român și cea privată a început să scârțâie după 2014. Pe de o parte, CNAIR i-a reproșat constructorului că nu au fost proiectate și executate lucrările pentru utilități electrice, nu a fost executat podul de la km 41+635 și nici cele două parcări pentru care trebuia întocmită decizia de expropriere. Ciudat, însă, șefii CNAIR nu au emis și un certificat constatator negativ pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către Astaldi.

În contrapartidă, Astaldi i-a imputat CNAIR tocmai deciziile de expropriere care nu au fost obținute, ceea ce ar fi făcut imposibile lucrările pe numite tronsoane, aflate pe terenuri cu alți proprietari decât statul român.

Cum părțile nu au ajuns la un acord, Astaldi a cerut un arbitraj la Curtea de Arbitraj Comercial de la Paris și, în 2016, a obținut acordarea de despăgubiri în valoare de 52,7 milioane lei.

Final: 71,72 milioane lei în despăgubiri

Ulterior acestei decizii, însă, până în 2018, au existat mai multe negocieri între CNAIR și Astaldi. La începutul anului 2018, directorul general al CNAIR, Ștefan Ioniță, i-a informat pe italieni că au de plătit, la rândul lor, penalități de 40 de milioane de lei către compania de stat în contul lucrărilor nerealizate. Surse din Ministerul Transporturilor au declarat pentru *Newsweek România* că, în urma negocierilor, s-ar fi ajuns la un acord de compensare între despăgubiri și penalități astfel încât CNAIR ar fi urmat să plătească doar diferența de 12,7 milioane lei.

În 2018, însă, Ștefan Ioniță a fost înlocuit cu Narcis Neaga. Acesta nu a mai continuat negocierile și a decis să plătească despăgubirile de 52,7 milioane lei prin trei ordine de plată la finalul anului 2018, conform documentelor obținute de *Newsweek România*.

CNAIR a transmis, la solicitarea *Newsweek România*, că, de fapt, italienii au primit despăgubiri totale de 71,72 milioane lei. Ceea ce înseamnă că au mai solicitat și primit dobânzi și penalități suplimentare în valoare de 19 milioane lei.

Între timp, pe rolul Curții de Arbitraj de la Paris se află cauza privitoare la penalitățile impuse de CNAIR. Există, așadar, o mică posibilitate ca statul să recupereze o parte din suma deja plătită.

Un „bacșiș" de 13,7 milioane lei

Astaldi și spaniolii de la FCC Construccion, în asociere, au câștigat despăgubiri (tot prin decizie a Curții de Arbitraj de la Paris) de peste 13,7 milioane și de pe urma lucrărilor executate la Autostrada Arad – Timișoara. Ca de obicei, constructorii au invocat nerespecta-

INAUGURARE
Premierul Emil Boc și ministrul Transporturilor Anca Boagiu, în iulie 2011, au deschis un tronson din A2

rea condițiilor contractuale de către CNAIR.

Contractul a avut o valoare de peste 663,1 milioane lei iar lucrările au fost demarate pe 26 ianuarie 2009. Termenul de finalizare al lucrărilor a fost de 24 de luni. Lucrările au fost finalizate abia în septembrie 2013, cu o întârziere de doi ani și opt luni.

Dar asta nu i-a oprit pe premierul Emil Boc și pe Anca Boagiu, în calitate de ministru al Transporturilor, să inaugureze parțial autostrada la finalul anului 2011.

Boc inaugurează, despăgubirile explodează: 85,28 milioane lei

Contractul de proiectare și construcție a autostrăzii Medgidia – Constanța a avut o valoare de peste 596 milioane lei. Acesta a fost atribuit unui consorțiu format din Astaldi și Max Boegl, o companie de construcții din Germania. Lucrările au început pe 4 iunie 2009 și aveau o perioadă de execuție de 730 de zile. Astfel, lucrările urma să fie finalizate cel târziu pe 4 iunie 2011. Dar recepția finală a lucrărilor a fost făcută cu o întârziere de un an și jumătate.

A existat, totuși, o inaugurare parțială a autostrăzii Medgidia – Constanța, pe 29 iulie 2011, la care au aprticipat premierul Emil Boc și ministrul Transporturilor Anca Boagiu. „Românii primesc astăzi o veste bună: pot ajunge pe litoral mai repede, economisind timp și bani", declara atunci premierul Emil Boc.

La pachet, însă, românii au mai plătit și 50 de milioane de lei în despăgubiri

Două porțiuni de autostradă a inaugurat prim-ministrul Emil Boc în 2011 și pentru ambele tronsoane s-au plătit despăgubiri de zeci de milioane de euro constructorului

asocierii Astaldi – Max Boegl, în urma încă unui arbitraj la Paris, în ianuarie 2019.

Din cele 50 de milioane de lei, 3,8 milioane de lei a costat deschiderea parțială a traficului înainte de finalizarea lucrărilor, eveniment la care a participat premierul Emil Boc și care a produs costuri suplimentare constructorului. Alte două milioane au fost plătite pentru că, culmea, când lucrarea a fost finalizată definitiv, CNAIR a întârziat „efectuarea recepției la terminarea lucrărilor".

Și, cum plata celor 50 de milioane s-a făcut cu o întârziere de peste un an și jumătate, constructorii au mai primit suplimentar dobânzi și penalități de 35,28 milioane lei.

În total, s-au plătit despăgubiri de peste 85,28 milioane lei, conform Biroului de Presă al CNAIR.

Perla coroanei: 94,51 milioane lei

Italienii de la Astaldi și spaniolii de la FCC Construccion au câștigat în anul 2008 un contract de peste 801 milioane lei pentru proiectarea și construcția variantei de ocolire a municipiului Constanța.

Constructorii au cerut despăgubiri inițiale de 26,37 milioane lei, dar, pentru că CNAIR nu a vrut să plătească, a fost executată silit pentru întreaga sumă. Conform răspunsului transmis de Biroul de Presă al CNAIR, compania de stat a plătit despăgubiri totale de 94,51 milioane lei. Din întreaga sumă, peste 20 de milioane lei reprezintă doar dobânzi penalizatoare iar alte zece milioane de lei plăți bonus. Decizia a fost luată tot la Curtea de Arbitraj de la Paris și procedura a costat în jur de șase milioane de lei.

FOTO: AGERPRES

TOVARĂȘI Victor Ponta și Dan Șova sunt nu doar buni prieteni, ci și foști colegi de dosar penal

Doi ani de întârziere au costat 206 milioane de lei

Rețeta e simplă: lucrarea se cere, dar se autorizează mult mai târziu. Apoi se plătesc daune.

CNAIR A FOST OBLIGATĂ SĂ plătească despăgubiri de aproximativ 43 de milioane euro grupului austriac Porr pentru că fostul director general al CNAIR, Narcis Neaga, ministrul Transporturilor Dan Șova și premierul Victor Ponta au emis cu întârziere o serie de documente necesare pentru demararea lucrărilor.

Grupul asutriac Porr a fost apărat la Curtea de Arbitraj Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României de cinci avocați, printre care și Ana Diculescu Șova, mama vitregă a ministrului Dan Șova.

Actorii guvernamentali

Grupul austriac Porr a câștigat o licitație de peste 470 de milioane lei pentru construcția Lotului 4 din Autostrada Sebeș – Turda. De acești bani trebuia să facă 16,3 km de autostradă și nodul direcțional Turda. Banii pentru această lucrare au fost asigurați în proporție de 85% din fonduri europene, restul, de la bugetul de stat. Ordinul de începere a lucrărilor a fost emis de CNAIR în data de 20 mai 2014.

La momentul semnării ordinului de începere a lucrărilor, la șefia CNAIR se afla Narcis Neaga, ministru al Transporturilor era Dan Șova iar funcția de premier era ocupată de Victor Ponta. Trioul guvernamental este responsabil pentru întârzierea lucrărilor pentru că a emis cu întârziere mai multe documente necesare demarării lucrărilor.

După faza de proiectare, austriecii și-au asumat că vor începe lucrările pe 3 septembrie 2014 cu condiția ca CNAIR să obțină autorizațiile de construire. Dar, pentru obținerea autorizațiilor de construire, CNAIR trebuia mai întâi să exproprieze terenurile pe care urma să se construiască tronsonul de autostradă, apoi să le intabuleze.

O primă Hotărâre de Guvern pentru exproprierea terenurilor a fost dată de premierul Victor Ponta pe 2 iunie 2014, după două săptămâni de la emiterea ordinului de începere a lucrărilor. Pentru exproprierile suplimentare s-a emis o nouă HG, în octombrie 2015, iar Decizia de Expropriere aferentă a fost emisă în mai 2016. Adică la doi ani de la data la care trebuia să înceapă lucrarea.

Despăgubiri de peste 40% din contract

În 2017, austriecii de la Porr au cerut despăgubiri de la CNAIR pentru eșecul de a finaliza procedurile de expropriere. „Beneficiarul (CNAIR – n.r.) nu a efectuat formalitățile de intabulare în termenul prevăzut în Programul de Execuție de Bază, prin urmare, consecința firească a inacțiunii Beneficiarului a fost înregistrarea de noi întârzieri în obținerea autorizației de construcție", se menționează în cererea de chemare în judecată a Porr.

În plus, austriecii mai invocă că nu au avut acces la șantier în faza de proiectare. Mai mult, au contestat documentația de atribuire, din care lipseau mai multe documente vitale: proiectul ilustrativ privind Nodul rutier Turda, conexiunile cu sectorul de autostradă adiacent, dar și lipsa de transparență a CNAIR.

Pe 19 noiembrie 2020, arbitrul unic Sorin Virgil David la Curtea de Arbitraj Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României a decis că austriecii sunt îndreptățiți să primească despăgubiri de peste 206 milioane lei, sumă care include și TVA. Adică în jur de 43 milioane euro. Din această sumă, aproximativ 7,85 milioane euro reprezintă dobânzi penalizatoare. Totodată, CNAIR a fost obligat să prelungească durata de execuție a lucrărilor cu 720 de zile. Cheltuielile de judecată plătite de CNAIR se ridică la suma de 1,9 milioane lei.

FOTO: FACEBOOK/VICTOR PONTA

Șocantul caz al daunelor de peste 90 milioane €

În cazul italienilor de la Tirrena Scavi, e mai profitabil să fii despăgubit decât să fii lăsat să lucrezi.

ITALIENII DE LA TIRRENA SCAVI au primit despăgubiri în valoare de peste 90 milioane euro în ultimii cinci ani, dar așteaptă alte 23 milioane dolari. O parte din bani a fost împărțită cu o altă firmă, Societa Italiana Per Condotte D'aqua, înființată de Vatican, apoi vândută mafiei italiene. Acum, compania este condusă de Duccio Astaldi și Franco Bassani, fost deputat și senator italian.

Uluitor: Despăgubiri de 60% din contract

Italienii de la Tirrena Scavi, în asociere cu JV Garboli Conicos, au câștigat în august 2005 două contracte pentru reabilitarea DN 6, secțiunile Bahna – Mehadia și Mehadia – Domașnea. Cele două loturi au fost adjudecate pentru 55,2 milioane euro. 25 de milioane de euro din această sumă provenea din fonduri europene. Italienii au apelat la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris de unde au cerut despăgubiri de 15,27 milioane de euro. Puțin peste 6,6 milioane de euro din această sumă reprezenta costuri suplimentare generate de întârzieri ale CNAIR.

Sucursala de la Cluj a companiei Tirrena Scavi a mai obținut despăgubiri de peste 18 milioane de euro în urma unui proces arbitral desfășurat la Curtea de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României. Întreaga sumă a fost plătită în perioada iulie – decembrie 2018 din bugetul de stat. Practic, la contracte de peste 55 de milioane de euro, compania a obținut despăgubiri de peste 33 de milioane de euro.

Contract de 681 milioane, daune de 267

Companiile italiene Tirrena Scavi Spa, Societa Italiana Per Condotte D'aqua și Cossi Contruzioni au câștigat în iunie 2011 un contract de peste 681 milioane lei pentru construcția primilor 27,62 de kilometri din Autostrada Lugoj – Deva, plus 10,5 kilometri drum de legătură la standard de autostradă. Lucrările au fost recepționate la finalul lunii decembrie 2013, cu o întârziere de nouă luni.

Italienii au „dat în judecată" CNAIR la Curtea de Arbitraj de la Paris pentru mai multe nereguli comise de stat. În iunie 2020, au câștigat despăgubiri de 267.203.261,4 lei, adică în jur de 55,7 milioane euro. Prin cinci ordine de plată din data 5 octombrie 2020, CNAIR a plătit despăgubiri în valoare de 10 milioane euro. Restul sumei urmează să fie plătită eșalonat.

Despăgubirile sunt plătite de CNAIR mult mai repede decât contractele, pentru că sunt însoțite de titluri executorii

Minune: Despăgubire sub 4% din contract

Asocierea Tirrena Scavi Spa și Societa Italiana Per Condotte D'aqua a câștigat contractul pentru construcția Lotului 2 din Autostrada Timișoara – Lugoj.

Contractul a fost adjudecat contra sumei de 423 de milioane de lei fără TVA. Finanțarea a fost asigurată în proporție de 85% din fonduri europene, restul, de la bugetul de stat. Pentru acest lot de autostradă, italienii au cerut despăgubiri de peste 14,5 milioane lei, adică în jur de trei milioane euro, pentru modificări ale legislației, necertificare, deduceri necuvenite, neplata unei facturi și restituire penalități necontractuale.

Arbitrul Dragoș Sitaru de la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris a dat câștig de cauză italienilor în mai 2020. O lună mai târziu, CNAIR a plătit întreaga sumă.

Vaticanul a vândut firma mafiei

Compania Societa Italiana Per Condotte D'aqua a fost fondată la 7 aprilie 1880 de către Administrarea Patrimoniului Scaunului Apostolic, brațul financiar al Vaticanului. La începutul anilor 1970, compania a fost vândută lui Michele Sindona, cunoscut drept bancherul mafiei. Făcea parte din celebra familie mafiotă Gambino. Poreclit „Rechinul", Sindona a fost membru al Propaganda Due, o lojă secretă a francmasoneriei italiene. A murit în 1986 în închisoare, după ce a fost otrăvit cu cianură. Compania a fost vândută grupului IRI – Italstat înființat de Guvernul Mussolini, apoi în 1997 a fost privatizată de Ministerul de Finanțe italian. Din 2016, compania face parte din grupul Grandi Opere General Contracting. Conducerea companiei este asigurată de Duccio Astaldi și Franco Bassani, fost deputat și senator italian.

Exproprierile întârziate au îmbogățit și Aktor

Din două contracte, compania grecească a obținut daune de peste 36 de milioane de euro.

COMPANIA GRECEASCĂ AKTOR a primit despăgubiri în valoare de 30,4 milioane euro de la CNAIR (doar pentru un contract) în urma unui arbitraj comercial care a durat cinci ani. În jur de 9,5 milioane de euro din această sumă reprezintă penalitățile impuse pe perioada desfășurării procesului la alte dobânzi și penalități.

Contract mărit cu zece milioane euro

În august 2005, compania grecească Aktor a câștigat contractul pentru reabilitarea Drumului Național 6, secțiunea Domașnea – Caransebeș, lucrare în care a fost inclusă și construcția variantei de ocolire Domașnea. Valoarea contractului a fost atunci de peste 23,38 milioane euro. Ulterior, prin trei acte adiționale, valoarea contractului a fost majorată la peste 33,78 milioane euro, din care contribuția Uniunii Europene a fost de aproximativ 17,5 milioane euro. Restul banilor au fost alocați din bugetul de stat. Inițial, data de finalizare a lucrărilor a fost stabilită pe 7 mai 2008, apoi, prin șapte acte adiționale, s-a prelungit perioada de execuție cu 1.302 zile calendaristice. Ceea ce înseamna că lucrarea urma să fie finalizată în decembrie 2011.

Daunele cerute, mai mari decât contractul

Ulterior, grecii au cerut despăgubiri de peste 45,58 milioane de euro de la CNADNR, actuala CNAIR. Principalele argumente pentru care solicitau o sumă mai mare decât valoarea contractului era legată de faptul că șefii companiei de stat au emis mai multe ordine de modificare a lucrării și au întârziat nejustificat finalizarea lucrărilor. Pe lângă aceste aspecte, au mai cerut despăgubiri pentru ajustarea costurilor de execuție a lucrărilor.

Oficialii CNAIR nu au vrut să plătească suma revendicată de greci, motivând că lucrările ar fi fost defectuoase: au existat unele probleme legate de instabilitatea drumului, care au afectat proiectul și utilizarea acestuia de către participanții la trafic. Mai mult, grecii ar fi început lucrările de decopertare și săpăturile, lucrări lăsate neprotejate timp de aproape doi ani de zile.

„Acest lucru a permis apei de ploaie să se infiltreze și aceste lucrări au fost expuse unor temperaturi scăzute specifice pentru sezonul rece, ceea ce a rupt echilibrul versanților și a dus la alunecări de teren", se menționează în documentele depuse la dosarul de arbitraj de către reprezentanții CNAIR.

ARBITRI
Profesorii Grigore Florescu (sus) și Daniel Cohen au fost, pe rând, arbitri într-o speță Aktor vs CNAIR

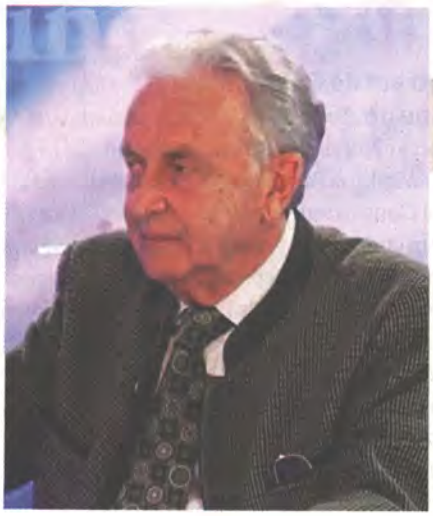

Sabotaj la CNAIR

În iulie 2013, la șefia companiei de drumuri se afla directorul general Narcis Neaga, uns pe funcție cu binecuvântarea premierului de atunci, Victor Ponta. În acea lună, grecii au făcut o înțelegere amiabilă cu conducerea CNAIR prin care și-au redus pretențiile de la 45,58 milioane euro la 21 milioane de euro. Sumă acceptată de ștabii de la Drumuri. Conform înțelegerii, banii urmau să fie plătiți în patru tranșe până în iunie 2014. Intenționat sau nu, CNAIR nu a făcut plățile asumate.

Pentru a-și recupera cele 21 de milioane de euro, grecii au apelat la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris, pe 18 februarie 2015. Pe lângă această sumă, mai cereau dobânzi de 6% pentru fiecare an de întârziere. În replică, compania de stat a cerut despăgubiri

FOTO: UNIVERSULJURIDIC.RO; ARBITRATIONACADEMY.ORG

FOTO: INQUAM PHOTOS / LIVIU FLORIN ALBEI

ȘTAB
Cât a condus CNAIR, Narcis Neaga a fost protagonistul mai multor scandaluri care l-au dus la DNA

de 7,14 milioane euro și 9,8 milioane lei pentru neîndeplinirea culpabilă a obligațiilor contractuale. Mai mult, a cerut să se constate nulitatea înțelegerii amiabile.

Disputa dintre Aktor și CNAIR a fost repartizată arbitrului unic prof. dr. Grigore Virgil Florescu pe 6 mai 2015. După mai bine de doi ani de începerea arbitrajului, pe 7 decembrie 2017, arbitrul unic Grigore Virgil Florescu și-a dat demisia, din motive personale. Șase luni mai târziu, a fost numit arbitru unic prof. Daniel Cohen, de la Universitatea Pantheon-Assas, din Paris.

Final: Despăgubiri de 146 milioane lei

Arbitrul unic Daniel Cohen a considerat valabilă înțelegerea amiabilă prin care CNAIR și-a asumat să plătească despăgubiri de 21 milioane de euro.

Mai mult, expertiza cerută pentru lucrări arată că Aktor nu a fost răspunzătoare pentru alunecările de teren de pe DN6 și varianta de ocolire Domașnea. „Acestea au fost determinate exclusiv de lipsa unui studiu geotehnic. Lipsa exproprierilor a permis o executare parțială a lucrărilor", motiv pentru care CNAIR a acordat șapte prelungiri ale duratei de execuție cu 1.302 zile calendaristice.

După cinci ani de arbitraj, pe 18 martie 2020, Daniel Cohen a decis ca CNAIR să plătească despăgubirile de 21 de milioane de euro, plus o dobândă anuală de 6% pe an. Decizia judecătorului unic a fost atacată la Curtea de Apel București, instanță care a considerat că acțiunea de anulare a deciziei Arbitrului unic este neîntemeiată. Hotărârea instanței a fost atacată cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Între timp, însă, grecii de la Aktor au executat silit conturile CNAIR pentru o sumă de 146 de milioane lei, adică în jur de 30,4 milioane euro, întrucât decizia de la Paris e executorie.

Lucrarea nu e gata, daunele - da

Compania Aktor și Euroconstruct Trading 98 au câștigat, împreună, licitația pentru construcția Lotului 2 din Autostrada Sebeș-Turda. Valoarea contractului a fost de aproximativ 550 de milioane lei pentru 24,25 kilometri de autostradă. Data începerii lucrărilor a fost 2 decembrie 2014, iar durata de execuție a fost stabilită la 22 de luni. Adică în toamna anului 2016. De atunci au trecut aproape cinci ani, dar lucrările au fost realizate în proporție de 85%.

Cu toate acestea, asocierea condusă de Aktor a solicitat și primit (tot la curtea arbitrală de la Paris) plata unor despăgubiri de 28 de milioane lei pentru că CNAIR nu a făcut în timp util exproprierile terenurilor pe care urma să se construiască bucata de autostradă.

Când vor fi finalizate lucrările? Ministrul Transporturilor Cătălin Drulă a anunțat că a obținut promisiunea grecilor că în toamna aceasta vor fi finalizate lucrările. Dar graficul de execuție a lucrărilor îl contrazice pe ministrul Drulă. Conform acestui document, lucrările vor fi finalizate cel mai devreme în aprilie 2022. N

Acuzații grave făcute de Bode: CNAIR nu s-a apărat

Ex-ministrul Transporturilor indică un caz în care reprezentanții companiei de stat au abandonat un caz de 50 de milioane de euro.

COMPANIA NAȚIONALĂ DE Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) a fost obligată să plătească despăgubiri în valoare de 67,2 milioane euro după ce a pierdut două procese internaționale cu firma italiană Salini Impregilo. Italienii au contestat rezilierea contractelor pentru construcția Lotului 3 din Autostrada Orăștie – Sibiu, respectiv a Lotului 2 din Autostrada Lugoj - Deva, și au câștigat.

Procesul pentru Autostrada Lugoj – Deva, în urma căruia statul român a fost obligat să plătească despăgubiri în valoare de 50 de milioane euro, a fost pierdut cu complicitatea șefilor CNAIR.

Ponta inaugurează, autostrada se demolează

Italienii de la Salini Impregilo au câștigat în 2011 o licitație în valoare de aproximativ 605 milioane lei pentru construcția Lotului 3 din Autostrada Orăștie – Sibiu, cu o lungime de 22,11 kilometri. Finanțarea lucrării a fost asigurată în proporție de 85% din Fonduri de Coeziune, restul, de la bugetul de stat. Lucrările urma să fie finalizate până pe 17 aprilie 2013. Însă termenul de finalizare al lucrărilor a fost amânat de câteva ori.

Premierul Victor Ponta a fost candidatul PSD pentru alegerile prezidențiale din 2014. Cu doar două zile înaintea turului doi al alegerilor prezidențiale, pe 14 noiembrie, Victor Ponta a inaugurat Lotul 3 al Autostrăzii Orăștie – Sibiu, deși constructorul italian atrăsese atenția că lucrarea nu era finalizată.

Dar asta nu a contat nici pentru ministrul PSD al Transporturilor de atunci, Ioan Rus, nici pentru Narcis Neaga, director general al CNAIR. Acesta se lăuda reporterilor prezenți la inaugurare că „autostrada are aceeași siguranță 100%, ca pe DN7, pe Valea Oltului. Specialiștii spun că corpul autostrăzii nu va fi afectat de aceste lucruri (posibile alunecări de teren – n.r.). Zonele sensibile vor fi monitorizate 24 de ore din 24".

Și candidatul Victor Ponta era optimist: „Din fericire, compania care a lucrat aici s-a ținut de cuvânt. Și noi ne ținem de cuvânt, în sensul că am pus la dispoziție toți banii (...). Se merge direct așa cum este în Occident".

Câteva luni mai târziu, avea să se întâmple dezastrul: porțiunea de autostradă inaugurată de Ponta s-a surpat. Constructorul a fost obligat să demoleze un tronson de 200 de metri, care fusese construit pe o pernă de apă. Lucrarea a fost remediată pe banii CNAIR, după rezilierea contractului, cu alt constructor.

Deși se vorbește în culise de jocuri dubioase cu contractele CNAIR, nimeni nu îndrăznește să facă plângeri penale

Italienii au acuzat deschiderea electorală

Contractul cu italienii a fost reziliat pe 27 ianuarie 2016, dar constructorul a contestat rezilierea contractului și i-a acuzat pe șefii CNAIR de încălcări grave ale contractului.

„În septembrie 2014, CNADNR (actuala CNAIR -n.r.), împreună cu Ministerul Transporturilor din România, au decis în scopuri pur electorale să deschidă traficul pe acest lot de autostradă până la jumătatea lunii noiembrie 2014, chiar dacă erau perfect conștienți de faptul că multe din lucrările suplimentare, esențiale pentru corpul autostrăzii, nu erau finalizate, și costul acestora nu fusese recunoscut către Constructor. Odată deschis, acel segment Orăștie – Sibiu a fost închis ulterior ca urmare a unor cedări structurale datorate imposibilității de a finaliza lucrările", se arată într-un comunicat de presă emis de Salini Impregilo.

Urmarea: arbitraj la Paris, despăgubiri de 16,9 milioane de euro.

Tunelurile pentru urși au blocat autostrada

Asocierea dintre firmele Salini Impregilo și SECOL a câștigat în 2013 o altă licitație, de peste 562,7 milioane lei, pentru construcția Lotului 2 din Autostrada Lugoj – Deva. Ordinul de începere a lucrărilor a fost emis pe 27 noiembrie 2013 și avea ca termen de finalizare o perioadă de 30 de luni.

Tot în 2013, însă, Agenția pentru Protecția Mediului a aprobat un acord de mediu revizuit prin care impunea construcția unor tuneluri pentru urși care nu fuseseră prevăzute în proiectul inițial.

BLAT
Ex-ministrul Transporturilor Lucian Bode (sus) a dezvăluit că, în mandatul ministrului Transporturilor Răzvan Cuc, CNAIR nu și-a apărat șansele într-un arbitraj de zeci de milioane

Problema, însă, era că executarea tunelurilor dubla valoarea contractului inițial iar legislația românească și cea europeană prevăd că, prin acte adiționale, valoarea contractelor de lucrări se poate majora cu maximum 15%.

Astfel, CNAIR a propus organizarea unei noi licitații pentru construirea tunelurilor, dar constructorul s-a opus și a cerut suplimentarea contractului.

În replică, ministrul Transporturilor Răzvan Cuc, împreună cu Ștefan Ioniță, directorul general al CNAIR, au făcut mai multe inspecții pe șantierul de pe Autostrada Lugoj-Deva în vara anului 2017.

„În urma constatării mai multor nereguli sesizate la fața locului, s-a decis rezilierea parțială a contractului pe lotul 2 al autostrăzii Lugoj – Deva, dar și penalizarea Antreprenorilor care nu au respectat termenele și calitatea lucrărilor", se arată într-un comunicat de presă al CNAIR.

Decizia de reziliere a contractului a fost făcută publică pe 10 august 2017.

Daune de 51,3 milioane euro

Italienii de la Salini au contestat decizia de reziliere, dar au pierdut procesul în primă instanță.

Între timp, italienii au apelat la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris. Ei au reclamat că nu le-au fost plătite o parte din lucrările făcute, nu au primit bani pentru lucrări suplimentare de investigații în zona în care urma să fie amplasate tunelurile pentru urși, că au făcut plăți suplimentare pentru costuri crescute. În plus, au cerut dobânzi și penalități pentru toate sumele de bani, plus profitul pe care italienii l-ar fi obținut dacă făceau tunelurile pentru urși.

Profesorul Loukas Mistelis, arbitrul unic de la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris, a reținut că CNAIR a tergiversat asumarea unor părți din obligațiile asumate.

De exemplu, nu a făcut exproprierile pentru terenul pe care urma să fie construit nodul rutier de la Margina iar Apele Române nu au dat avizul în termenul legal pentru gestionarea apei. Într-un final, a decis ca CNAIR să plătească despăgubiri de 232,3 milioane lei. La această sumă se mai adaugă și cheltuielile de judecată de aproximativ 14,5 milioane lei. În total 51,3 milioane euro.

Mai mult, arbitrul a obligat CNAIR să îi lase pe italieni să continue toate lucrările care nu sunt afectate direct de tunelurile pentru urși.

Bode: CNAIR nu s-a apărat

Cum s-a ajuns la o asemenea decizie? Potrivit fostului ministrul al Transporturilor, Lucian Bode, „nu aveai cum să suplimentezi valoarea unui contract de 120 de milioane de euro cu încă 130 de milioane de euro. Așadar, am câștigat în primă instanță. (...) Între prima instanță și Curtea de Arbitraj de la Paris, niciun angajat al statului român nu s-a prezentat să apere interesele statului român. Pur și simplu, angajați ai Companiei de Drumuri au refuzat să meargă în instanță și să spună adevărul și să apere interesele statului român".

FOTO: GOV.RO

PARIS. Curtea de arbitraj din capitala Franței (sediul central, în stânga, sălile de audieri, în dreapta) decide dispute comerciale de miliarde de euro

Trei licitații și toate trei distruse de stat

Arbitrajele comerciale sunt pierdute pe bandă rulantă de CNAIR. Cazul Colas.

GRUPUL FRANCEZ COLAS a câștigat o licitație de 26,07 milioane de euro pentru reabilitarea unei porțiuni de 41,13 kilometri din DN1 Șercaia, la limita dintre județele Brașov și Sibiu. Se întâmpla în 2005. Oficial, lucrarea trebuia finalizată în vara anului 2007. Dar termenul de finalizare al lucrării a fost prelungit cu încă cinci ani. Într-un final, pe 5 septembrie 2012, actuala CNAIR a făcut recepția finală a lucrării.

Grupul francez a cerut despăgubiri pentru că a considerat că prelungirea termenului de executare al lucrărilor a fost din vina exclusivă a companiei de stat. Pentru că nu și-au primit banii, au apelat la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris.

În noiembrie 2017, Curtea de Arbitraj a pronunțat decizia prin care a obligat CNAIR să plătească despăgubiri de peste opt milioane de lei, adică în jur de 1,66 milioane euro. Aproximativ 425.000 de euro din această sumă au reprezentat dobânda anuală de 6%, peste un milion de euro - debit, restul reprezintă onorarii și costuri de arbitraj. Banii au fost plătiți în perioada martie – mai 2019.

3,3 milioane euro plătiți în 2019

Tot în anul 2005, francezii de la Colas au mai câștigat o licitație pentru reabilitarea DN 1 Sibiu – Vestem. Valoarea contractului a fost de 24,74 milioane euro pentru reabilitarea unui drum de 35,16 kilometri. De data aceasta, lucrările au fost finalizate cu o întârziere mult mai mare. Adică, pe 22 aprilie 2013.

La fel ca în primul caz, francezii au acuzat compania Ministerului Transporturilor că a prelungit termenul de recepție al lucrărilor, motiv pentru care au fost obligați să presteze mai mult. Și pentru această speță, francezii au apelat la Curtea Internațională de Arbitraj de la Paris. De data aceasta, au primit despăgubiri în cuantum de 15,81 milioane lei, adică aproximativ 3,3 milioane euro. În jur de 920.000 euro a reprezentat dobânda anuală de 6%, iar costurile cu onorariile și arbitrajul au fost de aproximativ 230.000 euro. Diferența a fost considerată un debit neonorat de CNAIR. Plata s-a făcut către francezi în perioada martie – mai 2019.

Reziliere de 16,5 milioane euro

În noiembrie 2008, compania Colas a câștigat licitația pentru proiectarea și execuția tronsonului de autostradă Cernavodă – Medgidia, contract în valoare de 634,3 milioane lei. Ordinul de începere a lucrărilor a fost emis pe 4 iunie 2009, iar termenul de finalizare era de doi ani pentru 20 de kilometri de autostradă. Însă, un an mai târziu, compania Ministerului Transporturilor a pus la dispoziția contructorului doar un segment de cinci kilometri. După încă un an, constructorul a mai primit o secțiune de 1,2 kilometri. Apoi, traseul autostrăzii a fost modificat din cauza unor descoperiri arhelogice. Ministrul Transporturilor din aceea perioadă, Anca Boagiu, a solicitat rezilierea contractului din cauza întârzierilor. CNAIR a executat doleanța ministrului în aprilie 2011.

Divergențele dintre Colas și CNAIR au ajuns din nou pe masa arbitrului de la Curtea de Arbitraj de la Paris. Conform deciziei din martie 2017, CNAIR a fost obligată să plătească despăgubiri de 79,19 milioane lei, adică în jur de 16,5 milioane euro. În această sumă a fost inclus și profitul anticipat al companiei, de peste 5,5 milioane euro.

FOTO: MAPSTR.COM; MATCHOFFICE.COM; GULLIVER / GETTY IMAGES

Lucrări nefinalizate în România, conturi grase în Cipru

O companie offshore a „moștenit" beneficiile austriecilor falimentari de la Alpine Bau.

COMPANIA AUSTRIACĂ ALPINE Bau a fost fondată în 1965 de frații Georg și Dimitri Pappas, antreprenori austrieci de origine greacă și maghiară. Grupul Alpine Bau a intrat pe piața românească în anul 1998, apoi a cumpărat pachetele majoritare de acțiuni ale companiilor Granitul București și ale operatorului portuar Scaep Giurgiu Port. Afacerile au fost făcute la început în asociere cu magnatul Ion Țiriac, căruia austriecii i-au cumpărat participațiunea în 2005. Pachetul majoritar de acțiuni al grupului austriac a fost cumpărat în 2006 de spaniolii de la FCC Construccion.

Execuți ușor, execuți cu offshore

Alpine Bau cu Iptana SA, în asociere, au câștigat în 2011 un contract de aproximativ 411,5 milioane lei pentru construcția lotului 2 din tronsonul de autostradă Nădlac – Arad, în lungime de 16,66 kilometri. Construcția acestui lot a fost finanțată din Fondul de Coeziune în proporție de 85%, restul, de la bugetul de stat. Conform contractului, lucrarea trebuia să fie finalizată în aprilie 2013. CNAIR a reziliat contractul în vara anului 2013, după ce grupul austriac Alpine Bau a intrat în faliment. La acel moment, stadiul execuției lucrărilor era de 84,75%. Ulterior, contractul pentru finalizarea lucrărilor a fost atribuit consorțiului Astaldi – Max Boegl, pentru suma de 110,7 milioane lei, adică în jur de 25 de miloane de euro. După intrarea în faliment, creanțele din România ale austriecilor de la Alpine au fost preluate de o companie de tip offshore, Campeonatos Enterprises Limited, cu acționari ascunși în Cipru. La solicitarea *Newsweek România*, Biroul de Presă al CNAIR a transmis că offshore-ul cipriot a a obținut pe 3 septembrie 2020 o decizie de arbitraj în urma căreia CNAIR a fost obligată să plătească despăgubiri de 147 milioane de lei, adică în jur de 30,6 milioane euro. Reprezentații Campeonatos au apelat la Biroul Executorilor Judecătorești „Dumitrache și Dumitrache" pentru a executa conturile CNAIR. În primă fază, executorii au recuperat puțin peste 57 milioane lei, restul banilor urmând să fie plătiți eșalonat.

Ion Țiriac a fost primul partener în România al fraților Pappas de la Alpine Bau, o companie falimentară de succes

Un faliment foarte profitabil

Constructorul Apline Bau a mai câștigat în martie 2012 licitația pentru construirea unui drum de 7,29 de kilometri, aferent variantei de ocolire a Municipiului Brașov. Valoarea contractului a fost de aproximativ 130 de milioane lei, din care 69,25% reprezintă finanțare nerambursabilă acordată de Comisia Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională, restul sumei fiind asigurată din bugetul de stat. Dar și acest contract a fost reziliat din cauza faptului că austriecii au intrat în faliment.

Însă, la fel ca în primul caz, offshore-ul Campeonatos Enterprises Limited a cerut un arbitraj cu CNAIR pentru a obține despăgubiri. Prin sentința arbitrală 88/16.07/2015, Campeonates a obținut despăgubiri cumulate de 11,5 milioane lei, adică în jur de 2,4 milioane euro. O sumă de aproape zece milioane de lei reprezenta lucrări executate în perioada martie – aprilie 2013, iar restul lucrări executate și înscrise în Certificatul final de plată. Banii au fost plătiți integral pe 15 septembrie 2015 de la bugetul de stat.

Tot pentru centura Brașovului, Campeonatos Enterprises Limited a mai obținut despăgubiri de 18,73 milioane lei, în septembrie 2020. Adică alte 3,9 milioane de euro. Jumătate din această sumă a fost plătită de CNAIR în decembrie 2020.

Lucrări ilegale, albite prin OUG de Cioloș

Politicienii fac lucruri trăsnite: de la inaugurări de autostrăzi parțiale la legalizat lucrări neautorizate.

COMPANIA ITALIANĂ IMPRESA Pizzarotti a primit despăgubiri de peste 27 de milioane de euro de la CNAIR pentru tronsonul de 16,66 km din autostrada București – Ploiești. Acum vrea despăgubiri 31 milioane euro și pentru lucrările de la Lotul 1 al autostrăzii Sebeș-Turda. Procesul urmează să se judece la Curtea de Arbitraj Comercial de la București. Iar șansele nu arată bine pentru statul român.

Blat cu juriștii de la CNAIR

În urmă cu aproape 14 ani, actuala Companie de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) semna contractul pentru construcția primului tronson din Autostrada A3 București – Ploiești cu italienii Impresa Pizzarotti și Tirena Scavi.

Conform contractului, cele două firme din Italia se obligau să realizeze o bucată de autostradă de 19,5 km din șoseaua Petricani până la Moara Vlăsiei pentru suma de 515 milioane lei. Bani de la bugetul statului.

Ulterior, prin acte adiționale, proiectul s-a modificat de câteva ori, iar valoarea contractului s-a mărit cu cel puțin 150 de milioane lei. Șefii de la Drumuri și miniștrii Transporturilor au amenințat în repetate rânduri că vor rezilia contractul din cauza întârzierilor, însă italienii susțineau că întârzierile fuseseră generate de CNAIR.

Apoi au început disputele comerciale între cele două părți.

În mai 2015, judecătorii de la Tribunalul București au decis ca italienii să primească despăgubiri de 8,6 milioane de euro ca urmare a predării cu întârziere a amplasamentului de către CNAIR.

Nemulțumită de valoarea despăgubirilor, Impresa Pizzarotti a făcut recurs la Curtea de Apel București. Intenționat sau nu, juriștii CNAIR au „uitat" să facă recursul în timp util. Judecătorii au decis, astfel, să respingă ca tardiv recursul companiei de stat și au mărit valoarea daunelor la aproximativ 11 milioane euro.

Conturi, nu lucrări, executate

În alte trei procese, prin sentințele 2385/2015, 179/R2016 și 893/2016, italienii de la Impresa Pizzarotti au mai obținut despăgubiri de peste 86,1 milioane lei. Adică în jur de 18 milioane euro. Pentru a-și recupera banii, italienii au executat silit conturile CNAIR în septembrie 2015 și de două ori în iulie 2016.

Cu sau fără interese politice personale sau de partid, niciun premier nu a scăpat de scandalurile CNAIR

Dar acestea nu au fost singurele despăgubiri plătite de CNAIR pentru controversatul contract. În perioada februarie 2019 – octombrie 2020, statul român a mai plătit despăgubiri în valoare de peste 45 de milioane lei, echivalentul a peste nouă milioane de euro. Practic, valoarea cumulată doar a acestor despăgubiri depășește suma de 27 milioane euro.

Complicitatea Guvernului

O altă lucrare de pe urma căreia Impresa Pizzarotti vrea să obțină despăgubiri de aproximativ 150 de milioane de lei, adică în jur de 31 de milioane de euro, este Lotul 1 al Autostrăzii Șebeș-Turda.

Această lucrare a fost adjudecată de Impresa Pizzarotti împreună cu SPA Pomponio Construcții SRL în anul 2014 contra unei sume de aproximativ 542 milioane lei, bani europeni.

În 2016, s-a constatat că italienii au făcut mai multe lucrări ilegale pentru că nu aveau emisă autorizația de construcție necesară. Pe atunci, Guvernul României era condus de premierul Dacian Cioloș iar la șefia Ministerului Transporturilor se afla tehnocratul Dan Marian Costescu.

Ce a făcut ministrul Costescu? A emis un ordin de ministru prin care au fost menținute lucările ilegale. Apoi, premierul Dacian Cioloș a emis Ordonața de Urgență nr. 7 din 10 martie 2016, prin care a dus în legalitate lucrările ilegale.

Cinci ani mai târziu, în iulie 2020, CNAIR a anunțat că, din cauza ploilor abundente, a avut loc „o pierdere locală de stabilitate a taluzului" pe bucata de autostradă construită de italieni.

Practic, șefii CNAIR au dat vina pe ploaie pentru alunecările de teren înainte de existența unei expertize tehnice.

Un document care ar fi putut stabili că lucrările nu au fost executate corespunzător.

Sau care ar fi susținut varianta CNAIR, dar pe baze tehnice.

Încă 400 de milioane de euro se cer de la CNAIR

Sumele cerute și, de multe ori, primite drept despăgubiri pot constitui un buget paralel al companiei de stat.

LA 400 MILIOANE EURO SE ridică valoarea despăgubirilor pe care le cer constructorii de la CNAIR, care la rândul ei are revendicări de aproximativ 60 de milioane de euro. Arbitrajele se vor judeca la București și Paris. Câteva exemple, mai jos.

Lucrarea – nu, arbitraj – da

Compania italiană Collini Lavori SpA cere despăgubiri de 88,3 milioane lei pentru contractul privind construcția Variantei de Ocolire Târgu Jiu. Lucrarea a fost adjudecată de italieni în anul 2013 contra unei sume de 151,2 milioane lei pentru centura de aproape 20 de kilometri. Ordinul de începere al lucrărilor a fost emis de CNAIR de abia în octombrie 2014 și avea ca termen de execuție doi ani.

Pe atunci, la șefia Secției Drumuri Naționale Târgu Jiu, instituție publică subordonată indirect CNAIR, se afla Ion Tudor. Acesta l-a angajat ca tehnician pe fiul său, Cristian Gheorghe Tudor, direct în subordinea sa. Ce a făcut proaspătul angajat al statului? A înființat firma Mediu Serv Logistic, societate care a fost contractată imediat de italieni contra unei sume de 56.000 lei. Un conflict de interese evident care nu a deranjat pe nimeni. Cu siguranță nu pe șeful Ion Tudor, care a închis ochii la tergiversarea lucrărilor.

Într-un final, compania Ministerului Transporturilor a fost obligată să rezilieze contractul în 2018, pentru că italienii nu au făcut lucrarea. Aceasta a fost abandonată până în primăvara acestui an.

După ce a plătit deja 220 de milioane de euro în despăgubiri, România mai poate plăti aproape dublu numai în cauzele arbitrate în prezent

Strabag a primit 14,5 milioane euro, mai vrea 10,5

În topul companiilor care mai cer despăgubiri de la CNAIR se află și austriecii de la Strabag, companie controlată de oligarhul rus Oleg Deripaska.

Austriecii cer despăgubiri de aproape zece milioane de euro pentru contractul aferent proiectării și execuției primului lot din Autostrada Orăștie – Sibiu.

Conform documentelor obținute de *Newsweek România*, întreaga sumă este cerută pentru prelungirea duratei de execuție a lucrării cu 240 de zile, plus costurile legate de descărcarea arheologică și asistența juridică și tehnică oferită pentru exproprierea terenurior. Dosarul se află pe rolul Curții Internaționale de Arbitraj de la Paris iar decizia va fi dată în octombrie 2021.

Într-un alt proces, austriecii de la Strabag mai solicită despăgubiri de aproximativ 430.000 euro pentru centura Deva – Orăștie.

Compania Strabag a mai primit despăgubiri de 70 de milioane de lei (aprox. 14,5 milioane euro) pentru contractul aferent proiectării și execuției DN 15 Tg. Mureș – Reghin și DN 15A Reghin Sărățel.

269 milioane de lei pentru Lugoj - Deva

Asocierea dintre firmele Teloxim - Comsa - Aldesa – Arcadis a deschis patru procese la Curtea de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României prin care cer despăgubiri cumulate de aproximativ 269 de milioane de lei. Adică în jur de 56 de milioane de euro.

În schimb, CNAIR are revendicări de aproximativ zece milioane de euro de la această asociere. Toate procesele vizează lucrările pentru proiectarea și execuția lucrărilor la Lotul 3 aferent Autostrăzii Lugoj – Deva.

Contractul pentru construcția a 21,141 kilometri de autostradă aferenți Lotului 3 al Autostrăzii Lugoj – Deva a avut o valoare de 580 de milioane lei. Ordinul de începere al lucrărilor a fost emis pe 27 noiembrie 2013, lucrări care urmau să fie finalizate într-o perioadă de 30 de luni.

Constructorii au acumulat întârzieri de peste trei ani pentru realizarea proiectului, motiv pentru care au fost acuzați în mai multe rânduri de oficialii Ministerului Transporturilor că au lucrat într-un ritm lent și că riscă rezilierea contractului. În 2019, contractul a fost reziliat pentru că firma Comsa nu ar fi acceptat extinderea garanției din contract de la patru la opt ani. La momentul rezilierii contractului, lucrările erau executate în proporție de 99%, iar plățile erau efectuate pentru 94% din lucrări.

RĂZBOI INFORMAȚIONAL

Rusia și China contraatacă

Moscova și Beijingul încearcă să strângă rândurile, alături de alte regimuri autoritare, precum Belarus, Myanmar sau Iran.

ESTE RĂSPUNSUL LA REGRUPAREA Occidentului, afirmată în timpul turneului european al președintelui american Joe Biden, la mijlocul lui iunie. În același timp, cele două țări încearcă să speculeze diviziunile din tabăra occidentală.

Un număr de 28 de avioane ale forțelor aeriene chineze, inclusiv avioane de vânătoare și bombardiere cu capacitate nucleară, intrau, la 16 iunie, în Zona de identificare a apărării aeriene din Taiwan (ADIZ). A fost cel mai mare număr de avioane înregistrat într-o zi de când au început să fie făcute publice astfel de date, în septembrie 2020, potrivit Agerpres.

Taiwanul reclamase în mai multe rânduri, în ultimele luni, raiduri ale forțelor aeriene chineze în apropierea zonei sale de apărare antiaeriană.

De această dată însă, aviația Beijingului, care a inclus bombardiere și mai multe avioane de vânătoare, a survolat Taiwanul aproape de extremitatea sudică a insulei principale.

În raidul aerian au fost implicate un avion antisubmarin, un avion de recunoaștere, patru bombardiere, două avioane radar și un total de 20 de avioane de vânătoare de diverse tipuri.

Forțele aeriene ale Taiwanului au emis avertismente radio și au mobilizat unitățile până când avioanele chineze au părăsit zona, au transmis autoritățile taiwaneze.

Momentul acestei demonstrații de forță nu era întâmplător. A coincis cu sfârșitul turneului european al președintelui american Joe Biden, care a marcat o regrupare a Occidentului în fața provocărilor următoarelor decenii. Rivalitatea sistemică a Chinei se află în avangarda preocupărilor occidentalilor. Iar mișcarea chineză pare a transmite mesajul: „Nu ne temem de voi, ne continuăm marșul neabătut".

Mai mult, demonstrația de forță a Beijingului a venit după ce, la începutul lunii iunie, un grup de senatori americani a aterizat în Taiwan cu un avion militar capabil să transporte trupe și armament greu, pentru a dona 750.000 de doze de vaccin anti COVID-19. Guvernul chinez a văzut în acest gest o „provocare", în timp ce taiwanezii o consideră o asigurare de securitate.

Pe pământ european, și tot după turneul președintelui american, autoritățile poloneze au reclamat „un atac cibernetic de mare anvergură lansat din Rusia".

Au fost vizați mai mulți oficiali polonezi, ca și instituții și organizații politice, iar o parte din emailurile private interceptate au apărut pe aplicația de mesagerie Telegram. Inclusiv ministrul care răspunde de programul național de vaccinare, Michal Dworczyk, a fost victima unui atac contra cutiei sale de scrisori electronice private.

Atacul ar putea fi interpretat ca un răspuns la noua abordare occidentală, care consideră războiul hibrid, atacurile cibernetice sau campaniile de dezinformare drept agresiuni la adresa întregului bloc, care ar putea determina un răspuns în cadrul Articolului 4 al Tratatului NATO.

DE

OVIDIU NAHOI

Victimizare și speculare diviziunilor

China a reacționat imediat după ce G7 și-a declarat sprijinul financiar pentru țările în curs de dezvoltare afectate de criza climatică și a propus un program global de dezvoltare a infrastructurii, un răspuns la inițiativa chineză Belts&Roads (Noul Drum al Mătăsii).

„Zilele în care deciziile lumii erau dictate de un grup mic de țări au dispărut demult. Credem că țările, mari sau mici, puternice sau slabe, sărace sau bogate, sunt egale și că afacerile la nivel mondial

CYBER PEARL HARBOR
SUA și Rusia, împinse spre un război adevărat » P.36

AJUTOR ȘI PROVOCARE
Un avion militar american cu 750.000 de doze de vaccin anti COVID, donate de SUA, a aterizat în iunie în Taiwan. Guvernul chinez a văzut în acest gest o „provocare"

FOTOL GULLIVER / GETTY IMAGES

ar trebui abordate cu consultarea tuturor țărilor", a declarat un purtător de cuvânt al Ambasadei Chinei la Londra, chiar în timpul reuniunii liderilor celor mai bogate economii occidentale.

China își exprimă astfel disconfortul legat de o posibilă izolare și competiție deschisă cu Occidentul. Și încearcă, în același timp, să mizeze pe diviziunile transatlantice.

Ministrul de Externe chinez, Wang Yi, și-a exprimat speranța ca Europa „să adere la autonomia strategică, să practice adevăratul multilateralism și să promoveze stabilitatea și dezvoltarea pe termen lung" a relațiilor cu China.

Afirmația a venit în cadrul unei convorbiri telefonice pe care șeful diplomației chineze a avut-o cu omologul său italian Luigi di Maio. Ei au discutat despre despre relațiile dintre Beijing și UE iar Wang a spus că speră, de asemenea, ca Italia să joace un rol constructiv în acest sens.

Conform relatărilor presei din Peninsulă, China s-a declarat dispusă să colaboreze cu Italia „pentru a intensifica comunicarea strategică și a consolida încrederea reciprocă". Beijingul s-a declarat gata să faciliteze schimburile de personal și să promoveze construcția comună a „Noului Drum al Mătăsii" cu Italia.

„În fața provocărilor globale fără precedent, toate țările ar trebui să insiste asupra cooperării în loc să incite la diviziuni, să se respecte reciproc în loc să lanseze atacuri politice și să își asume responsabilitățile în loc să se sustragă sau să dea vina pe altcineva", a concluzionat ministrul chinez.

Alegerea Italiei pentru lansarea acestui mesaj nu este întâmplătoare. Italia este unul dintre partenerii importanți ai Chinei pe „Noul Drum al Mătăsii". China este angajată într-un amplu proiect de extindere a portului italian Trieste și acum folosește această pârghie de diplomație economică pentru a slăbi frontul occidental. Luigi di Maio este lider al Mișcării 5 Stele, un partid populist de stânga, favorabil cooperării cu China.

28 de avioane ale forțelor aeriene chineze, inclusiv avioane de vânătoare și bombardiere cu capacitate nucleară, au intrat în Taiwan

Rusia se simte agresată. Dar cere dialog

Cât despre Rusia, aceasta se declară direct țința unei agresiuni din partea Occidentului și promite măsuri de retorsiune.

După turneul european al președintelui Biden, ministrul rus de Externe, Serghei Lavrov, a anunțat că Rusia și Belarus vor coopera pentru întărirea securității lor naționale în fața presiunilor exercitate de Occident.

Potrivit lui Lavrov, sancțiunile și „campaniile de dezinformare împotriva Rusiei și Belarusului sunt departe de a fi constructive".

Într-un comentariu publicat în ziarul german *Die Zeit* pentru a marca 80 de ani de la invazia nazistă a Uniunii Sovietice (21 iunie), președintele rus Vladimir Putin a reiterat poziția Kremlinului și a vechiului său aliat Viktor Ianukovici potrivit căreia revoluția ucraineană a fost facilitată de Occident.

Putin a reproșat Occidentului că a promovat „neîncrederea reciprocă" după sfârșitul Războiului Rece, odată cu extinderea NATO.

„De ce au organizat Statele Unite o lovitură de stat? De ce țările europene au sprijinit-o discret, provocând o divizare în Ucraina însăși și pierderea Crimeii?", a adăugat Putin, justificând astfel anexarea peninsulei de către Moscova.

Liderul rus a afirmat apoi că Rusia

susține restabilirea unui „parteneriat cuprinzător cu Europa". Un mesaj care a găsit repede ecou la Paris și Berlin, care au propus la Consiliul European din 24 și 25 iunie reluarea dialogului cu Moscova, în format UE-Rusia.

Propunerea nu a întrunit însă acceptul statelor membre. Astfel, reuniunile la nivel înalt rămân suspendate, odată cu anexarea Crimeei.

Regula rămâne distanțarea față de Rusia, cu excepția unor discuții pe teme punctuale cum ar fi clima, criza sanitară sau dosarul iranian, al căror format rămâne a fi stabilit.

Astfel, statele care s-au opus inițiativei franco-germane (în special din centrul și estul Europei) au refuzat Kremlinului un summit pe care l-ar fi putut exploata propagandistic. Rusia rămâne izolată și trebuie să livreze pentru a putea fi considerată un partener frecventabil. În același timp, Parisul și Berlinul nu au reușit să-și convingă partenerii că un dialog la nivel înalt cu Rusia ar fi putut pune Uniunea Europeană pe un palier comparabil cu Statele Unite, al cărui președinte tocmai a avut un dialog cu liderul rus.

Un incident care făcut să sporească tensiunea, mai ales pe flancul estic, l-a reprezentat deschiderea focului de către forțele armate rusești înspre distrugătorul britanic HMS Defender pe care Moscova îl acuză că a intrat în apele sale teritoriale în apropierea Sevastopolului, în Crimeea ocupată, la 23 iunie.

Puternic speculat de Rusia și minimalizat de Marea Britanie, incidentul a reprezentat pentru statele de pe flancul estic încă o dovadă – dacă mai era nevoie – că Vladimir Putin nu se va schimba și că un dialog cu Moscova nu va duce la rezultatele dorite.

Belarus își provoacă vecinii

În paralel, Belarus a început o campanie de bullying asupra Lituaniei vecine, care găzduiește un mare număr de opozanți ai regimului Lukașenko, inclusiv lidera opoziției, Svetlana Tihanovskaia, care susține că a câștigat alegerile prezidențiale de anul trecut.

Guvernul lituanian se declară ținta unei agresiuni hibride prin intermediul refugiaților.

În ultimele săptămâni, tot mai mulți refugiați au început să intre pe jos din Belarus, ceea ce a determinat autoritățile lituaniene să organizeze în grabă o serie de tabere pentru găzduire și procesarea cererilor de azil.

Statul baltic dă vina pe Lukașenko, afirmând că tot mai mulți irakieni sosesc la graniță din cauza numărului crescut de zboruri de la Bagdad la Minsk - una dintre puținele rute care scapă sancțiunilor occidentale în domeniul aviației civile, după deturnarea avionului Ryanair.

Un alt punct de plecare suspectat de Vilnius este Turcia.

Lituanienii susțin că irakienii sunt anume duși la graniță, unde grănicerii belaruși îi lasă să treacă spre Uniunea Europeană.

Frontiera dintre Lituania și Belarus măsoară 680 de kilometri și mai puțin de 40% din lungime este supravegheată electronic.

Europenii au înghețat bunurile a șapte societăți conduse de apropiați ai lui Alexandr Lukașenko și au pus pe lista neagră a UE pe un fiu al președintelui, Dmitri, și pe soția fratelui lui mai mare Viktor, Lilia Lukașenko.

Sancțiunile europene, de o duritate fără precedent, includ servicii financiare și de asigurări, un embargou pe produse petrochimice, potasă și livrări de tutun.

Într-un semn că sancțiunile economice provoacă îngrijorarea regimului de la Minsk, jurnalistul Roman Protasevich a fost plasat în arest la domiciliu, la fel ca și partenera sa.

„Zilele în care deciziile lumii erau dictate de un grup mic de țări au dispărut demult"

Parteneri la fel de autoritari (sau mai mult)

Rusia va coopera mai strâns cu Myanmar – iată concluzia de după vizita la Moscova a șefului juntei militare generalul Min Aung Hlaing. La 22 iunie, un comunicat emis de consiliul rus de securitate națională, nota că părțile au invocat „cooperarea ruso-birmaneză în combaterea terorismului, precum și subiecte legate de ingerința inadmisibilă a altor state în afacerile interne ale Myanmarului".

Este, de fapt, ceea ce regimul lui Vladimir Putin și junta militară birmaneză au în comun: guvernarea autoritară. Supuse sancțiunilor internaționale, cele două regimuri și-au afirmat astfel solidaritatea.

Myanmar este interesat în achiziționarea unor sisteme militare complexe, inclusiv submarine, tancuri și avioane de luptă. Partea rusă va acorda asistență și pentru dezvoltarea proiectelor navale ale flotei din Myanmar, pe fondul conflictelor cu vecinii pentru controlul unor importante resurse energetice. Myanmar se află în rivalitate cu India, Bangladesh și Thailanda pentru controlul Golfului Bengal și al resurselor energetice aferente. Dintre toate aceste state, doar cel condus de junta militară face parte, în mod manifest, din „tabăra regimurilor autoritare".

În acest timp, Uniunea Europeană a sancționat opt membri ai juntei militare și mai multe companii din sectoarele exploatării lemnului și diamantelor.

Dar cine ar mai putea adera la clubul regimurilor autoritare? Venezuela, desigur, al cărui regim de stânga a fost susținut în permanență de Rusia, cu tot dezastrul economic și social pe care l-a generat. Regimul mullahilor iranieni este, desigur, un aliat tradițional iar apropierea ar putea deveni și mai evidentă odată cu alegerea ca președinte a ultraconservatorului Ebrahim Raisi. Desigur, Siria lui Bashar Al-Assad este acolo, cu ceea ce a mai rămas din ea. Dar întrebarea este în ce măsură Rusia și China vor rămâne atât de apropiate pe cât vor să lase impresia în momentul de față.

FOTOL GULLIVER / GETTY IMAGES

Centenarul Partidului Comunist Chinez: festivism și probleme de imagine

Regimul de la Beijing a sărbătorit la începutul lui iulie, cu fastul binecunoscut, centenarul fondării Partidului Comunist Chinez. Dar orizontul a fost umbrit de zvonurile tot mai insistente privind dezertarea șefului contraspionajului, Dong Jingwei, în Statele Unite.

Potrivit unor rapoarte din presa internațională, pe lângă furnizarea de dovezi cu privire la originile coronavirusului, Dong ar fi înmânat comunității de informații americane o listă cu oficiali americani care transmit informații în China, precum și numele spionilor chinezi care operează în SUA.

Informațiile sale ar include, de asemenea, rapoarte din perioadele timpurii ale pandemiei, modele de răspândire previzionată și posibilele daune asupra lumii, ca și înregistrări legate de organizațiile și guvernele care au finanțat cercetarea.

Statul chinez a răspuns raportând că Dong ar fi condus, la 18 iunie, o reuniune de lucru a serviciilor speciale chineze, în care ar fi discutat despre prinderea „spionilor și a trădătorilor". Dar nu au fost furnizate fotografii relevante care să demonstreze prezența lui Dong la eveniment, ceea ce a alimentat din nou zvonurile legate de dispariția sa.

Descinderea lui Xi Jinping la Forumul de la Davos, în 2017, când a jucat rolul susținătorului comerțului liber global, în contrast cu protecționistul Donald Trump, pare un tablou desprins din alte vremuri.

Imaginea Chinei oricum s-a deteriorat, în Europa și pe glob. Suspiciunea că Beijingul ascunde date esențiale legate de începutul pandemiei, implicarea în acțiuni de dezinformare după model rusesc, amenințările la adresa Taiwanului, încălcarea libertăților în Hong Kong sau tratamentul aplicat minorității uigure au pus China mereu în defensivă.

În plus, tot mai multe țări sărace care ar adera la planul emblematic al Chinei Belts&Roads („Noul Drum al Mătăsii") se văd acum prinse într-o spirală a datoriilor către China.

MISTERUL COVID-19
Ce a declanșat pandemia de coronavirus? Teoria, inițial discreditată, a unei scurgeri de laborator în Wuhan, China, pare brusc mai plauzibilă.

ȘTIINȚĂ

Răzbunarea tocilarilor

Cum au deslușit câțiva detectivi amatori povestea laboratorului Wuhan.

ÎN CEA MAI MARE PARTE A ANULUI TRECUT, ideea că pandemia de coronavirus ar fi putut fi declanșată de un accident de laborator din Wuhan, China, a fost în mare parte respinsă ca o teorie a conspirației. Una cu tente rasiste, chiar. La începutul anului 2020, *Washington Post* l-a acuzat pe senatorul Tom Cotton că „a alimentat focul unei teorii a conspirației, care a fost discreditată în mod repetat de experți". CNN a intrat în joc cu documentarul „Cum să demontezi teoriile conspirației despre coronavirus și dezinformarea de la prieteni și familie".

Majoritatea celorlalte media principale, de la *The New York Times* („teorie marginală") până la *NPR* („Oamenii de știință demontează teoria accidentului de laborator"), au desconsiderat în mare măsură ideea. (*Newsweek* și alte câteva mass-media au fost excepții.)

Recent însă, povestea a revenit cu putere în discursul public. Președintele Joe Biden a solicitat o anchetă din partea serviciilor secrete americane. Și mass-media, printr-o răsturnare uimitoare de abordare, tratează posibilitatea cu maximă seriozitate.

Motivul schimbării bruște a atitudinilor este clar: de-a lungul săptămânilor și lunilor pandemiei, s-au adunat o grămadă de dovezi circumstanțiale care arată spre Institutul de Virologie Wuhan (WIV) - până când acestea au devenit prea substanțiale pentru a putea fi ignorate.

Persoanele responsabile de descoperirea acestor dovezi nu sunt jurnaliști, spioni sau oameni de știință. Fac parte dintr-un grup de detectivi amatori, cu puține resurse, dar cu multă curiozitate și dorința de a petrece zile întregi filtrând internetul pentru indicii. De-a lungul pandemiei, aproximativ două duzini de corespondenți, mulți anonimi, care au lucrat independent din țări diferite, au descoperit documente obscure, au pus laolaltă informațiile și au explicat totul în povești lungi pe Twitter - într-un fel de sesiune open-source și colectivă de brainstorming, care a fost parte știință criminalistică, parte jurnalism cetățenesc și ceva complet nou. Se numesc DRASTIC, de la Decentralized Radical Autonomous Search Team Investigating COVID-19/ Echipa autonomă radicală și descentralizată de cercetare care investighează COVID-19.

Unul dintre detectivi, un tânăr indian care se auto-numește „Căutătorul", a crezut inițial că virusul s-a transmis de la animale sălbatice la oameni într-o piață umedă din Wuhan, pentru că asta i-a spus presa mainstream. Dar, chiar de la începutul anului 2020, el a început să pună la îndoială acest punct de vedere. A început să interacționeze cu oameni care găseau găuri în teoriile convenționale. „M-au ajutat să ajung din urmă la dezbatere și am început să mă educ", spune el. „Înainte să-mi dau seama, am fost prins de acest mister".

O piesă importantă a fost o postare extinsă pe rețeaua Medium a antreprenorului canadian Yuri Deigin, care a discutat despre RaTG13, un virus pe care Shi Zhengli, directorul WIV, l-a dezvăluit lumii într-o lucrare din 3 februarie în revista

DE

ROWAN JACOBSEN
@rowanjacobsen

Ilustrație EUGENE MYMRIN

Nature. În acea lucrare, Shi a prezentat prima analiză extinsă a SARS-CoV-2, care părea să nu provină de nicăieri - virusul nu seamănă cu niciunul dintre cele văzute anterior, inclusiv primul SARS, care a ucis 774 de persoane din 2002 până în 2004. Cu toate acestea, în lucrarea sa, Shi a introdus și RaTG13, un virus care este similar în compoziția genetică cu SARS-CoV-2, făcându-l singura rudă apropiată cunoscută la acea vreme.

Lucrarea era vagă în legătură cu originea RaTG13. Nu spunea exact unde sau când fusese găsit virusul, ci doar că fusese detectat anterior într-un liliac în provincia Yunnan, în sudul Chinei.

Dar studiul a trezit suspiciunile lui Deigin. El s-a întrebat dacă SARS-CoV-2 ar fi putut apărea printr-un amestec genetic și o potrivire într-un laborator care a lucrat cu RaTG13 sau cu viruși înrudiți. Postul său a fost convingător și cuprinzător. „Căutătorul" a postat teoria lui Deigin pe Reddit, care i-a suspendat contul imediat și definitiv.

Acest damf timpuriu de cenzură a stârnit curiozitatea „Căutătorului", așa că a citit mai multe idei expuse pe grupul de Twitter. „Am găsit un grup vioi de oameni dornici să dezbată și să exploreze subiectul", a declarat el pentru *Newsweek*, prin e-mail.

„Căutătorul" și restul grupului au devenit din ce în ce mai convinși că RaTG13 ar putea deține răspunsul la unele dintre aceste întrebări. Secvența genetică pentru acest virus s-a potrivit perfect cu o mică bucată de cod genetic postată ca parte a unei lucrări scrise de Shi Zhengli cu ani mai devreme, dar care nu a mai fost menționată niciodată. Codul provenea de la un alt virus pe care Institutul de Virologie Wuhan îl găsise într-un liliac din Yunnan.

Conectând detaliile cheie din cele două lucrări cu știri mai vechi, echipa DRASTIC a stabilit că RaTG13 provine dintr-un puț de mină din regiunea Mojiang, în provincia Yunnan, unde șase bărbați care au îndepărtat cu lopețile guano de liliac, în 2012, au dezvoltat pneumonie. Trei dintre ei au murit. DRASTIC s-a întrebat dacă acest eveniment a marcat primele cazuri de ființe umane infectate cu un precursor al SARS-CoV-2 - poate RaTG13.

Într-un articol din *Scientific American*, Shi Zhengli a recunoscut că lucrează într-un puț de mină din regiunea Mojiang, unde au murit minerii. Dar a evitat să lege munca sa de RaTG13 (o omisiune pe care o făcuse și în lucrările sale științifice), susținând că o ciupercă din peșteră i-a ucis pe mineri.

Această explicație nu a fost potrivită pentru grupul DRASTIC. Bănuiau că un virus asemănător SARS, nu o ciupercă, îi ucisese pe mineri și că, dintr-un anume motiv, WIV încerca să ascundă acest fapt. A fost o presimțire, dar nu au avut nicio modalitate de a o demonstra.

În acel moment, „Căutătorul" s-a întrebat dacă răspunsul se află undeva într-o vastă bază de date chineză de jurnale academice și teze numite CNKI. După multe căutări, el a găsit o teză de master de 60 de pagini scrisă de un student de la Universitatea de Medicină Kunming în 2013. A descris pas cu pas condițiile și tratamentul minerilor și a numit vinovatul suspect: „Cauzat de SARS-similar [coronavirus] de la liliacul cu potcoavă chinezesc sau de la alți lilieci".

„Căutătorul" a postat link-ul, fără fanfară, pe 18 mai 2020, apoi a postat a doua teză a unui doctorand de la centrul chinezesc de control al bolilor, care confirma o mare parte din informații din prima. Patru mineri au fost testați pozitiv pentru anticorpii de la o infecție asemănătoare SARS. Și WIV a fost introdus în circuit pentru a testa probe de la toți. (La scurt timp după postările „Căutătorului", China a schimbat accesul la CNKI, astfel încât nimeni să nu mai poată face o astfel de căutare.)

„M-au ajutat să ajung din urmă la dezbatere și am început să mă educ. Înainte să-mi dau seama, acest mister m-a prins"

Dacă un virus asemănător SARS a apărut în 2012, a fost ascuns și WIV a trimis oamenii înapoi la mină pentru a fora mai multe probe, pe care le-au adus înapoi la Wuhan, aceasta ar fi trebuit să fie știre de prima pagină imediat. În schimb, niciun articol nu a apărut săptămâni întregi. Câteva povești au apărut în Marea Britanie, inclusiv un documentar în *The Sunday Times*. Mass-media americană a preferat să tacă.

În câteva zile, DRASTIC a reușit să localizeze coordonatele misterioasei mine Mojiang, dar nu a atras atenția mass-media până la sfârșitul anului 2020, când a început o cursă pentru a ajunge acolo. În cele din urmă, un reporter de la *Wall Street Journal* a ajuns la intrarea în mină cu bicicleta montană - doar pentru a fi reținut pentru cinci ore de audieri. Secretele minei rămân.

Un puzzle Sudoku imens

Deși revelația minei Mojiang, din mai 2020, nu a ajuns nicăieri în mass-media, a atras noi membri către DRASTIC, care a reușit să-și extindă colectarea de informații pentru a acoperi totul, de la genetica virală, la protocoalele de siguranță ale biolaburilor. Pe 21 mai 2020, Billy Bostickson, un membru al grupului, a numit-o „DRASTIC Research". De asemenea, a început să organizeze echipa în subgrupuri pentru a se concentra asupra diferitelor aspecte ale cazului. În curând, au postat în mod regulat descoperiri care au făcut ca implicarea laboratorului să pară tot mai probabilă.

Un membru cheie al echipei a fost Francisco de Asis de Ribera, un om de știință din Madrid care excelează în mineritul după seturi mari de date. De-a lungul anilor, WIV a publicat o cantitate uriașă de informații despre proiectele

FOTO: ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC. DE SUS: HECTOR RETAMAL/AFP/GETTY; KEVIN FRAYER/GETTY; TOM WILLIAMS/CQ-ROLL CALL/GETTY

CONTROVERSĂ
Virusul care cauzează COVID-19 a scăpat dintr-un laborator de la Wuhan Institute of Virology (stânga) sau s-a transmis de la animale la oameni într-o piață umedă din China (ca cea de mai jos)? Senatorul Tom Cotton (jos, stânga) a fost un susținător timpuriu al teoriei scurgerilor din laborator

sale de vânătoare de viruși, în diferite publicații și formate. Ribera a început să asambleze totul într-un „imens puzzle Sudoku", căutând locuri unde să poată completa niște spații libere, asamblând încet o hartă cuprinzătoare a întregului program antivirus al WIV. El și „Căutătorul" au format o echipă formidabilă, acesta din urmă dezgropând piese noi de puzzle, Ribera potrivindu-le pe loc.

Ribera a fost responsabil pentru rezolvarea unei alte piese din puzzle-ul RaTG13. WIV a lucrat activ la RaTG13, în cei șapte ani de când l-au descoperit? Peter Daszak, șeful Alianței EcoHealth, care a direcționat fondurile de cercetare din SUA către laboratorul Wuhan, a spus că nu: ei nu au folosit niciodată virusul, deoarece nu era suficient de similar cu SARS-ul original. „Am crezut că este interesant, dar nu și dacă are un risc ridicat", a spus el pentru *Wired*. „Așa că nu am făcut nimic și l-am pus în congelator".

Ribera a respins acea afirmație. Atunci când este publicată o nouă lucrare științifică despre genetică, autorii trebuie să încarce secvențele genetice însoțitoare într-o bază de date internațională. Prin examinarea unor etichete de metadate care au fost încărcate accidental de către WIV împreună cu secvențele sale genetice pentru RaTG13, Ribera a descoperit că oamenii de știință de la laborator studiaseră în mod activ virusul în 2017 și 2018 - nu l-au blocat într-un congelator și să fi uitat de asta, până la urmă.

De fapt, WIV fusese extrem de interesat de RaTG13 și de orice altceva care venise din mina Mojiang. Ribera a stabilit că cercetătorii chinezi au făcut cel puțin șapte excursii diferite la mină, de-a lungul mai multor ani, colectând mii de probe. Presupunerea acestuia este că tehnologia lor nu a fost suficient de bună în 2012 și 2013 pentru a găsi virusul care a ucis minerii, așa că au continuat să se întoarcă pe măsură ce tehnicile s-au îmbunătățit.

De asemenea, a făcut o predicție îndrăzneață. Prin analiza încrucișată a unor fragmente de informații din mai multe surse, Ribera a ghicit, într-un șir de postări pe Twitter datat 1 august 2020, că un grup de opt virusuri legate de SARS menționate pe scurt într-o secțiune obscură a unui document WIV provin de asemenea din mina Mojiang. Cu alte cuvinte, nu găsiseră o rudă a SARS-CoV-2 în acel puț de mină; au găsit nouă. În noiembrie 2020, Shi Zhengli a confirmat multe dintre suspiciunile DRASTIC cu privire la peștera Mojiang într-un act adițional la lucrarea sa originală despre RaTG13 și într-o discuție din februarie 2021.

Alte baze de date au furnizat alte indicii. În cererile de granturi și premiile acordate de WIV, „Căutătorul" a găsit descrieri detaliate ale planurilor de cercetare ale Institutului și sunt incriminatoare: se desfășurau proiecte de testare a contagiozității unor noi virusuri asemănătoare SARS pe care le descoperiseră în celulele umane și la animalele de laborator, pentru a vedea ce mutație ar urma să se producă pe măsură ce traversează specii și cum se recombină genetic bucăți de viruși diferiți - toate fiind realizate la nivele de biosecuritate nespus de inadecvate. Toate elementele pentru un dezastru erau la îndemână.

Alina Chan, biolog molecular la Institutul Broad de la MIT și Harvard, a

recunoscut valoarea informațiilor pe care DRASTIC le produce și a început să le interpreteze atât pentru oamenii de știință, cât și pentru amatori, în explicații clare pe Twitter, care au făcut-o un comunicator de știință popular. Chan a recunoscut realizările grupului într-un lungă postare pe Twitter. „Fără munca depusă de echipa DRASTIC, nu știu cu adevărat unde am fi astăzi în privința originilor COVID-19", a scris ea, adăugând: „Munca acestor outsideri... a avut un impact măsurabil asupra discursului științific".

Acel discurs științific a luat amploare pe 6 ianuarie 2021, când virusologul Universității din Washington, Jesse Bloom, unul dintre cei mai respectați cercetători COVID-19 din țară, a devenit prima figură științifică majoră care a legitimat public contribuțiile DRASTIC. „Da, urmăresc munca lor", a scris pe Twitter, fapt ce a dat emoții comunității științifice. „Nu sunt de acord [cu] toate acestea, dar unele părți par importante și corecte".

Bloom a evidențiat lucrarea Monei Rahalkar despre mina Mojiang, apoi a adăugat că, în primele zile ale pandemiei, „credeam că evadarea din laborator este foarte puțin probabilă. Pe baza lucrărilor ulterioare, spun acum că este destul de plauzibil".

În mai, 17 oameni de știință de la Harvard, Yale, MIT și alte instituții importante, inclusiv Chan, s-au alăturat lui Bloom într-o scrisoare difuzată de publicația *Science*, în care solicitau o investigație aprofundată a laboratorului Wuhan. Aproape în aceeași zi, „Căutătorul" a lovit din nou. Vizitând o bază de date găzduită de Ministerul Științei și Tehnologiei din China, a căutat toate tezele supervizate de Shi Zhengli. Dacă mai exista vreo îndoială cu privire la modelul de înșelăciune al WIV, aceste noi teze le-au eliminat.

„Am găsit un grup vioi de oameni dornici să dezbată și să exploreze subiectul"

Documentele au indicat că cercetătorii WIV nu au crezut niciodată că o ciupercă i-a ucis pe minerii din Mojiang, contrazicând remarcile lui Shi din *Scientific American* și din alte părți. De fapt, cercetătorii WIV au fost atât de îngrijorați de un nou focar asemănător SARS, încât au testat sângele sătenilor vecini, pentru alte cazuri. Și au cunoscut secvențele genetice pentru celelalte opt virusuri de tip SARS din mină - care ar fi putut ajuta cercetătorii să înțeleagă mai multe despre SARS-CoV-2 în primele zile - cu mult înainte de începerea pandemiei. Dar au păstrat informațiile pentru ei înșiși, până când DRASTIC i-a dat de gol.

La câteva zile după noile dezvăluiri și după scrisoarea din *Science*, mai mulți academicieni, politicieni și chiar mass-media au început să ia în serios teoria unei scăpări din laborator, culminând pe 26 mai când președintele Biden a ordonat agențiilor de informații americane „să-și dubleze eforturile pentru a colecta și analiza informațiile care ne-ar putea apropia de o concluzie definitivă".

Până în prezent, China a fost rece ca gheața la sugestiile de a continua investigațiile și este posibil să nu coopereze niciodată. Dar acum este clar că întrebarea dacă un biolab ar fi putut provoca această pandemie - și ar putea provoca următoarea - va fi explorată într-un mod care nu s-ar fi putut întâmpla niciodată dacă un grup radical și descentralizat de persoane din afară nu ar fi contestat statutul quo. N

CINE A COMIS-O?
Peter Daszak, membru al echipei Organizației Mondiale a Sănătății care investighează originile COVID-19, ajunge la Wuhan la începutul acestui an.

FOTO: HECTOR RETAMAL/AFP/GETTY

KISS FM

DATORITĂ VOUĂ

SUNTEM #1

RADIOUL #1 ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 11 ianuarie - 25 aprilie 2021 de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, KISS FM este ascultat zilnic de 2.338.800 de persoane și este lider de audiență în România de 12 ani consecutiv. Vă mulțumim!

FOTO: MIKHAIL METZEL/TASS/GETTY

NE ÎNDREPTĂM CĂTRE UN CYBER PE

DE
TOM O'CONNOR,
NAVEED JAMALI
FRED GUTERL

O LINIE TRASATĂ La summitul de la Geneva din 16 iunie, președintele SUA Joe Biden i-a înmânat președintelui rus Vladimir Putin o listă a țintelor interzise care, dacă ar fi lovite de un atac cibernetic, ar fi considerat motiv pentru represalii ale SUA.

ARL HARBOR?

Atacurile digitale ar putea împinge SUA și Rusia într-un RĂZBOI adevărat

Joe Biden a preluat funcția de președinte al SUA în ianuarie, după atacul SolarWinds, o penetrare fără precedent și potențial dezastruoasă a sistemelor informatice ale guvernului american de către hackeri despre care se crede că erau direcționați de serviciul de informații rus SVR.

Noul președinte a promis că va întări apărarea cibernetică a națiunii împotriva dușmanilor străini. Ca la un semnal, hackerii au lovit cu două atacuri majore de tip ransomware, vizând închiderea Colonial Pipeline, conducta care furnizează aproximativ 100 de milioane de litri de gaz pe zi către sud-estul SUA, și oprirea producției la toate fabricile din SUA ale celui mai mare producător de carne de vită din lume, compania braziliană JBS.

Evenimentele au scos în evidență vulnerabilitatea imensă a unei economii de miliarde de dolari, dependentă de internet, dar pentru care securitatea este o problemă secundară.

Majoritatea americanilor presupun că un atac cibernetic, chiar pus la cale de către un adversar declarat precum Rusia sau Iranul, ar primi un răspuns similar, adică se așteaptă ca SUA să provoace o enervantă întrerupere a energiei sau o cădere de scurtă durată a internetului. Însă experții și foști oficiali ai serviciilor de informații și securitate cibernetică au declarat pentru *Newsweek* că hackerii puși în conexiune cu Rusia au lansat atacuri cibernetice asupra SUA care s-au apropiat înspăimântător de tare de linia roșie: o incursiune digitală care ar determina un răspuns mortal în viața reală.

Întrucât SUA continuă să se dovedească vulnerabile la atacurile de tip ransomware din partea unor grupări obscure despre care se crede că operează din Rusia sau din alte țări din fostul bloc sovietic, specialiști cu experiență în consilierea Casei Albe cu privire la provocările din regiune îl îndeamnă pe Biden să profite de ocazie pentru a trimite un mesaj.

„Ceea ce vreau este ca Biden să explice foarte clar care este riscul pentru Vladimir Putin, că nu vom da înapoi dacă suntem atacați de Rusia", a explicat Evelyn Farkas, care a fost secretar adjunct al apărării responsabil de Rusia, Ucraina și Eurasia, „și că vom fi cei care vom decide ce este un «Pearl Harbor cibernetic», ceea ce înseamnă că Rusia nu controlează dinamica escaladării".

Liderii japonezi, cel puțin, știau că bombardarea Pearl Harbor va provoca inevitabil un răspuns militar. Nu este

CRESC TENSIUNILE
(De sus) Biden a susținut o conferință de presă solo după summitul Putin vs apariția tipică comună, un semn al tensiunilor care au urmat atacurilor cibernetice, precum cel care a lovit Colonial Pipeline. (Dreapta) Fostul adjunct al secretarului de apărare Evelyn Farkas pledează pentru o poziție puternică.

FOTO: DE SUS: BRENDAN SMIALOWSKI/AFP/GETTY; MARK KAUZLARICH/BLOOMBERG/GETTY; TOM WILLIAMS/ROLL

„Dacă un stat adversar ar pune piciorul în patria noastră și ne-ar distruge fizic infrastructura, am vedea acest lucru CA PE UN ACT DE RĂZBOI"

clar dacă Rusia sau militanții cibernetici care operează în interiorul granițelor sale sunt acum conștienți de asta. Un război „cald" între Rusia și SUA, evitat mai bine de jumătate de secol, ar lăsa doar învinși.

Dar războiul cibernetic este atât de nou încât nu există un Rubicon convenit, o linie pe larg înțeleasă peste care nu se poate trece, așa cum era stabilit în timpul Războiului Rece în ceea ce privește utilizarea armelor tradiționale de distrugere în masă. (Gândiți-vă: criza rachetelor cubaneze. După acea aproape catastrofă, cele două părți au ales siguranța în conflictul lor.)

Lipsa de claritate - a unui algoritm comun pentru escaladare - este iasca ce s-ar putea transforma cu ușurință într-un foc mortal. Pe scurt, există pericolul crescând al unui răspuns mult mai devastator decât întreruperea temporară a internetului sau compromiterea scorului pentru credite sau amestecarea mersului trenurilor, așa cum cred americanii că ar fi cel mai rău scenariu.

Președintele rus Vladimir Putin nu coordonează direct hackerii care s-au infiltrat recent în rețele guvernamentale de nivel înalt și au paralizat infrastructura critică. Serviciile de informații americane consideră că agenții digitali din spatele acestor atacuri funcționează cu binecuvântarea președintelui rus, dar rămân la distanță – suficient cât să ofere Moscovei posibilitatea unei negări plauzibile. Face parte dintr-un model familiar: grupurile afiliate Rusiei au hărțuit mult timp companiile americane și agențiile guvernamentale și chiar au dat o mână de ajutor în înclinarea alegerilor din 2016 spre Donald Trump. Administrația Biden nu a acuzat în mod direct Kremlinul că a sponsorizat aceste atacuri, dar îi învinovățește pe ruși că au permis continuarea unei astfel de activități.

Atacurile recente par să se intensifice. Acestea tind să se concentreze mai mult pe infrastructura fizică, cum ar fi alimentele, conductele de petrol și gaze sau spitalele, pe care americanii se bazează în fiecare zi pentru sănătatea și bunăstarea lor economică. Tendința îi face pe analiștii în securitate națională să fie îngrijorați. Un lucru este să îi faci pe americani să aștepte la coadă la pompă sau să ataci spitalele cu cereri de răscumpărare care cresc costul asistenței medicale. Și altceva reprezintă un atac ce provoacă daune economice reale și chiar pierderi de vieți omenești. Și, totuși, hackerii par să flirteze cu ideea de a trece ceea ce experții în securitate națională spun că este o „linie roșie".

Linia roșie a fost pe primul loc pe agenda discuțiilor din 16 iunie dintre Biden și Putin. Biden i-a înmânat președintelui rus o listă de ținte interzise asupra cărora un atac cibernetic ar putea fi considerat un act de război

care cere represalii. Deși nu este clar unde este acea linie roșie - Casa Albă nu a publicat lista - nu este greu de imaginat cât de ușor ar fi pentru hackerii care acționează cu un anumit grad de autonomie față de Moscova și nu răspund direct de consecințele acțiunilor lor să o traverseze.

De exemplu, în cercurile de securitate cibernetică a devenit un truism faptul că hackerii care lucrează cu sprijinul celor din Rusia și China ar putea avea capacitatea de a provoca închiderea unei zone mari din rețeaua electrică din SUA, ceea ce ar putea ucide milioane de oameni.

Cu alte cuvinte, următorul mare atac cibernetic ar putea declanșa un război cu Rusia, nu virtual, ci unul care implică trupe, tancuri, rachete, portavioane și, eventual, arme nucleare. „Dacă un adversar de nivel statal ar pune piciorul în patria noastră și ar distruge fizic infrastructura, am vedea acest lucru ca pe un act de război", a arătat pentru *Newsweek* Brian Harrell, fost director adjunct pentru securitatea infrastructurii la Agenția americană de Securitate Cibernetică și Infrastructură (CISA).

Desigur, hackerii afiliați Rusiei nu au trecut încă linia roșie. Dar s-au apropiat suficient de mult pentru a-i face pe experții în securitate națională să se întrebe unde ar putea duce drumul ascendent al distrugerii și cât de mult control are Kremlinul cu adevărat asupra infractorilor cibernetici care îi execută ordinele.

Trăgând linie

Deși situația poate părea relativ calmă la suprafață, hackerii testează limitele aproape în fiecare zi. În februarie, un grup de infractori cibernetici încă nedezvăluit a reușit să preia controlul unui centru de tratare a apei din Oldsmar, Florida. A crescut nivelurile de hidroxid de sodiu, o substanță chimică extrem de caustică, cunoscută și sub numele de leșie, de la un nivel sigur de 100 de părți per milion la cel periculos de 11.100 ppm. Operatorii au observat schimbarea și au acționat rapid pentru a scădea nivelurile înainte de a se produce daune.

„Linia roșie cibernetică - cred că toată lumea este destul de clară în această privință - este pierderea de vieți omenești", a declarat pentru *Newsweek* William Hurd, fost ofițer clandestin al CIA care a fost membru al Congresului ca reprezentant al Texasului din 2015 până în ianuarie anul acesta. El a spus că incidentul din Florida ar fi putut provoca un „răspuns cinetic" - cu alte cuvinte, acțiune militară - dacă viața americanilor ar fi fost pierdută.

Conflictele se desfășoară cu o viteză și o ticăloșie în creștere în interiorul unora dintre infrastructurile energetice, de apă, bancare și altele esențiale ale țării. Marea majoritate a acestor incidente nu sunt niciodată mediatizate, spun experții. Companiile private, despre care e arhicunoscut că sunt reticente în a recunoaște că au fost hackuite, dețin și operează peste 85% din infrastructura critică, potrivit lui Harrell.

„Infrastructura noastră critică este câmpul de luptă modern, iar spațiul cibernetic este marele egalizator", spune expertul. „Grupurile de hackeri pot ataca practic cu minimă competență individuală și fără consecințe pentru ei. Aștept mai multe atacuri axate pe energie, apă și servicii financiare care vor avea loc în viitor".

În 2018, administrația Trump a creat CISA în cadrul Departamentului de Securitate Internă. Dar chiar și

„Sectoarele noastre critice de infrastructură sunt câmpul de luptă modern, iar spațiul cibernetic este MARELE EGALIZATOR"

O CALE PERICULOASĂ
Experții avertizează cu privire la riscul în creștere ca un alt atac cibernetic major al hackerilor ruși împotriva unei ținte americane să declanșeze un conflict armat, la fel cum a făcut atacul asupra Pearl Harbor (stânga) cu cel de-Al Doilea Război Mondial. (De sus în jos) Putin, la conferința de presă post-summit; CEO-ul SolarWinds, Sudhakar Ramakrishna (mijloc), vorbind cu alți directori tehnici înainte de audierea din Congres privind amenințările cibernetice anul trecut; o fabrică JBS de procesare a cărnii.

FOTO: DIN STÂNGA: CORBIS/CORBIS/GETTY; SERGEI BOBYLEV/TASS/GETTY; DEMETRIUS FREEMAN/GETTY; DIEGO GIUDICE/BLOOMBERG/GETTY

polițiștii cibernetici sunt limitați de lipsa de informații. Operatorii privați sunt reticenți să raporteze atacurile și adesea plătesc în liniște răscumpărarea pentru a-și readuce sistemele online cu cât mai puțină agitație și publicitate.

Nu este pe deplin clar care ar fi un răspuns adecvat la un atac cibernetic care trece linia roșie. „Pe de o parte sunt 1 și 0 și programe malware, de cealaltă parte sunt focoase de o megatonă în sistemul de senzori Titan și pe avioanele B-1. Cum faceți această comparație, astfel încât să puteți decide răspunsurile proporționale?", spune Doug Wise, care a lucrat în CIA ca membru al Serviciului Superior de Informații și a fost director adjunct al Agenției de Informații pentru Apărare. „Aceasta este frumusețea atacurilor cibernetice, deoarece ne străduim să încercăm să comparăm mecanismul lor de atac cu mecanismul de atac cinetic, în special, strategie cu strategie".

Și apoi există întrebarea împotriva cui se impune contra atacul. Deși experții în informații sunt destul de pricepuți în urmărirea amprentelor digitale ale unei loviturii digitale până la sursa sa, dovezile sunt aproape întotdeauna extrem de tehnice și mult mai puțin convingătoare pentru aliații militari și publicul larg decât, să zicem, cele ale unui bombardament sau ale unei armate invadatoare. Orice decizie de a riposta riscă să fie privită de întreaga lume ca o agresiune neprovocată. Rușii sunt pricepuți la confuzionarea responsabilităților, ceea ce face dificilă justificarea unui răspuns proporțional, dar mite o escaladare.

Problema atribuirii responsabilității complică întrebarea „unde trebuie trasată linia?". Unii experți consideră că ar face represaliile mai dificile decât în cazul unor lovituri convenționale. „Ar fi nevoie de un atac cibernetic semnificativ împotriva infrastructurii aeriene, a infrastructurii energetice, a distribuției apei și a infrastructurii de transport", a spus Wise. „Cred că ar fi nevoie probabil de două până la trei atacuri simultane împotriva acestor ținte, împreună cu o atribuire clară a vinei. Problema atribuirii este întotdeauna un obstacol".

Diplomația cibernetică

Totuși, este o greșeală să presupunem că dificultatea de a atribui un atac cibernetic reprezintă un fel de asigurare împotriva unor represalii rapide. Elementul de incertitudine pe care problema de atribuire îl adaugă afacerilor internaționale ar putea fi, de asemenea, destabilizator. Așa cum este dificil să atribui un atac unui agresor, este de asemenea ușor de atribuit în mod eronat un atac unui adversar - în special unul care, ca și Rusia, este un

SCÂNTEI DE RĂZBOI
Precedent? Atacurile împotriva World Trade Center din 2001 (deasupra, sus) au declanşat invazia SUA în Afganistan. Criza rachetelor cubaneze din 1962 a provocat aproape un război nuclear, notează Raj Shah (deasupra, jos), preşedintele Resilience, o firmă de asigurări de securitate cibernetică.

ghimpe constant în spatele SUA şi de la care americanii sunt pregătiţi să aştepte agresiune.

Având în vedere tensiunile crescute dintre SUA şi Rusia, nu este deloc exagerat să credem că o terţă parte ar putea lansa un atac cibernetic împotriva Americii şi ar putea să-l facă să pară că a venit din Rusia. Chiar dacă oficialii serviciilor de informaţii americane ar fi suficient de inteligenţi pentru a scoate la iveală o astfel de capcană, simpla apariţie a agresiunii ar putea oferi un pretext convenabil pentru război. La urma urmei, Irakul nu a avut nimic de-a face cu atacurile din 11 septembrie 2001, dar administraţia George W. Bush le-a folosit ca justificare a invaziei sale dezastruoase în această ţară, din 2003.

Atacurile militare masive care încep războaie sunt bine înfipte în psihicul american. Avioanele japoneze care au bombardat baza militară americană de la Pearl Harbor din Hawaii pe 7 decembrie 1941 au precipitat intrarea SUA în cel de-Al Doilea Război Mondial. Avioanele de pasageri deturnate care s-au prăbuşit în turnurile World Trade Center la 11 septembrie 2001 au declanşat o invazie americană în Afganistan care abia acum se încheie. Criza rachetelor cubaneze din 1962 a stabilit un precedent pentru limita până la care pot merge SUA şi Rusia. „Aproape am ajuns la război nuclear", a declarat pentru *Newsweek* Raj Shah, preşedintele firmei de asigurări de securitate cibernetică Resilience.

Perspectiva atacurilor cibernetice care duc la un război la scară largă este deja un fapt acceptat în cercurile diplomatice. Membrii NATO, într-o declaraţie comună din 14 iunie, au fost de acord că „impactul activităţilor cibernetice maliţioase, semnificative şi cumulative ar putea, în anumite circumstanţe, să fie considerat a fi echivalentul unui atac armat". Declaraţia spunea, de asemenea, că NATO îşi va intensifica atenţia în domeniul cibernetic, inclusiv „împărtăşind preocupări cu privire la activităţile cibernetice rău intenţionate şi schimbând abordări şi răspunsuri la nivel naţional, precum şi luând în considerare posibile răspunsuri colective".

„Dacă este necesar, vom impune costuri celor care ne fac rău", preciza declaraţia. „Răspunsul nostru nu trebuie să fie limitat la domeniul cibernetic".

Alianţa a confirmat, de asemenea, că este dispusă să considere că atacurile cibernetice sunt la acelaşi nivel cu operaţiunile militare convenţionale, afirmând: „Reafirmăm că o decizie cu privire la momentul în care un atac cibernetic ar conduce la invocarea articolului 5 va fi luată de către Consiliul Atlanticului de Nord, de la caz la caz".

Perspectiva unui atac „fizic" ca răspuns la atacurile cibernetice are deja un precedent real. SUA au vizat capacităţile cibernetice ale grupului militant Statul Islamic (ISIS) printr-un atac aerian din august 2015 care l-a ucis pe hackerul jihadist Junaid Hussain în capitala de facto a califatului de facto, Raqqa, Siria.

Unul dintre primele exemple recunoscute public de reacţie cinetică imediată a venit aproape patru ani mai târziu în altă parte din Orientul Mijlociu. În mai 2019, armata Israelului a raportat că „a zădărnicit o tentativă de ofensivă cibernetică a Hamas împotriva ţintelor israeliene" prin efectuarea unui atac aerian asupra unui presupus cartier general din Fâşia Gaza controlată de palestinieni.

Forţele israeliene au vizat în mod similar centrele cibernetice ale Hamas în timpul confruntării de 11 zile din mai cu această grupare şi facţiunile palestiniene aliate din Gaza. Deşi consecinţele ambelor operaţiuni au rămas relativ limitate, modul în care un astfel de răspuns ar avea loc la nivel de stat contra stat rămâne incert.

FOTO: DE JOS STÂNGA. ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC: RICK KERN/FAST COMPANY/GETTY; ROBERT GIROUX/GETTY; HIROSHI WATANABE/GETTY

O CRONOLOGIE A PROBLEMELOR

În ultimul an, au existat mai mult de o duzină de incidente cibernetice semnificative între grupurile americane și rusești. Ele includ:

30 MAI 2021

JBS, cu sediul în Brazilia, cea mai mare companie de procesare a cărnii din lume, este victima unui atac de răscumpărare atribuit grupului de criminalitate cibernetică REvil, de limbă rusă. Atacul a închis facilitățile din SUA, Canada și Australia. Răscumpărare: 11 milioane de dolari.

7 MAI 2021

Colonial Pipeline, cea mai mare conductă de combustibil din SUA, este ținta unui atac de răscumpărare atribuit DarkSide, un grup de hacking de limbă rusă, care a provocat o criză de benzină în sud-est. Răscumpărare: 4,4 milioane de dolari, din care Departamentul de Justiție a recuperat 2,3 milioane de dolari.

15 APRILIE 2021

Comandamentul Cibernetic al SUA anunță că „a publicat opt fișiere atribuite Serviciului de Informații Externe al Rusiei (SVR) / APT 29 pentru a permite apărarea publică împotriva unui compromis suplimentar" în timpul unei operațiuni „Hunt Forward" desfășurată în legătură cu hack-ul SolarWinds.

MARTIE 2021

CNA, companie de asigurări din SUA, este victima unui atac ransomware care a folosit un nou de virus numit Phoenix CryptoLocker. Este raportat a fi produsul Evil Corp, o altă organizație de criminalitate cibernetică de limbă rusă, potențial legată de REvil și alte grupuri de genul acesta.

MARTIE 2021

Politico relatează că hackeri suspectați a fi ruși au furat mii de e-mailuri anul trecut după ce au spart serverul Departamentului de Stat al SUA, vizând Biroul pentru Afaceri Europene și Eurasiatice și Biroul pentru Afaceri din Asia de Est și Pacific.

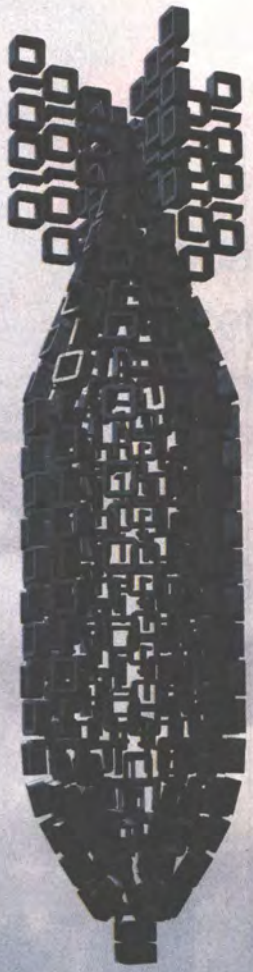

DECEMBRIE 2020

Peste 200 de organizații din întreaga lume, inclusiv mai multe agenții guvernamentale din SUA, au fost atacate de presupuși hackeri ruși care au compromis furnizorul de software SolarWinds pentru a monitoriza operațiunile interne și a exfiltra informații ca parte a unei operațiuni care datează cel puțin până în martie 2020.

NOIEMBRIE 2020

Coaliția cibernetică NATO desfășoară instrumente de „borcane cu miere" pentru a momi adversarii, dintre care mulți provin din Rusia, să atace și să dezvăluie propriile coduri.

OCTOMBRIE 2020

FBI și CISA anunță că un grup de hacking rus, cunoscut sub numele de „Ursul energetic", a încălcat rețelele guvernelor locale și de stat din SUA, precum și rețelele de aviație și datele exfiltrate.

OCTOMBRIE 2020

Microsoft și Comanda Cibernetică a SUA efectuează independent operațiuni de eliminare a unui botnet rusesc înainte de alegerile din SUA.

SEPTEMBRIE 2020

Hackerii ruși vizează agențiile guvernamentale din țările membre NATO și din națiunile care cooperează cu NATO, folosind materialul de instruire NATO ca momeală pentru o schemă de phishing care infectează computerele țintă cu malware care creează un backdoor persistent.

IULIE 2020

Canada, Marea Britanie și SUA anunță că hackerii asociați cu serviciile secrete ruse au încercat să fure informații legate de dezvoltarea vaccinului COVID-19

IULIE 2020

Relatări ale mass-media spun că o descoperire a administrației prezidențiale din 2018 a autorizat CIA să efectueze operațiuni cibernetice împotriva Iranului, Coreei de Nord, Rusiei și Chinei. Operațiunile au inclus perturbarea și scurgerea publică de informații.

IULIE 2020

Președintele Trump confirmă că a autorizat în 2019 în mod direct o operațiune a Cyber Command din SUA, care a lăsat offline Agenția rusă de Cercetare a Internetului. Kremlinul a pus la îndoială știrile, dar a susținut că „un număr imens de atacuri cibernetice sunt organizate în mod constant de pe teritoriul Statelor Unite către diferite organizații ruse, persoane juridice și persoane fizice".

MAI 2020

NSA anunță că hackerii ruși asociați cu agenția rusă de informații militare GU sau GRU exploataseră un bug care le-ar putea permite să preia controlul de la distanță al serverelor americane. N

SOURCE → Center for Strategic & International Studies, U.S. Cyber Command, public reporting

Jucând în apărare

SUA și aliații săi fac deja pași pentru a combate atacurile cibernetice din partea grupurilor afiliate rusești. Comandamentul cibernetic al SUA colaborează cu aliații pentru a pune în comun informații și date despre activitățile Rusiei și ale altor adversari cibernetici în ceea ce un purtător de cuvânt a numit operațiuni de vânătoare. „Aceste operațiuni fac parte din strategia noastră de «apărare avansată» - când vedem ce fac adversarii noștri și le împărtășim partenerilor noștri pentru a întări apărarea", a declarat purtătorul de cuvânt pentru *Newsweek*.

Într-o astfel de misiune care vizează presupusele activități cibernetice ale Rusiei, forțele SUA „au descoperit și dezvăluit noi programe malware asociate cu incidentul SolarWinds și apoi au oferit cheia pentru atenuarea lor, programele fiind atribuite Serviciului de Informații Externe din Rusia", a declarat purtătorul de cuvânt al Comandamentului Cibernetic al SUA. Departamentul împărtășește o mare parte din informațiile sale cu agențiile federale și companiile private într-un efort de a preveni atacurile de succes.

Biden a făcut aluzie la represalii împotriva Rusiei pentru atacuri cibernetice, dar SUA este tăcută cu privire la ce măsuri ia. După cum a afirmat comunicatul comun al NATO, administrația Biden a luat în considerare o serie de opțiuni ca răspuns la atacurile cibernetice majore. „Modul în care am caracterizat în mod constant răspunsul nostru în ceea ce privește SolarWinds și alte atacuri cibernetice de asemenea amploare și cu asemenea scop este că suntem pregătiți să întreprindem acțiuni care sunt văzute și nevăzute", a declarat Jake Sullivan, consilierul național pentru securitate de la Casa Albă, în iunie. „Și mai mult nu pot spune".

Chiar și aceste declarații vagi au ridicat îngrijorarea în rândul oficialilor ruși. „De ce se tem oamenii în America", a spus Putin pentru NBC News, „poate fi un pericol și pentru noi. SUA este o țară de înaltă tehnologie, NATO a declarat că spațiul cibernetic este o zonă de luptă. Asta înseamnă că planifică ceva; pregătesc ceva, așa că, evident, acest lucru nu poate decât să ne îngrijoreze".

După summit, Putin a afirmat că „majoritatea" atacurilor cibernetice provin din SUA și de la aliații săi.

Evitarea războiului neintenționat

Unul dintre motivele pentru care securitatea cibernetică se află pe agenda lui Biden și Putin este evitarea unui război neintenționat. Atât SUA, cât și Rusia și-au afirmat dreptul de a desfășura operațiuni cibernetice în mod ofensiv și defensiv. Fără acorduri internaționale în vigoare, nu este clar ce comportament este acceptabil și ce nu.

„Nu putem permite o continuare a escaladării", spune Shawn Henry, președinte și ofițer șef de securitate al companiei de securitate cibernetică CrowdStrike. „Este exact motivul pentru care am purtat discuții asupra armelor nucleare, pentru că ne dăm seama că lucrurile nu ar putea continua să escaladeze, nu trebuie să scape de sub control. Nu putem să ne facem griji că un adversar ar fi lansat greșit o armă, pentru că știm care va fi răspunsul". Henry, fost director asistent executiv al FBI, spune că dialogul este întârziat. „Ne duce înapoi la acel punct exact al conversației în care statele naționale trebuie să se așeze și să definească care sunt liniile roșii și care vor fi răspunsurile, încât să nu existe o neînțelegere".

Perspectivele pentru un tratat

Judecând după retorica sa, Putin pare a fi deschis unui acord menit să stăpânească ișicanele unui război cibernetic. În septembrie, el a afirmat că „una dintre provocările strategice majore de astăzi este riscul unei

„SUNT 1 ȘI 0 ȘI PROGRAME MALWARE contra focoase de o megatonă în sistemul de senzori Titan și pe avioanele B-1. Cum faceți această comparație, astfel încât să puteți decide răspunsurile proporționale?“

CONFLICT CIBERNETIC
În timpul confruntării din Gaza din mai (sus), forțele israeliene au vizat stațiile cibernetice Hamas. (Stânga) Consilierul pentru securitate națională de la Casa Albă, Jake Sullivan, a declarat că SUA sunt gata să ia măsuri împotriva amenințărilor cibernetice, după cum este necesar. (Mai jos) Soldații din Indiana se antrenează pentru a se apăra împotriva atacurilor cibernetice.

confruntări pe scară largă în domeniul digital“, așa cum a transmis către *Newsweek* Ambasada Rusiei la Washington.

Putin dorește să stabilească o comunicare la nivel înalt între Washington și Moscova cu privire la „securitatea internațională a informațiilor“, folosind agențiile existente care se ocupă de pregătirea nucleară și computerizată. El este, de asemenea, în favoarea stabilirii de noi reguli pe linia acordurilor SUA-URSS privind evitarea incidentelor maritime și „garanțiile reciproce de nonintervenție în treburile interne ale fiecăruia dintre parteneri“.

Făcând trimitere la armele nucleare care au dominat discursul din timpul Războiului Rece privind controlul armelor, Putin caută, de asemenea, un acord global cu privire la regula „fără prima lovitură“ privind atacurile cibernetice împotriva sistemelor de comunicații, a spus ambasada. Sullivan a declarat reporterilor că discuțiile despre armele nucleare au rămas „punctul de plecare“ pentru discuțiile bilaterale cu Rusia. „Dacă se adaugă elemente suplimentare la discuțiile de stabilitate strategică în domeniul spațiului cibernetic sau în alte zone, este ceva ce rămâne să fie hotărât pe măsură ce avansăm“. Într-adevăr, declarația comună privind „stabilitatea strategică“ publicată de ambele părți după întâlnire s-a limitat strict la armele nucleare.

Totuși, negocierile au făcut unele progrese în domeniul războiului cibernetic. Deși administrația Biden nu a stabilit nicio legătură directă între recentul atac de tip ransomware și Kremlin, oficialii americani au cerut Rusiei ca hackerii din interiorul granițelor sale să fie pedepsiți pentru orice atacuri care au avut originea în această țară. Putin a spus în timpul unui interviu pentru Rusia 1 că va fi de acord cu extrădarea celor arestați în Rusia dacă SUA vor face același lucru; Biden a promis că va răspunde în cazul în care astfel de atacuri ar fi lansate de pe teritoriul SUA.

În anumite privințe, summitul Biden-Putin a trimis un semnal că războiul cibernetic și-a luat locul alături de alte tehnologii militare ca parte acceptată a arsenalului unei națiuni și care necesită acorduri internaționale pentru a fi ținut sub control. De asemenea, subliniază importanța crucială a tehnologiei informației pentru apărarea națională.

„Domeniile competiției nu mai sunt strict militare“, spune Mike Madsen, directorul departamentului strategic de acțiune pentru Unitatea de Inovare în Apărare a Pentagonului. „Este cel economic, cel social, sunt toate aceste lucruri diferite. Am vorbit despre superioritatea aeriană și supremația aeriană, dar va veni o zi în care vor exista concepte precum curiozitate cibernetică și supremație cibernetică într-un domeniu de concurență“.

„În această eră a competiției pentru Marea Putere“, spune el, „cursa tehnologică este cel mai important front“.

Programul sportivilor români

Cel mai mare eveniment sportiv planetar, Jocurile Olimpice de la Tokyo din 2020 vor avea loc în perioada 23 iulie - 8 august 2021, iar întrecerile vor putea fi urmărite pe TVR și Eurosport. – *Mihai Duță*

PRIMELE COMPETIȚII VOR ÎNCEPE însă pe 21 iulie, cu preliminariile softball și fotbal, înainte de ceremonia oficială de deschidere care va avea loc pe 23 iulie.

Ceremonia de deschidere: evenimentul va debuta în capitala japoneză Tokyo la ora 14:00 în România, pe 23 iulie. Din punct de vedere tehnic, Jocurile Olimpice încep cu două zile înainte, cu preliminariile de fotbal și softball feminin.

Ceremonia de închidere: Jocurile Olimpice de la Tokyo se încheie pe 8 august, la ora 14:00 în România, atunci când ne vom îndrepta atenția către Jocurile Olimpice de iarnă din 2022 de la Beijing (programate în mai puțin de șase luni mai târziu!), dar și către Jocurile Olimpice de vară din 2024 de la Paris. Va fi un număr record de 339 de întreceri pentru medalii în 33 de sporturi. Delegația României are 100 de sportivi care vor concura la înot, atletism, canotaj, fotbal, gimnastică artistică, baschet feminin 3x3, ciclism, lupte, tir sportiv, canoe, tenis de masă, box, scrimă, triatlon, judo, tir cu arcul și tenis. Delegația va cuprinde și 9 rezerve, precum și 40 de antrenori.

Canotoarea Mădălina Bereș și înotătorul Robert Glință au fost desemnați purtătorii de drapel ai echipei României.

Vă prezentăm programul sportivilor români conform orei din România.

PROGRAMUL PE ZILE

Miercuri, 21 iulie 2021

- **Softball:** începe prima rundă (feminin)
- **Fotbal:** grupe (feminin)

Joi, 22 iulie 2021

- **Fotbal:** grupe (masculin), Honduras - **România**, ora 14.00

Vineri, 23 iulie 2021

- **Ceremonia de deschidere**
- **Tir cu arcul:** calificări feminin orele 3.00-5.00. ***Reprezentant România:*** **Mădălina Ștefania Amaistroaie**
- **Canotaj,** calificări, orele 2.30-6.10. ***Reprezentanți România:***
  - **Patru rame fără cârmaci masculin (4): Mihăiță Vasile Țigănescu, Mugurel Vasile Semciuc, Ștefan Constantin Berariu, Cosmin Pascari;**
  - **Patru rame fără cârmaci feminin (4): Mădălina Hegheș, Roxana Iuliana Anghel, Elena Logofătu, Cristina Georgiana Popescu;**
  - **Dublu rame feminin (2-): Iuliana Buhuș, Adriana Ailincăi;**
  - **Dublu rame masculin (2-): Marius Vasile Cozmiuc, Ciprian Tudosă**

Sâmbătă, 24 iulie 2021

- **Gimnastica artistică** – calificări, orele 4.00-6.30, 8.30 -11.00, 13.30 -16.00. ***Reprezentanți România:*** **Maria Larisa Holbură (individual compus), Larisa Andreea Iordache (individual compus), Marian Drăgulescu (sărituri)**
- **Canotaj,** calificări, orele 2.30-6.30. ***Reprezentanți România:*** **dublu vâsle categorie ușoară feminin (L2x): Ionela Livia Cozmiuc, Gianina Elena Beleagă; dublu vâsle feminin (2x): Nicoleta Ancuța Bodnar, Simona Geanina Radiș; dublu vâsle masculin (2x): Ioan Prundeanu, Marian Florian Enache**
- **Badminton:** începe etapa grupelor, simplu și dublu
- **Baschet 3x3:** începe etapa grupelor, orele 4.15-6.25 **China vs. România** Orele 8.00 – 9.50 **România vs. Japonia**
- **Volei pe plajă:** începe runda preliminară
- **Box ,** orele 5.00 – 8.30. ***Reprezentanți România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg), Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg)**
- **Ciclism:** cursă de șosea, orele 5.00 -10.15, ***Reprezentant România:*** **Eduard Michael Grosu**
- **Echitație:** echipă de dresaj și starturi individuale
- **Scrimă:** sabie (masculin) și spadă (feminin), orele 3.00-8.20 și 10.00-16.10 ***Reprezentanți România:*** **Ana-Maria Popescu (spadă), Iulian Teodosiu (sabie)**
- **Handbal:** start preliminar (masculin)
- **Hochei:** începe etapa grupelor
- **Haltere**
- **Judo:** -48 kg (feminin), -60 kg (masculin)
- **Tir sportiv:** pușcă cu aer 10m (feminin), pistol cu aer 10m (masculin), orele 2.30 – 10.30. ***Reprezentant România:*** **Laura Ilie (pușcă aer comprimat 10 m)**

ARNM, SALVATORUL
Tehnologia medicală care va vindeca cancerul și demența » P. 54

a Jocurile Olimpice de la Tokyo

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN; ȘTEFAN CONSTANTIN

ONOARE
Canotoarea Mădălina Bereș și înotătorul Robert Glință au fost desemnați purtătorii de drapel ai echipei României

- **Înot**
- **Tenis de masă:** începe runda preliminară
- **Taekwondo:** -49 kg (feminin), -58 kg (masculin)
- **Tenis**
- **Volei:** start competiția preliminară (masculin)
- **Polo pe apă:** starturi preliminare (feminin)
- **Haltere:** 49 kg (feminin)

Duminică, 25 iulie 2021

- **Tir cu arcul:** medalii pe echipe (feminin)
- **Baschet 3x3**, orele 4.25-6.25, **România vs Italia**
  Orele 11.30-13.30, **România vs. USA**
- **Gimnastica artistică:** calificări pe echipe
- **Box**
- **Baschet:** începe runda preliminară (masculin)
- **Canoe slalom**
- **Ciclism:** cursă de șosea (feminin)
- **Sărituri în apă:** trambulină 3 m (feminin)
- **Scrimă:** concursuri de floretă (feminin) și spadă (masculin)
- **Handbal:** începe runda preliminară (feminin)
- **Judo:** runde eliminatorii -52 kg (feminin), -66 kg (masculin), orele 5.00-13.50
  Reprezentant România
  Alina Chițu (52 kg)
- **Navigație:** încep competițiile
- **Tir:** pistol cu aer 10m (feminin), pistol cu aer 10m (masculin)
- **Skateboard:** concurs de stradă (masculin)
- **Surf:** încep competițiile
- **Fotbal:**
  România - Coreea de Sud
  (ora 14:00, Kashima)
- **Înot:** finale la 400 m mixt individual (ambele), 400 m liber (masculin) și 4x100 m liber ștafetă (feminin), calificări 100m spate , orele 13.00-18.30.
  Reprezentanți România:
  Robert Glință (100 m spate), Daniel Martin (100 m spate)
- **Taekwondo:**
  -57 kg (feminin), -68 kg (masculin)
- **Volei:** începe runda preliminară (feminin)
- **Polo pe apă:** start preliminarii (masculin)
- **Haltere:** 61 kg (masculin), 67 kg (masculin)
- **Tenis de masă:** sferturi de finală mixt, masculin și feminin individual, orele 4.00-6.00, 8.00-11.45
- Semifinale mixt, orele 14.00-16.00

Reprezentanți România: **Bernadette Szocs (simplu, dublu mixt), Elizabeta Samara (simplu), Ovidiu Ionescu (simplu, dublu mixt)**

Luni, 26 iulie 2021

- **Tir cu arcul:** finala pe echipe (masculin)
- **Box:** preliminarii, orele 5.00-8.45 11.00-15.00. ***Reprezentanți România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg), Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg)**
- **Gimnastică artistică:** finala pe echipe (masculin)
- **Baschet:** începe runda preliminară (feminin)
- **Canotaj:** sferturi de finală simplu și dublu rame, feminin și masculin, recalificări patru rame, masculin și feminin, orele 3.00-5.20
- **Canoe slalom :** finala C1 (masculin)
- **Ciclism, mountain bike:** cross-country (masculin) orele 9.00-11.00. ***Reprezentant România:*** **Vlad Dascălu**
- **Sărituri în apă:** finală platformă sincronizată de 10 m (masculin)
- **Scrimă:** competiții de sabie (feminin) și floretă (masculin)
- **Judo:** -57 kg (feminin), -73 kg (masculin), orele 5.00 – 8.30, runde eliminatorii, sferturi de finală, orele 11.00-13.50, finale.
  Reprezentant România: **Alexandru Constantin Raicu (cat. 73 kg)**
- **Rugby:** începe etapa grupelor (masculin)
- **Tir sportiv:** calificare talere și finală
- **Skateboard:** concurs de stradă (feminin)
- **Înot:** finale la 100 m fluture (feminin), 100 m bras (masculin), 400 m liber (feminin), 4x100m liber ștafetă (masculin), finala la 100 m spate, orele 4.30 -6.40. ***Reprezentanți România:*** **Robert Glință (100 m spate), Daniel Martin (100 m spate)**
- **Tenis de masă:** calificări individual masculin și feminin, orele 4.00 11.30, finală dublu (mixt), orele 14.00-16.10.
  Reprezentanți România: **Bernadette Szocs (simplu, dublu mixt), Elizabeta Samara (simplu), Irina Ciobanu (rezervă), Ovidiu Ionescu (simplu, dublu mixt)**
- **Tenis:** turul doi individual și la dublu, masculin și feminin, orele 5.00-14.00,
  Reprezentanți România: **Ioana Raluca Olaru, Monica Niculescu (ambele la dublu feminin);**
- **Taekwondo:** -67 kg (feminin), -80 kg (masculin)
- **Triatlon:** cursa masculină, orele 00.30-3.00.
  Reprezentant România: **Felix Pierre Duchampt**
- **Haltere:** 55 kg (feminin)

Marți, 27 iulie 2021

- **Gimnastică artistică:** finala pe echipe (feminin)
- **Baschet 3x3:** orele 11.00-12.50, **Franța vs. România**, orele 16.30-18.50, sferturi de finală
- **Canotaj:** finale, orele 2.30-6.00
  Reprezentanți România: **patru rame fără cârmaci masculin (4-): Mihăiță Vasile Țigănescu, Mugurel Vasile Semciuc, Ștefan Constantin Berariu, Cosmin Pascari; Patru rame fără cârmaci feminin (4-): Mădălina Hegheș, Roxana Iuliana Anghel, Elena Logofătu, Cristina Georgiana Popescu; Dublu rame feminin (2-): Iuliana Buhuș, Adriana Ailincăi; Dublu rame masculin (2-): Marius Vasile Cozmiuc, Ciprian Tudosă**
- **Canoe slalom:** K1 final (feminin)
- **Ciclism, mountain bike:** cross-country (feminin)

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

CANOTAJ
Echipajele de 8+1, feminin și masculin, au mari șanse la o medalie olimpică

- **Box:** preliminarii, orele 5.00 – 8.45 și orele 11.00-14.45. ***Reprezentantă România:*** **Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg)**
- **Înot:** finale la 100 metri spate, masculin și feminin, 200 metri liber, masculin și feminin, 100 de metri bras. ***Reprezentanți posibili:*** **Robert Glinţă (100 m spate), Daniel Martin (100 m spate)**
- **Rugby**
- **Sărituri în apă:** finală platformă sincronizată de 10 m (feminin)
- **Echitaţie:** finala pe echipe
- **Scrimă:** echipe spadă (feminin)
- **Judo:** -63 kg (feminin), -81 kg (masculin)
- **Tir sportiv:** concurs de pistol cu aer (mixt)
- **Surf**
- **Softball:** finală (feminin)
- **Înot:** finale în 200 m liber (masculin), 100 m spate (ambele), 100 m bras (feminin)
- **Fotbal feminin**
- **Handbal**
- **Hochei pe iarbă**
- **Judo**
- **Taekwondo:** + 67 kg (feminin), + 80 kg (masculin)
- **Tenis de masă:** calificări, orele 4.00-7.00, 8.30-11.30, 13.30-16.30, masculin și feminin, individual. ***Reprezentanți România:*** **Bernadette Szocs (simplu, dublu mixt), Elizabeta Samara (simplu), Ovidiu Ionescu (simplu, dublu mixt)**
- **Tenis,** sferturi de finală la dublu, orele 5.00-14.00. ***Posibile reprezentante:*** **Ioana Raluca Olaru, Monica Niculescu**
- **Triatlon:** cursa feminină
- **Haltere:** 59 kg (feminin), 64 kg (feminin)

Miercuri, 28 iulie 2021

- **Gimnastică artistică:** finala individual compus (masculin)
- **Baseball:** star preliminarii (masculin)
- **Baschet 3x3:** semifinale , orele 11.00-13.10, meciuri pentru medalii, orele 14.45-17.35. ***Posibile reprezentante România:*** **Echipa feminină baschet 3x3 (4 jucătoare + 2 rezerve): Ancuţa Violeta Stoenescu, Gabriela Mărginean, Sonia Ursu, Claudia Monica Cuic. Rezerve: Anca Şipoş, Gabriela Irimia. Antrenor: Tatiana Gallova**
- **Box:** sferturi de finală feminin (54-57 kg), orele 5.00-8.45. ***Reprezentantă România*** **Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg).** Preliminarii masculin (52-57 kg) ***Reprezentant România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg)**
- **Ciclism**
- **Canotaj:** finale, orele 2.20-5.40. ***Posibili reprezentanți România:*** **patru rame fără cârmaci masculin (4-): Mihăiţă Vasile Ţigănescu, Mugurel Vasile Semciuc, Ştefan Constantin Berariu, Cosmin Pascari; Patru rame fără cârmaci feminin (4-): Mădălina Hegheş, Roxana Iuliana Anghel, Elena Logofătu, Cristina Georgiana Popescu; Dublu rame feminin (2-): Iuliana Buhuş, Adriana Ailincăi; Dublu rame masculin (2-): Marius Vasile Cozmiuc, Ciprian Tudosă**
- **Sărituri în apă:** trambulină 3m finală (masculin)
- **Echitaţie:** finală individual
- **Fotbal: România - Noua Zeelandă,** ora 11.30
- **Handbal**
- **Hokey pe iarbă**
- **Scrimă:** proba sabie pe echipe (masculin)
- **Judo:** -70 kg (feminin), -90 kg (masculin), sferturi de finală
- **Rugby** (masculin)
- **Surf**
- **Tir cu arcul:** calificări masculin și feminin, orele 10.00-12.40. ***Reprezentantă România:*** **Mădălina Ştefania Amaistroaie**
- **Tenis de masă:** sferturi de final masculin și feminin, orele 4.00-7.00, 9.00-12.00, 14.00-16.00. ***Reprezentanți România:*** **Bernadette Szocs (simplu, dublu mixt), Elizabeta Samara (simplu), Ovidiu Ionescu (simplu, dublu mixt)**
- **Tenis:** sferturi de finală, orele 5.00-14.00. ***Posibili reprezentanți:*** **Ioana Raluca Olaru, Monica Niculescu (ambele la dublu feminin)**
- **Înot:** finale la 200 m liber (feminin), 200 m fluture (masculin), 200 m mixt individual (feminin), 1500 m liber (feminin), 4x200m liber ştafetă (masculin), semifinale 100 m liber, masculin, calificări 100 m feminin, orele 4.30-7.05 și 13.00-15.30. ***Reprezentanți România:*** **David Popovici (100 m liber); Bianca Andreea Costea**
- **Haltere:** 73 kg (masculin)

Joi, 29 iulie 2021

- **Gimnastică artistică:** finale (feminin), individual compus. ***Reprezentante România:*** **Maria Larisa Holbură (individual compus), Larisa Andreea Iordache (individual compus)**
- **Tir cu arcul:** calificări, orele 3.30-7.25, 8.00-12.40. ***Reprezentantă România:*** **Mădălina Ştefania Amaistroaie**
- **Canotaj:** finale orele 2.30-5.50. ***Echipaje România:*** **Dublu vâsle categorie uşoară feminin (L2x): Ionela Livia Cozmiuc, Gianina Elena Beleagă; Dublu vâsle feminin (2x): Nicoleta Ancuţa Bodnar, Simona Geanina Radiş; Dublu vâsle masculin (2x): Ioan Prundeanu, Marian Florian Enache**
- **Canoe slalom:** C1 (feminin)
- **Ciclism, curse BMX:** începe competiţia
- **Scrimă:** echipă folie (feminin)
- **Golf:** zi de deschidere (masculin)
- **Judo:** -78 kg (feminin), -100 kg (masculin)
- **Rugby:** începe etapa grupelor (feminin)
- **Tir**
- **Înot:** finale la 800 m liber (masculin), 200 m bras (masculin), 200 m fluture (feminin), 100 m liber (masculin), 4x200 m ştafetă liber (feminin), seifinale 100 m liber feminin, orele 4.30-7.10. ***Posibili reprezentanți ai României*** **David Popovici (100 m liber); Bianca Andreea Costea**

- **Tenis de masă:** semifinale la simplu (masculin), meciuri pentru medalii la simplu (feminin), , orele 5.00-7.00, 9.00-11.00, 14.00-16.10. ***Reprezentanți posibili ai României:*** **Bernadette Szocs (simplu), Elizabeta Samara (simplu), Ovidiu Ionescu (simplu)**
- **Tenis:** sferturi de finală la simplu, masculin și feminin, semifinale la dublu și dublu mixt, orele 5.00-14.00. ***Posibile reprezentante ale României:*** **Ioana Raluca Olaru, Monica Niculescu (ambele la dublu feminin)**

Vineri, 30 iulie 2021

- **Tir cu arcul:** individual (feminin), sferturi de finală, semifinale, finale, orele 3.30-5.15, 8.45-11.20
- **Atletism:** începe competiția, calificări orele 3.00-6.30. ***Reprezentant România:*** **Alin Alexandru Firfirică (aruncarea discului)**
- **Box:** preliminarii, sferturi de finală, orele 5.00-8.10, 11.00-14.10. ***Reprezentantă România:*** **Claudia Nechita (cat. 57 kg);**
- **Badminton:** meciuri pentru medalii la dublu mixt
- **Canoe slalom:** K1 (masculin)
- **Ciclism, curse BMX:** Finale
- **Echitație, evenimente:** începe competiția
- **Scrimă:** proba spadă pe echipe (masculin)
- **Judo:** sferturi de finale, semifinale finale la + 78 kg (feminin), + 100 kg (masculin), orele 11.00 -13.50. ***Reprezentant România:*** **Vlăduț George Simionescu (cat. +100 kg)**
- **Canotaj:** finale, orele 2.45-4.55. ***Reprezentanți România:*** **Opt rame cu cârmaci masculin (8+): Alexandru Petrișor Chioseaua, Florin Sorin Lehaci, Constantin Radu, Sergiu Vasile Bejan, Vlad Dragoș Aicoboae, Constantin Adam, Florin Nicolae Arteni Fîntînariu, Ciprian Huc, Adrian Petre Munteanu; Opt rame cu cârmaci feminin (8+): Maria Magdalena Rusu, Viviana Iuliana Bejinariu, Georgiana Dedu, Maria Tivodariu, Ioana Vrînceanu, Amalia Bereș, Mădălina Bereș, Denisa Tîlvescu, Daniela Druncea**
- **Tir sportiv:** pistol de 25 m (feminin)
- **Rugby**
- **Înot:** Finale 200m bras (feminin), 200 m spate (masculin), 100m liber (feminin), 200 m mixt individual (masculin)
- **Tenis de masă:** meciuri la medalii la simplu (masculin), orele 14.00-16.10. ***Posibil reprezentant România:*** **Ovidiu Ionescu**
- **Tenis:** finala de dublu (masculin)
- **Gimnastică pe trambulină:** individual (feminin)

Sâmbătă, 31 iulie 2021

- **Tir cu arcul:** individual (masculin)
- **Atletism:** finale la aruncarea discului (masculin), ștafetă 4x400m (mixt), 100m (feminin), orele 13.00-15.55. ***Reprezentant România:*** **Alin Alexandru Firfirică (aruncarea discului)**
- **Badminton:** meciuri pentru medalii la dublu (masculin)
- **Box:** preliminarii, orele 5.0-5.55, 11.00-13.55. ***Reprezentanți România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg), Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg)**
- **Ciclism, BMX freestyle:** începe competiția
- **Scrimă:** proba sabie pe echipe (feminin)
- **Fotbal:** sferturi de finală
- **Judo:** echipă (mixtă)
- **Rugby:** meciuri pentru medalii (feminin)
- **Navigare:** curse pentru medalii RS: X
- **Tir sportiv**
- **Înot:** finale la 100 m fluture (masculin), 200 m spate (feminin), 800 m liber (feminin), ștafetă 4x100 m mixt, semifinale 50 de metri liber, masculin și feminin
- **Tenis:** finala la simplu (feminin)
- **Gimnastică pe trambulină:** individual (masculin)
- **Triatlon,** ștafetă, mixt
- **Haltere:** 81 kg (masculin), 96 kg (masculin)

Duminică 1 august 2021

- **Gimnastică artistică:** finale la sol (masculin), bârnă (feminin), cal cu mânere (masculin), paralele inegale (feminin)
- **Atletism:** calificări și finale (feminin), săritură în înălțime (masculin), săritură triplă (feminin), 100m (masculin), orele 3.10-6.00. ***Reprezentanți România:*** **Florentina Costina Iușco, Alina Rotaru (ambele la săritura în lungime), Alin Alexandru Firfirică (aruncarea discului), Bianca Florentina Ghelber (aruncarea ciocanului)**
- **Badminton:** meciuri de medalii la simplu (feminin)
- **Box:** sferturi de finală, orele 5.00-7.40, 11.00-13.40. ***Reprezentant România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg)**
- **Ciclism, BMX freestyle:** finalele parcului
- **Sărituri în apă:** trambulină de 3 m (feminin)
- **Scrimă:** floretă echipe (masculin)
- **Golf:** ultima zi (masculin)
- **Sailing:** curse pentru medalii
- **Înot:** finale în 50 m liber (ambele), 1.500 m liber (masculin), ștafetă 4x100 m mixt (ambele)
- **Tenis de masă:** calificări echipe, orele 4.00-7.00, 8.30-11.30, 13.30-16.30. ***Reprezentante România:*** **echipa feminină (3 jucătoare) - Bernadette Szocs, Elizabeta Samara (simplu), Irina Ciobanu (rezervă)**
- **Tenis:** finale simplu, masculin, dublu femini, dublu mixt
- **Haltere:** 76 kg (feminin)
- **Lupte:** începe competiția, orele 5.00-7.00, 12.15-13.15. ***Reprezentant România:*** **greco-romane - Alin Alexuc-Ciurariu (cat. 130 kg)**

Luni, 2 august 2021

- **Gimnastica artistică:** finale la inele (masculin), sol (feminin), sărituri (masculin), orele 11.99-13.40. ***Reprezentant România:*** **Marian Drăgulescu, sărituri**
- **Înot artistic:** începe competiția (feminin)
- **Atletism:** calificări aruncarea cu ciocanul masculin, 1.500 m feminin, finale la săritura în lungime (masculin), 100 m garduri (feminin), disc (feminin), 3.000 m obstacole (masculin), 5.000 m

(feminin), orele 3.00-5.55, 13.00-16.00. ***Reprezentanți România:*** **Claudia Mihaela Bobocea (1.500 m)**

- **Badminton:** meciuri pentru medalii la dublu (feminin), meciuri la medalii la simplu (masculin)
- **Canoe sprint:** începe competiția, orele 3.30-7.00. ***Reprezentanți România:*** **Victor Mihalachi, Cătălin Chirilă (C2 - 1.000 m)**
- **Ciclism, pistă:** începe competiția; finale sprint echipă (feminin)
- **Echitație:** finală echipe, finală individuală
- **Handbal:** grupe, feminin
- **Sailing:** curse pentru medalii masculin și feminin
- **Tir sportiv:** 25m pistol viteză (masculin), 50m pușcă 3 poziții (masculin)
- **Tenis de masă:** sferturi de finală, echipe, feminin, orele: 4.00-7.00, 8.30-11.30, 13.30-16.30. ***Reprezentante România:*** **echipa feminină (3 jucătoare) - Bernadette Szocs (simplu, dublu mixt), Elizabeta Samara (simplu), Irina Ciobanu (rezervă)**
- **Haltere:** 87 kg (feminin), +87 kg (feminin)
- **Lupte:** finale lupte greco-romane 60 kg (masculin),130 kg (masculin), lupte libere 76 kg (feminin), orele 5.00-7.30, 12.15-16.00. ***Reprezentanți România:*** **greco-romane - Alin Alexuc Ciurariu (cat. 130 kg)**

Marți, 3 august 2021

- **Gimnastică artistică:** finale la paralele (masculin), bârnă (feminin), bară fixă (masculin)
- **Atletism:** calificări finale la sărituri în lungime (feminin), 400 m garduri (masculin), sărituri cu prăjina (masculin), aruncarea ciocanului (feminin), 800 m (feminin), 200 m (feminin), orele 3.00-6.35, 13.00-15.55. ***Reprezentanți România:*** **Florentina Costina Iușco, Alina Rotaru (ambele la săritura în lungime), Rareș Andrei Toader (aruncarea greutății), Andrea Miklos (400 m), Bianca Florentina Ghelber (aruncarea ciocanului)**
- **Box:** finale (masculin), orele 5.00-7.40, 11.00-13.40. ***Reprezentanți România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg), Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg)**
- **Canoe sprint:** finale la caiac simplu 200m (feminin), canoe dublu 1000m (masculin), caiac simplu 1000m (masculin), caiac dublu 500m (feminin), orele 3.30-7.15. ***Reprezentanți România:*** **Victor Mihalachi, Cătălin Chirilă (C2 - 1.000 m)**
- **Ciclism, pistă:** finale pe echipe (feminin) și sprintul în echipă (masculin)
- **Sărituri în apă:** trambulină de 3 m (masculin)
- **Fotbal:** semifinale
- **Alpinism sportiv:** începe competiția (masculin)
- **Haltere:** 109 kg (masculin)
- **Lupte:** finale la lupte greco-romane 77 kg (masculin), 97 kg (masculin), și lupte libere 68 kg (feminin), orele 5.00-7.30, 12.15-16.00. ***Reprezentant România:*** **Albert Saritov (cat. 97 kg)**

Miercuri, 4 august 2021

- **Înot artistic:** finală feminin
- **Atletism:** calificări, orele 3.00- 6.25, finale la 400 m garduri (feminin), 3000m cursă cu obstacole (feminin), aruncarea ciocanului (masculin), 800 m (masculin), 200m (masculin), orele 12.30-16.00. ***Reprezentanți România:*** **Claudia Mihaela Bobocea (1.500 m), Bianca Florentina Ghelber (aruncarea ciocanului), Andrea Miklos (400 m), Mihăiță Alexandru Novac (aruncarea suliței)**
- **Box:** finale
- **Ciclism, pistă:** finale masculin
- **Canoe:** sferturi de finală, orele 3.30-6.40
- **Echitație:** sărituri individuale finale
- **Golf:** zi de deschidere (feminin)
- **Maraton înot:** 10 km (feminin)
- **Sailing**
- **Skateboarding**
- **Tenis de masă:** semifinale , echipe, feminin, orele 4.00-7.00. ***Reprezentante România:*** **echipa feminină (3 jucătoare) Bernadette Szocs, Elizabeta Samara, Irina Ciobanu (rezervă)**
- **Alpinism sportiv:** începe competiția (feminin)
- **Haltere:** + 109 kg (masculin)
- **Lupte:** recalificări, finale la lupte greco-romane 67 kg (masculin), 87 kg (masculin) și lupte libere 62 kg (feminin), orele 5.00-7.30, 12.15-16.00. ***Reprezentantă România:*** **Kriszta Tunde Incze (cat. 62 kg)**

Joi, 5 august 2021

- **Atletism:** calificări, finale la triplu salt (masculin), aruncarea cu ciocanul (masculin), 110 m garduri (masculin), 20 km marș (masculin), sărituri cu prăjina (feminin), 400 m (masculin), orele 3.00-9.05, 10.30-12.05, 13.00-15.45. ***Reprezentanți România:*** **Rareș Andrei Toader (aruncarea greutății)**
- **Canoe sprint:** finale la caiac simplu 200m (masculin), canoe individual 200m (feminin), caiac simplu 500m (feminin), caiac dublu 1000m (masculin)
- **Ciclism, pistă**
- **Box:** semifinale,finale, orele 8.00-10.10. ***Posibil reprezentat România:*** **Cosmin Gîrleanu (52 kg)**
- **Sărituri în apă:** platformă 10 m (feminin)
- **Hochei pe iarbă:** meciuri cu medalii (masculin)
- **Karate:** finale kata (feminin), kumite - 67 kg (masculin), kumite - 55 kg (feminin)
- **Maraton înot:** 10 km (masculin)
- **Pentatlon modern:** începe competiția
- **Skateboarding**
- **Alpinism sportiv:** final combinat (masculin)
- **Tenis de masă:** meciuri pentru medalii pe echipe (feminin), orele 5.00-8.00, 13.30-16.40. ***Reprezintă România:*** **echipa feminină (3 jucătoare) - Bernadette Szocs, Elizabeta Samara , Irina Ciobanu (rezervă)**
- **Lupte:** calificări, semifinale, finale la lupte libere 57 kg (masculin), 86 kg (masculin), 57 kg (feminin), orele 5.00-8.30, 12.15-16.00.

Reprezentantă România:
Andreea Beatrice Ana (cat. 53 kg)

Vineri, 6 august 2021

- **Atletism:** finale la 50 km marş (masculin), 20 km marş (feminin), săritura cu prăjina, (feminin) aruncarea cu sulița (feminin), 5.000 m (masculin), 400 m (feminin), 1500 m (feminin), ştafetă 4x100 m (ambele), orele 23.30-4.00, 10.30-12.15, 13.50-16.55. ***Posibili reprezentanți ai României:*** **Claudia Mihaela Bobocea (1.500 m), Andrea Miklos (400 m), Marius Iulian Cocioran (50 km marş)**
- **Volei pe plajă:** meciuri de medalii (feminin)
- **Box:** finale (masculin)
- **Ciclism, pistă:** finale la Madison (feminin), sprint (masculin)
- **Fotbal:** Finala (feminin)
- **Hochei:** meciuri pentru medalii (masculin)
- **Karate:** finale în kata (masculin), kumite -61 kg (feminin), kumite -75 kg (masculin)
- **Pentatlon modern:** finala (feminin)
- **Gimnastica ritmică:** începe competiția (feminin)
- **Alpinism sportiv:** final combinat (feminin)
- **Tenis de masă:** meciuri pentru medalii pe echipe (masculin)
- **Lupte:** calificări, finale la lupte libere 74 kg (masculin), 125 kg (masculin), 53 kg (feminin), orele 5.00-7.30, 12.15-16.00. ***Reprezentante România:*** **Alina Vuc (cat. 50 kg), Andreea Beatrice Ana (cat. 53 kg)**

Sâmbătă, 7 august 2021

- **Înot artistic:** proba pe echipe (feminin)
- **Atletism:** maraton (feminin); finale la sărituri în înălțime (feminin), 10.000 m (feminin), aruncarea cu sulița (masculin), 1500 m (masculin), ştafetă 4x400 m (masculin şi femini), orele 13.00-16.20. ***Posibili rerezentanți România:*** **Claudia Mihaela Bobocea (1.500 m), Daniela Stanciu (săritura în înălțime), Alexandru Novac (aruncarea suliței)**
- **Baseball:** meciuri de medalii (masculin)
- **Baschet:** meci de medalie de aur (masculin)
- **Volei pe plajă:** meciuri de medalii (masculin)
- **Box:** finale, orele 8.00-9.55. ***Reprezentant posibil România:*** **Cosmin-Petre Gîrleanu (cat. 52 kg)**
- **Canoe:** finale în canoe dublu 500 m (feminin), canoe simplu 1.000 m (masculin), caiac patru 500 m (ambele)
- **Ciclism, pistă:** finala (masculin)
- **Sărituri în apă:** platformă 10 m (masculin)
- **Echitație:** finală la sărituri pe echipe
- **Fotbal:** Finala (masculin)
- **Golf:** ultima zi (feminin)
- **Handbal:** meciuri pentru medalii (masculin)
- **Karate:** finale kumite + 61 kg (feminin), kumite + 75 kg (masculin)
- **Pentatlon modern:** final (masculin)
- **Gimnastică ritmică:** individual (feminin)
- **Volei:** meciuri pentru medalii (masculin)
- **Polo pe apă:** meciuri pentru medalii (feminin)
- **Lupte:** finale la lupte libere: 65 kg (masculin), 97 kg (masculin), 50 kg (feminin), orele 12.45-16.00. ***Reprezentantă posibilă România:*** **Alina Vuc (cat. 50 kg)**

Duminică, 8 august 2021

- **Ceremonie de închidere**
- **Atletism:** maraton (masculin)
- **Baschet:** finală (feminin)
- **Box:** finale la categoriile ușoară, mijlocie (feminin), super grea (masculin), orele 8.00-9.55. ***Posibilă reprezentantă România:*** **Maria Claudia Nechita (cat. 57 kg)**
- **Ciclism, pistă:** finale
- **Handbal:** meciuri pentru medalii (feminin)
- **Gimnastică ritmică:** proba pe echipă (feminin)
- **Volei:** meciuri pentru medalii (feminin)
- **Polo pe apă:** meciuri pentru medalii (masculin).

FOTBAL

Selecționata de fotbal a României revine la Jocurile Olimpice după o pauză de 57 de ani. Conform regulamentului, pentru ediția din acest an sunt eligibili jucătorii născuți începând cu 1 ianuarie 1997. Lotul este format din 18 jucători, dintre care maximum 3 peste limita de vârstă. Turneul de fotbal va debuta pe 21 iulie şi se va încheia pe 7 august. În urma tragerii la sorți, România a fost repartizată în grupa B la Jocurile Olimpice alături de Noua Zeelandă, Coreea de Sud şi Honduras.

Programul meciurilor în grupa României

Joi 22 iulie

Noua Zeelandă - Coreea de Sud
(**ora 11.00**, Kashima)
Honduras - România
(**ora 14:00**, Kashima)

Duminică 25 iulie

Noua Zeelandă - Honduras
(**ora 11:00**, Kashima)
România - Coreea de Sud
(**ora 14:00**, Kashima)

Miercuri 28 iulie

România - Noua Zeelandă
(**ora 11:30**, Sapporo)
Coreea de Sud - Honduras
(**ora 11:30**, Yokohama).

Sferturi de finală

Sâmbătă, 31 iulie
Cele patru meciuri vor începe la **orele 11.00, 12.00, 13.00 şi 14.00**

Semifinale

Marți, 3 august
Cele două partide vor începe la **orele 11.00 şi 14.00**

Finala mică

Vineri, 6 august, ora 14.00

Finala

Sâmbătă, 7 august, ora 14.30

ARNm, salvatorul

Tehnologia medicală care va vindeca în următorii 15 ani boli de la cancer la demență. – *Adina Mutăr*

CORPUL UMAN ESTE ALCĂTUIT din aproximativ 100 de trilioane de celule și, în fiecare zi, multe dintre ele se transformă în celule canceroase. Dar numai în anumite circumstanțe degenerează iremediabil în boală. Dar, cu tehnologia ARNm, există speranțe că omenirea va scăpa de cancer și de alte boli în următorii 15 ani, printr-un „simplu" vaccin.

Povestea de succes a vaccinurilor anti-COVID-19 de la BioNTech și Moderna ar putea fi doar începutul. Medicii și cercetătorii vor folosi tehnologia revoluționară a ARNm pentru a combate cele mai grave flageluri din lume, de la cancer la demență, potrivit *Der Spiegel*.

Se ne imaginăm o operație pe cord deschis pentru un bypass. Odată ce sternul este despicat și inima a încetat să mai bată, medicii implementează tratamentul medical al viitorului. Întrerup operația de bypass și administrează 30 de injecții în mușchiul cardiac al pacientului, fiecare conținând 200 microlitri de medicament.

Au la dispoziție 10 minute pentru a efectua injecțiile înainte de a finaliza procedura standard cu inima deschisă, iar inima să-și reia bătăile. Bypass-ul asigură o mai bună irigare a inimii, dar boala cardiacă nu poate fi vindecată folosind această metodă convențională. În schimb, cele 30 de injecții conțin potențiunea minune concepută pentru a vindeca acest organ vital - o substanță biotehnologică care poate declanșa producerea de noi vase coronare de sânge.

Majoritatea oamenilor au auzit pentru prima dată de tehnologia ARNm ca urmare a pandemiei de coronavirus. Vaccinurile împotriva COVID-19 produse de BioNTech în Mainz, Germania, și Moderna din Cambridge, Massachusetts, au fost dezvoltate și aprobate într-un timp record și au demonstrat o eficiență de 90% împotriva SARS-CoV-2 . Un succes imens.

Miracolul vaccinului este doar începutul. Noul medicament de înaltă tehnologie are potențialul de a vindeca o serie de boli care afectează oamenii pe scară largă. Cercetătorii ARNm au dezvoltat abordări terapeutice pentru SIDA, gripă, tuberculoză, scleroză multiplă, reumatism, toate tipurile de alergii, Alzheimer, fibroză chistică, artrită și multe tipuri diferite de cancer, inclusiv al sânului, colonului, pielii, plămânilor și al prostatei.

Inima bolnavă, regenerată

Încercarea de a „regenera" inimile bolnave este pregătită de mult timp. Primii subiecți ai testelor au fost recrutați în Finlanda. Medicii din München participă și ei la proces. Un total de 24 de pacienți urmează să primească injecțiile miraculoase.

Finanțat de compania farmaceutică britanico-suedeză AstraZeneca, studiul a făcut progrese semnificative și ar putea fi finalizat chiar în această vară.

Cofondatorul BioNTech, Uğur Şahin, crede că noile tratamente medicale bazate pe ARNm vor intra pe piață unul după altul în următorii câțiva ani.

„În 15 ani, o treime din toate medicamentele nou aprobate se vor baza pe tehnologia ARNm", spune Şahin.

Piața ar putea crește până la o valoare de peste 300 miliarde de dolari pe an. Mai mult, noile medicamente miraculoase ar putea transforma și industria farmaceutică.

Directorii farmaceutici și investitorii au început să analizeze cu mult interes domeniul, dornici să obțină profituri. O cale lungă, ce a pornit de la neîncredere și dezinteres față de tehnologia ARNm.

Cei care au investit ani în cercetarea acestei tehnologii s-au confruntat cu provocări uriașe, mai ales când a fost vorba de strângerea de bani pentru experimentele lor.

Apoi, a sosit pandemia de coronavirus, care a prezentat tehnologia ARNm cu un test practic în condiții reale. Și triumful vaccinurilor dezvoltate de BioNTech și Moderna a schimbat totul: cele două companii au demonstrat lumii că tehnologia funcționează efectiv.

BioNTech a dezvoltat vaccinul înainte de a-l testa în studii clinice și de a-l produce cu ajutorul gigantului farmaceutic american Pfizer. Până la sfârșitul acestui an, companiile intenționează să producă cel puțin 2,5 miliarde de doze de vaccin, veniturile fiind împărțite între ele.

Industria medicală e pe val. Compania farmaceutică japoneză Takeda a plătit 120 de milioane de dolari pentru o cooperare cu Anima Biotech din New Jersey. Compania franceză Sanofi a cumpărat Tidal Therapeutics pentru 470 de milioane de dolari. Cercetătorii de la firma germană de chimie Evonik Industries au stabilit o cooperare cu cercetătorii de la Universitatea Stanford din California.

„Industria se confruntă cu un tsunami de euforie. Această tehnologie va transforma modul în care sunt privite bolile și cum sunt tratate", spune Gaurav Sahay, profesor asociat la Departamentul de Științe Farmaceutice de la Universitatea din Oregon, potrivit *Der Spiegel*.

Un început dificil pentru pionierii ARNm

Mulți biologi s-au concentrat pe materialul genetic din nucleul celular. La urma

Calea lungă către un vaccin

60 de ani de cercetare ARNm

1961
Biologul britanic Sydney Brenner și echipa sa descoperă ARNm în funcția sa de moleculă mesager.

1969
Succesul sintezei proteinelor cu ajutorul ARNm în eprubetă.

1978
Utilizarea veziculelor lipidice ajută la livrarea ARNm în celule

1984
Experimentele demonstrează că orice ADN este potrivit pentru sinteza ARNm.

1990
După injectarea moleculelor de ARNm pur la șoareci, celulele lor produc proteina dorită.

1992
O echipă de cercetători din SUA injectează ARNm într-un creier de șobolan și oprește o tulburare de deficit de hormoni.

1993
Omul de știință francez Martinon și echipa sa injectează mARN la șoareci pentru a declanșa un răspuns imun

1995
Pentru prima dată, se dezvoltă un vaccin ARNm împotriva celulelor canceroase specifice.

1997
Compania Merix Bioscience este fondată în SUA pentru a cerceta posibile terapii cu ARNm.

2000
Biologul german Ingmar Hoerr fondează împreună cu colegii compania mRNA CureVac din Tübingen.

2005
Cercetătorul Karikó dezvoltă o metodă în SUA pentru producerea ARNm care nu este respins de organism

2009
Pentru prima dată, se încearcă utilizarea ARNm pentru imunoterapie la om.

2020
Vaccinurile ARNm anti-COVID-19 de la BioNTech și Moderna sunt aprobate în SUA și în Europa. Ambele au o eficacitate de până la 95 la sută.

2021
Acoperire globală a vaccinurilor ARNm împotriva pandemiei COVID-19.

urmei, acolo se găsesc genele - în esență „manualul de construcție" pentru proteinele necesare. Cu toate acestea, pentru ca un manual ADN să fie implementat, trebuie să se existe un plan, iar acesta este ARNm, unde „m" înseamnă „mesager", deoarece transportă instrucțiunile ADN către acele părți ale celulei în care sunt produse proteinele.

Moleculele de ARNm sunt, totuși, extrem de instabile și se degradează rapid, în special atunci când cercetătorii lucrau cu ele în laborator. În plus, sunt ușor de distrus imediat ce sunt injectate în corp. Ceea ce nu este surprinzător, pentru că sistemul imunitar știe că un ARNm străin poate aparține doar virușilor sau altor agenți patogeni. Din acest motiv, corpul atacă imediat moleculele de ARNm și le descompune în părțile lor componente.

Ca atare, ARNm nu a fost văzut mult timp ca o posibilă cale terapeutică. Dar unii cercetători au insistat, încercând să-și dea seama cum să folosească mesagerii pentru a trata boala. Era nevoie de un ARNm sintetic, de laborator, pentru a declanșa producerea proteinei dorite. Dar era posibil să fie introdusă o astfel de moleculă de ARNm în celule? Și ar produce celulele o cantitate semnificativă din proteinele dorite?

Cercetătorii sperau că metoda putea fi utilizată pentru a programa celulele să producă proteine terapeutice pentru combaterea cancerului, pentru a recunoaște și combate bolile virale sau pentru a produce hormoni de creștere.

Geneticianul american Jon A. Wolff a fost cel care a publicat un articol în revista *Science* în 1990, indicând că toate acestea ar putea fi într-adevăr posibile. Într-un experiment, echipa sa a injectat un anumit ARNm în mușchii șoarecilor și apoi a descoperit că proteina vizată a fost produsă. Dar Wolff nu a mers mai departe. Trei ani mai târziu, cercetătorii francezi au raportat rezultate similare, dar și ei au optat să nu continue studiilor lor despre ARNm.

Dar biologul Ingmar Hoerr, un doctorand candidat la Universitatea din Tübingen din Germania, şi-a concentrat cercetările pe acest tip de tehnologie. În unele dintre experimentele sale, a injectat un anumit ARNm la şoareci şi a constatat că acesta a rămas activ în celule cel puţin o perioadă scurtă de timp şi a condus la producerea proteinei dorite.

„Am fost primul care a văzut potenţialul", spune Hoerr. Şi, în 2000, a fondat o companie împreună cu câţiva colegi de laborator care sperau să producă ARNm ca terapii medicamentoase. Compania se numeşte CureVac, o combinaţi între „a vindeca" şi „vaccin".

Povestea dezvoltării ARNm

Hoerr şi cofondatorii săi au primit finanţare dintr-un program pentru tineri inovatori din statul german Baden-Württemberg, dar nu a fost suficient. CureVac s-a trezit rapid în faţa problemei că aproape nimeni din Germania nu este dispus să investească în biotehnologii nedovedite.

„Capitaliştii de risc au fost cei mai răi. Odată, un consilier s-a ridicat şi a plecat chiar în mijlocul şedinţei. Nu văzusem niciodată aşa ceva", spune Hoer. Un alt investitor şi-a cerut banii înapoi.

În această perioadă, doi mari investitori au decis să facă un pariu imens pe startup-urile germane de biotehnologie. Unul dintre ei a fost co-fondatorul miliardar al gigantului software SAP, Dietmar Hopp.

A investit 22 de milioane de euro în CureVac şi a continuat să investească. Astăzi, deţine o cotă de aproape 50% din companie. Totuşi, cazul CureVac serveşte şi pentru a arăta riscurile inerente noii tehnologii. Totuşi, compania nu a reuşit să facă un vaccin eficient împotriva COVID-19.

Candidatul său a demonstrat eficacitate de doar 47% în studiile clinice. Acţiunile companiei au scăzut cu până la 50%.

Ceilalţi investitori semnificativi din industrie sunt gemenii Andreas şi Thomas Strüngmann, fondatorii companiei Hexal, care produce versiuni generice de medicamente bine cunoscute. Odată cu vânzarea pachetului lor de acţiuni în companie, cei doi au strâns 5,6 miliarde de euro şi vor acum să arate că pot face mai mult decât să copieze de la alţii. Într-un interviu din octombrie 2008 cu directorul subsidiar al revistei *Der Spiegel*, Thomas Strüngmann a spus că el şi fratele său vor să dezvolte o terapie împotriva cancerului care nu doar extinde viaţa pacienţilor, ci şi învinge tumora.

Pentru asta, i-au ales pe Özlem Türeci şi Uğur Şahin, de origine turcă, fondatorii BioNTech, ambii având studii medicale. Cei doi s-au întâlnit la Spitalul Universitar Saarland din Homburg şi s-au căsătorit. Împreună s-au concentrat pe o abordare complet nouă a tratamentului cancerului cu ajutorul tehnologiei ARNm.

Fraţii Strüngmann au fost impresionaţi de conceptul lor şi au investit de-a lungul anilor aproximativ 200 de milioane de euro în compania cuplului.

Aceste investiţii au fost vitale pentru a permite să îşi continue cercetările. Au fost capabili să modifice cele două capete ale firelor de ARNm, făcându-le astfel mai durabile. Le-au ambalat într-un înveliş gras extrem de subţire, făcând posibilă injectarea lor în celule fără a le distruge.

Dar cum se poate asigura că rezistă la atacul sistemului imunitar al pacientului?

Aici intervine Katalin Karikó, un biochimist de la Universitatea din Pennsylvania. A fost interesată să dezvolte un remediu pentru atacurile cerebrale şi a decis să-şi concentreze atenţia asupra tehnologiei ARNm. Această decizie a izolat-o de colegii din domeniu.

„Nimeni nu era interesat de ARNm", spune ea. „Nu am primit fonduri pentru cercetare".

Iniţial, i se oferise un post de profesor, dar oferta i-a fost retrasă şi şi-a continuat activitatea în baza unui contract de cercetător normal.

Dar a continuat să caute parteneri şi, într-o zi, a vorbit cu cercetătorul Drew Weissman şi l-a convins în cele din urmă să i se alăture.

Împreună, au rezolvat enigma ARNm: aparent, un bloc specific de construire a ARNm (nucleozida uridină) declanşează răspunsul agresiv al sistemului imunitar. Cei doi cercetători au înlocuit uridina cu un nucleozid diferit, dar similar. Şi a funcţionat: în experimentele cu animale, ARNm nu a mai fost respins de către organismul primitor.

Moderna şi BioNTech (unde lucrează acum Karikó) şi-au continuat cercetările cu această variantă. CureVac, în schimb, a ales în mod deliberat o abordare diferită, optând în schimb pentru nucleozidele guanozină şi citidină pentru a stabiliza ARNm. Cu toate acestea, până la acest punct, niciuna dintre companiile care efectuează cercetări ARNm nu a introdus încă un produs pe piaţă.

Dar apoi lumea s-a trezit confruntată cu un nou coronavirus. Şi odată ce genomul său a fost secvenţiat în ianuarie 2020, fiecare dintre companii a produs

Speranţe de vindecare

Abordări experimentale ale medicinei ARNm

O selecţie de boli care ar putea fi tratate cu ARNm

Abordări de tratament

- Proteinele învaţă sistemul imunitar să tolereze propriile structuri ale organismului (boli autoimune)
- Proteinele activează sistemul imunitar împotriva agenţilor patogeni sau a celulelor canceroase
- Proteinele declanşează creşterea şi regenerarea celulelor
- Proteinele acţionează ca înlocuitoare pentru transportorii deficienţi, enzime sau alte proteine

Afectat / infectat la nivel mondial în milioane (estimări)

Vaccinurile COVID-19 de la BioNTech şi Moderna sunt primele medicamente pe bază de ARNm aprobate pentru uz uman.

Sursă: The Lancet, OMS, RKI, Universitatea John Hopkin

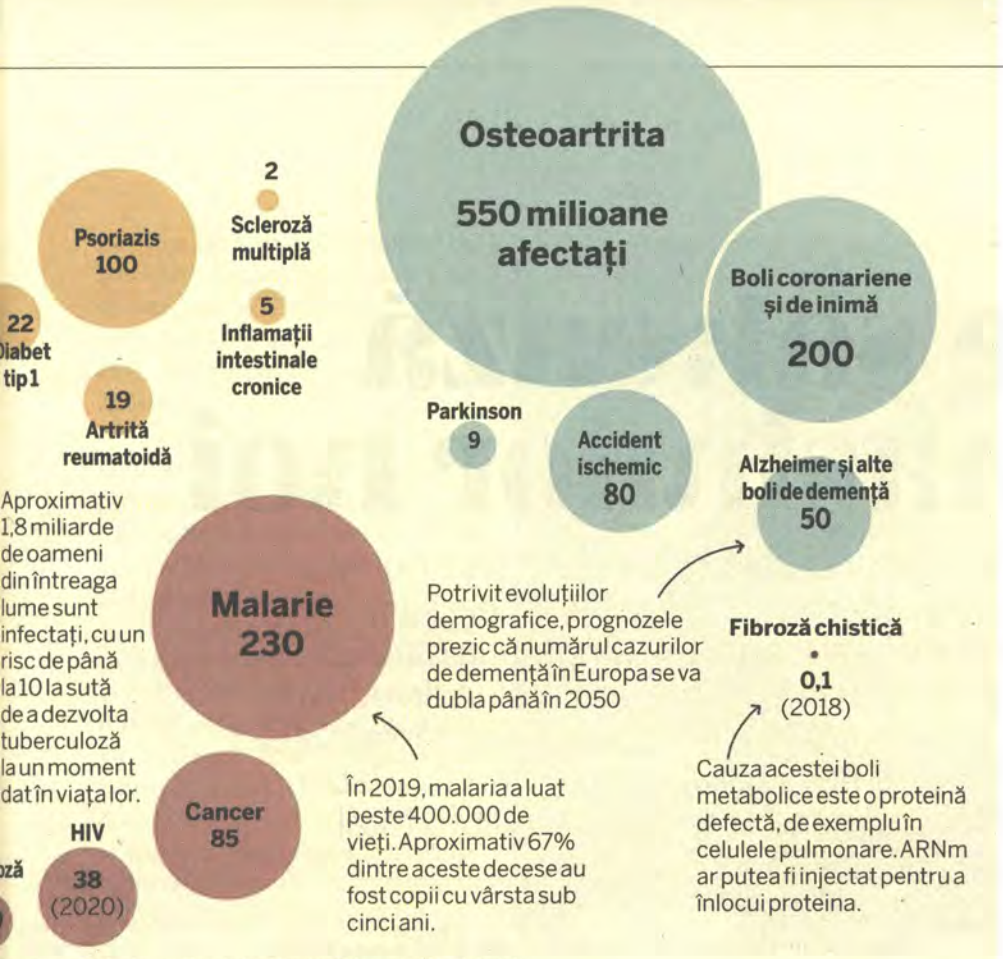

un ARNm care conține instrucțiuni de construcție pentru o anumită proteină a coronavirusului. Odată injectat, corpul uman produce cantități semnificative din acea proteină iar sistemul imunitar învață cum arată agresorul, stabilind o memorie imunologică împotriva acelui virus.

Această procedură a condus atât BioNTech, cât și Moderna să dezvolte vaccinuri COVID-19 într-un timp record. Vaccinul CureVac încă nu a fost aprobat.

Vaccinuri împotriva malariei

Vaccinurile clasice sunt alcătuite din virusuri slăbite sau inactivate sau material viral. Dar această metodă s-a dovedit ineficientă împotriva multor boli infecțioase, cum ar fi SIDA și febra dengue.

De asemenea, s-a dovedit a nu se potrivi cu malaria. Boala, frecventă în regiunile tropicale și subtropicale, este cauzată de paraziți care sunt transmiși de țânțarul Anopheles. Parazitul produce o anumită proteină (PMIF), cu care suprimă sistemul imunitar uman. Ca urmare, oamenii se pot îmbolnăvi de mai multe ori, chiar și după ce au depășit o infecție inițială. În fiecare an, peste 400.000 de persoane mor de malarie, majoritatea fiind copii.

Dr. Richard Bucala, de la Școala de Medicină Yale din New Haven, CT, lucrează în prezent la un vaccin ARNm împotriva proteinei PMIF și a reușit recent să protejeze șoarecii împotriva infecției de malarie.

Multă vreme, munca sa a rămas nerecunoscută. Dar acum, cercetători de renume mondial în domeniul malariei i se alătură. Un studiu clinic pentru testarea vaccinului este în prezent planificat la Universitatea din Oxford.

Vaccinuri împotriva SIDA, tuberculozei și gripei

Între timp, BioNTech, cu sprijinul Fundației Bill & Melinda Gates, speră să dezvolte un vaccin împotriva HIV și împotriva tuberculozei, responsabile de moartea a 1,5 milioane de oameni pe an.

Moderna speră în curând să lanseze un studiu de fază 3 a unui vaccin ARNm împotriva citomegalovirusului, care poate duce la dizabilități severe la copii în cazul în care mamele lor se infectează cu acest agent patogen în timpul sarcinii.

Mai mult, tehnologia ARNm ar putea ajuta, de asemenea, la înfrângerea gripei sezoniere, care ucide până la 650.000 de oameni în fiecare an.

O echipă de trei cercetători austrieci de la Școala de Medicină Icahn de la Spitalul Mount Sinai din New York a dezvoltat un nou vaccin candidat care ajută sistemele imunitare să atace o tulpină de gripă în diferite locuri în același timp. Șoarecii vaccinați s-au dovedit imuni la H1N1 în ciuda faptului că au fost expuși la o încărcătură virală în experiment, care a fost de 500 de ori mai mare decât o cantitate mortală.

Vaccinuri împotriva cancerului

Corpul uman este format din aproximativ 100 de trilioane de celule și, în fiecare zi, multe dintre ele se transformă în celule canceroase. În majoritatea cazurilor, situația nu progresează, deoarece mutațiile produc și proteine tumorale noi pe celulele canceroase, substanțe pe care sistemul imunitar al organismului le recunoaște ca fiind străine, acestea fiind distruse imediat.

În anumite circumstanțe, evoluează spre boală, când sistemul imun a trecut cu vederea o celulă canceroasă și i-a permis continuarea divizării. Această perturbare este ceea ce cercetătorii speră să elimine, prin studierea structurii genetice a tumorii și prepararea unui ARNm „personalizat", capabil să genereze un număr mare de proteine tumorale, astfel încât sistemul imunitar să poată recunoaște „inamicul".

Numai în Germania, Institutul Paul Ehrlich, organismul medical de reglementare din Germania, a aprobat 29 de cereri pentru teste clinice care implică terapii ARNm împotriva cancerului.

ANALIZĂ

Rablele salvează piața mașinilor noi

La prima vedere, cifrele pot arăta încurajator cu +16,65% în iunie 2021, față de iunie 2020, și o scădere cu 3,87% în primele șase luni ale anului. Puse în context european sau raportate la situația din 2019, de dinainte de pandemie, însă, datele nu prea mai arată bine deloc. Mai mult, circa 40% din automobilele noi înmatriculate în România în 2021 au fost achiziționate printr-una dintre versiunile programului Rabla, iar raportul de mașini noi/second hand este în dezechilibru total.

ÎNMATRICULĂRILE DE AUTOTURISME noi în Romania au crescut în iunie 2021 cu +16.65%. față de iunie 2020, atingând un volum de 11.853 unități. Iar în primele șase luni ale anului nivelul înmatriculărilor de autoturisme noi a atins nivelul de 47.698 unitati, acumulând o scădere de -3.87% față de perioada similară din 2020, respectiv 39.455 unități.

În iunie 2019, însă, în România au fost înregistrate 14.082 automobile noi. Ceea ce înseamnă că, față de „normalitate", în iunie 2021 înmatriculările au scăzut cu peste 15%. Iar dacă ne uităm la cifrele la șase luni, situația e de-a dreptul „albastră", în ciuda estimărilor de creștere economică ale agențiilor de rating, ale Guvernului și ale Comisiei Europene.

Ceva, undeva, crește, dar pe piața auto nu prea se vede. În ianuarie – iunie 2019 au fost înmatriculate 71.620 de automobile noi, deci cu 49% mai multe decât în prima jumătate a anului curent.

Suficient? Nu. Cea de-a 17-a ediție a programului Rabla (cel mai longeviv astfel de program din Europa și, probabil, din întreaga lume) și componenta sa Rabla Plus, destinată mașinilor electrificate, a fost motorul achizițiilor de mașini noi în 2021. Concret, din totalul de 47.698 unitati înregistrate primul semestru al anului, peste 19.000 au fost luate prin Rabla. Conform Administrației Fondului pentru Mediu (AFM), până la data de 7 iulie, un număr de 35.638 de persoane fizice se înscriseseră, la producători sau dealeri auto, pentru achiziția unui autovehicul nou prin Rabla, dintre care 4.842 prin Rabla Plus.

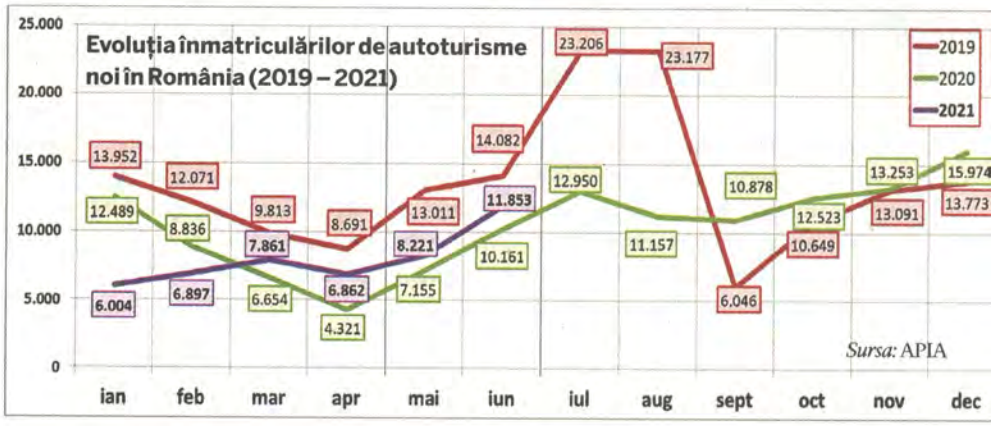

Ce mașini au preferat românii în 2021

2021 pare a fi „anul premium" în România, dacă avem în vedere că, la șase luni, BMW și Mercedes continuă să se afle în „Top 10" mărci de autoturisme noi preferate de români. Topul este condus autoritar de marca Dacia, cu 10.387 unități. „Podiumul" este completat de Skoda, cu 4.302 unități, și Ford, cu 3.793 unități. Iar în „Top 5" mai intră Toyota (3.744 unități) și Volkswagen (3.493 unități).

Apoi, „Top 10" mărci de autoturisme noi preferate de români în primele

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

șase luni din 2021 este completat de Hyundai (3.243 unități), Renault (3.223 unități), Suzuki (1.939 unități), BMW (1.839 unități) și Mercedes (1.832 unități), conform datelor centralizate de ACAROM.

Ca „notă de culoare", cel mai căutat model BMW în iunie 2021 a fost SUV-ul BMW X5 (73 unități, dintre care 4 unități X5 M Competition), iar cel mai apreciat Mercedes a fost SUV-ul GLC, tot cu peste 70 de unități.

Dar, probabil și mai „exotic" este faptul că, în iunie 2021, românii au înmatriculat 27 de Porsche-uri noi, un Aston Martin DBX, două Bentley-uri (Bentayga V8 și Flying Spur), trei Ferrari-uri (812 Superfast, Roma și SF90 Stradale) și două Lamborghini-uri (Urus).

În ceea ce privește înmatriculările de vehicule comerciale noi (LCV, HCV, Minibus și Bus, precum și vehicule speciale), după un volum de 2.227 unități înregistrat în luna iunie 2021 (+25,6% față de mai 2020), rezultă o creștere generală pe ansamblul anului 2021 de 17,9%.

Motociclurile (motociclete, mopede, ATV-uri) noi au înregistrat în luna iunie o creștere de 35% (717 unități) față de iunie 2020 și un avans de 49,3% în primul semestru din 2021.

Raportul de mașini noi/second hand, în dezechilibru total

Volumul înmatriculărilor de autoturisme second hand a atins în iunie 2021 cifra de 32.454 unități, cee ace reprezintă o creștere cu 22,23% față de iunie 2020. Iar în pe primele șase luni din 2021 nivelul înmatriculărilor de autoturisme la mâna a doua a urcat la 199.555 unități - creștere cu 9,95% față de perioada similară din 2020, respectiv 181.493 unități.

Prin urmare, raportul de mașini noi/second hand este în dezechilibru total. Având în vedere că în primul semestru al anului au fost înregistrate 47.698 de automobile noi, raportul ajunge la peste patru mașini second la una nouă (raportul optim pe pieţele mature este de trei mașini second la una nouă). Și nu, nu este vorba despre faptul că România ajunge un „cimitir de mașini vechi", cum tot susțin unii, ci de faptul că, pe fondul puterii de cumpărare scăzute și pandemiei, mulți nu s-au mai aruncat să se înhămeze la credite. De starea parcului auto ar trebui să se ocupe RAR-ul, cum se întâmplă în alte țări unde, cât timp sunt în parametri și respectă normele, mașinile mai vechi nu sunt o problemă.

În ceea privește mărcile de mașini second preferate de români în 2021, top-ul este condus detașat de Volkswagen, cu 48.965 unități. Locurile doi și trei sunt ocupate de BMW (19.558 unități) și Audi (19.487 unități). Iar „Top 5" este complatat de Ford și Opel, cu 14.037 unități și, respectiv, 13.204 unități.

-49%

este procentul de scădere la șase luni al înmatriculărilor de autoturisme noi față de 2019

Ce se întâmplă pe piața europeană

La nivel european nu sunt încă disponibile toate datele pe iunie, așa că ne raportăm la mai și la volumele acumulate în primele cinci luni. Cifrele sunt încurajatoare, dar piața auto își revine mai încet decât se anticipa, pe fondul incertitudinilor economice generate de pandemie.

În mai 2021, înregistrările de autoturisme noi la nivelul Uniunii Europene au crescut cu 53,4% față de mai 2020, până la 891.665 unități, un volum care este, însă, mult mai mic (aproape -30%) față de cel din mai 2019 (1,2 milioane unități). Cea mai mare creștere procentuală a fost atinsă de Spania, cu 177,8%. Iar celelalte trei piețe-cheie ale UE, Franța, Italia și Germania, s-au lăudat cu +46,4%, +43% și, respectiv, +37,2%.

Iar în intervalul ianuarie – mai 2021 vânzările de autoturisme noi au ur-

Evoluția înmatriculărilor de autoturisme noi la nivelul lunii mai în ultimii 10 ani

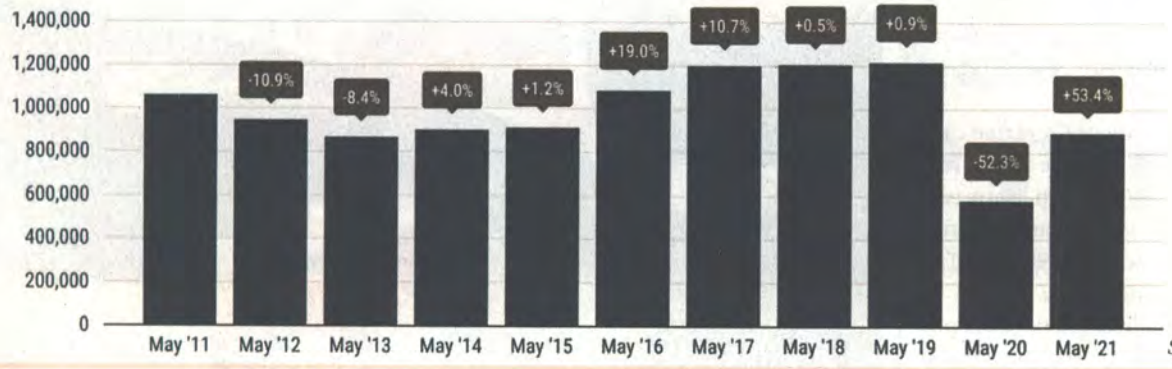

Sursa: ACEA

Evoluția înmatriculărilor de autoturisme noi în intervalul ianuarie - mai la nivelul UE (2019 – 2021

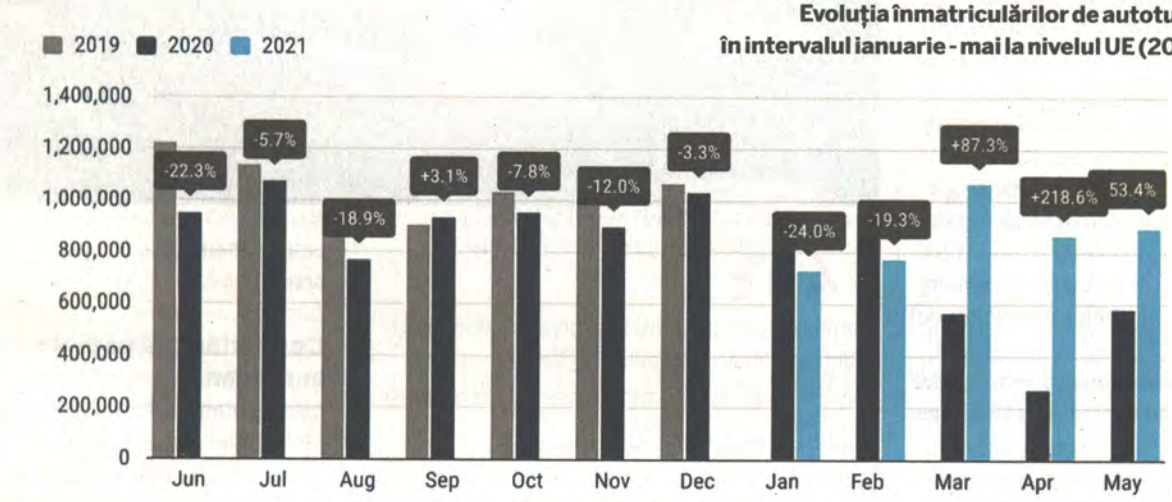

Sursa: ACEA

cat cu 29,5%, până la 4,3 milioane de unități, la nivelul UE. Și cele patru piețe-cheie au înregistrat creșteri cu două cifre: Italia +62,8%, Franța +50,1%, Spania +40% și Germania +12,8%.

Mai interesant este, însă, faptul că, la cinci luni, piața auto din România a marcat cea mai drastică scădere: -9,1%. De altfel, România și Olanda au fost singurele țări cu date negative, conform Asociației Constructorilor Europeni de Automobile (ACEA): România -9,1%, Olanda – 2,4%.

La cinci luni, vecinii bulgari au raportat o creștere cu 26,6%, iar piața auto din Ungaria a urcat cu 17,9%. Tot din zona de est, piața auto din Polonia a crescut cu 38,5% și cea din Slovacia, cu 14%.

Altfel, Volkswagen Group și-a asigurat în mai 2021 a doua cea mai mare cotă de piață din ultimii 20 de ani: 28,14%.

Din 2001 până în prezent, doar în aprilie 2020 a avut o cotă mai mare: 29,23%. Rezultatul de bazează pe performanțele mărcilor Audi, Skoda, Seat și Cupra și pe succesul modelelor electrificate.

Electrificatele și SUV-urile, la putere

La nivel european, mașinile electrificate au atins în mai 2021 o cotă de piață record, de 16%. Iar SUV-urile au revendicat aproape 45% din volumul total al pieței. Astfel, înmatriculările de autoturisme 100% electrice (BEV) și plug-in hybrid (PHEV) au ajuns la 171.415 unități, crescând cu, atenție, 279%, față de mai 2020. Defalcat, au fost înregistrate 83.700 de BEV-uri (+261%) și 87.700 de PHEV-uri (+299%).

În ceea ce privește SUV-urile, cota de piață a acestora a sărit de la 40,2% în mai 2020, la 44,6% în mai 2021. Ca idee, în mai 2018, cota de piață a SUV-urilor în Europa era de 34%.

Volkswagen T-Roc a fost cel mai râvnit SUV în mai 2021, Skoda Enyaq, cel mai apreciat SUV 100% electric, iar Ford-ul Kuga, cel mai căutat PHEV.

Top 10 mașini electrice în Europa*

1. Tesla Model 3: 8.762 (+301% - *foto*)
2. Volkswagen ID.3: 6.031
3. Renault Zoe: 5.738 (+57%)
4. Škoda Enyaq: 5.223
5. Volkswagen ID.4: 4.620
6. Fiat 500e: 3.644
7. Kia e-Niro: 3.331 (+202%)
8. Hyundai Kona EV: 3.245 (+84%)
9. Volkswagen e-Up!: 3.146 (+247%)
10. Peugeot e-208: 2.926 (+170%)

*Luna mai 2021

Sursa: Jato Dynamics

Top 10 mașini pe benzină sau motorină în Europa*

1. Volkswagen Golf: 23.106 (+75%) - *foto*
2. Renault Clio: 19.593 (+23%)
3. Fiat 500: 18.342 (+161%)
4. Volkswagen T-Roc: 18.160 (+86%)
5. Toyota Yaris: 17.373 (+112%)
6. Peugeot 2008: 16.369 (+94%)
7. Peugeot 208: 15.891 (+45%)
8. Opel Corsa: 15.715 (+68%)
9. Dacia Sandero: 15.040 (+41%)
10. Škoda Octavia: 14.767 (+73%)

*Luna mai 2021

Sursa: Jato Dynamics

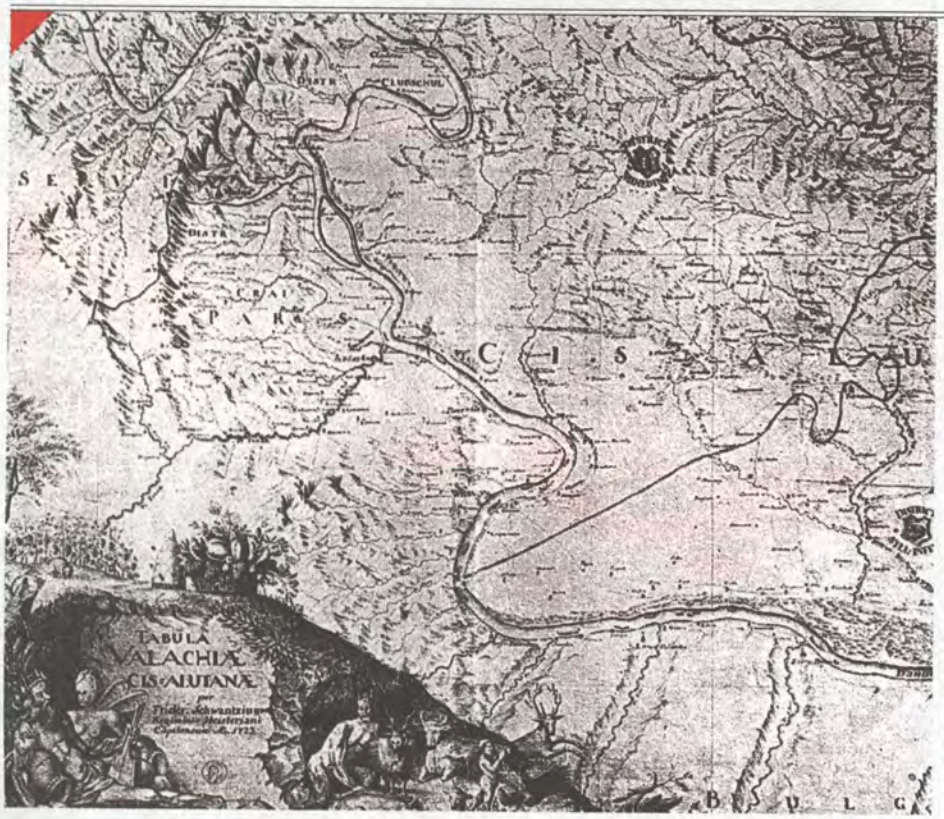

Oltenia feudală întâlnește administrația austriacă

21 IULIE 1718: PRIN TRATATUL DE LA PASSAROWITZ, IMPERIUL OTOMAN cedează Austriei Banatul, Oltenia, nordul Serbiei și al Bosniei. În consecință, Oltenia ajunge sub administrație austriacă timp de 21 de ani, până la Tratatul de la Belgrad, când această regiune s-a reîntors la Țara Românească.

Mărturiile din perioada în care austriecii au condus acest teritoriu arată șocul ciocnirii celor două culturi politice, radical diferite. Povestește consilierul cameral Ignatius Haan ce a descoperit în mânăstirile din Oltenia: „După ce călugării s-au sculat dimineața, citesc cam o jumatate de oră în biserică, apoi umblă încoace și încolo până vine vremea mesei de la prânz, care e rea și puțină. După masă merg cu toții la culcare și dorm câteva ceasuri, fie flămânzi, fie sătui. Către seară iarăși fac slujba în biserică o jumătate de oră. Niciunul dintre ei nu lucrează nimic și rabdă mai degrabă foamea decât lucrul. Le este destul dacă au câțiva țigani care să le care apă, lemne și alte lucruri trebuincioase".

Timp de 20 de ani, austriecii au încercat să instaureze un stat de drept și să fiscalizeze regiunea, dar au eșuat, fiind păcăliți de boierii autohtoni. Austriecii au realizat însă prima hartă a provinciei, care avea 977 de sate, din care peste 201 erau părăsite. Autorul hărții, căpitanul Schwantz von Springfels, consemnează că cea mai mare parte a locuitorilor erau ascunși în păduri, după războiul austriaco-turc, când turcii și tătarii au luat în robie zeci de mii de locuitori.

16-29 IULIE

Ceaușescu vrea energie nucleară

17 iulie 1980: Au fost demarate lucrările de construcție la centrala nuclearo-electrică de la Cernavodă. În 1989, în momentul căderii regimului Ceaușescu, lucrările la reactorul 1 erau realizate numai în proporție de 45%. A fost nevoie de încă câțiva ani până la darea în folosință a acestuia, pe 2 decembrie 1996. Pe 28 septembrie 2007 a fost pornit și reactorul 2. Planul inițial, datând de la începutul anilor 1980, prevedea construcția a cinci unități.

Separatiștii doboară un avion civil

7 iulie 2014: Un avion Boeing 777 al Malaysia Airlines se prăbușește în Ucraina, la 50 km de granița cu Rusia. Au murit 298 de oameni, dintre care 283 erau pasageri și 15 făceau parte din echipajul avionului. Investigatorii olandezi au ajuns la concluzia că Moscova este responsabilă de acest incident: sistemul de rachete sol-aer a fost adus din Rusia în 7 iulie, a fost folosit de separatiștii pro-ruși din Ucraina și apoi returnat. Kremlinul a negat acest raport și a susținut că vina este a Ucrainei.

Blériot zboară și câștigă

25 iulie 1909: Louis Blériot a realizat prima traversare în avion a Canalului Mânecii. El s-a decis să-și asume acest risc după ce ziarul *Daily Mail* a oferit un premiu de 1.000 de lire celui care reușea să traverseze canalul în zbor. Avionul a fost însoțit pe mare de un contratorpilor pregătit să salveze pilotul, dar, după ce a străbătut 43 de kilometri în 37 de minute, acesta aterizează la Dover. La aterizarea dură, avionul și-a rupt elicea și aripile.

Magic FM
always great music
MAGIC MORNING
cu Liana Stanciu
Luni - Vineri
De la 06:00 la 10:00
make life magic

ABONEAZĂ-TE!

Online, prin CARD, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: RO38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: • Manpres Distribution București • Calliope S.R.L. Ploiești • Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

• E-mail: abonamente@newsweek.ro.
• Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare. Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

2 modalități simple de abonare ▸ Mergi pe www.newsweek.ro/abonamente sau completează și trimite talonul de mai jos

Newsweek ROMÂNIA

Nume, prenume ▸

Adresa completă: Str. ▸ **Nr.** ▸ **Bl.** ▸ **Sc.** ▸ **Et.** ▸ **Ap.** ▸

Localitate ▸ **Județ / Sector** ▸

Cod poștal ▸ **Telefon** ▸ **E-mail** ▸

Am achitat suma de ▸ **lei cu ordin de plată nr.** ▸
din data ▸ **către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal RO38847674,**
în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna ▸

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A. CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B. PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sect. 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

CEL MAI BUN PREȚ

Abonament PRINT+DIGITAL

3 luni: 129 lei
6 luni: 249 lei
12 luni: 489 lei

Abonament PRINT

3 luni: 89 lei
6 luni: 169 lei
12 luni: 329 lei

Abonament DIGITAL

1 lună: 18 lei
3 luni: 49 lei
6 luni: 89 lei
12 luni: 169 lei

Revista va continua să apară bilunar, cu excepția lunilor iulie și august, când va apărea lunar.

Revista Newsweek România este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României.
Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: abonamente@newsweek.ro.

EVENIMENTELE Newsweek ROMÂNIA 2021

26 februarie	VACCINURI	165.000 vizualizări
18 martie	EDUCAȚIE	78.300 vizualizări
18 aprilie	AFACERI	49.000 vizualizări
13 mai	IT&C	96.700 vizualizări
8 iunie	TEHNOLOGIE	135.000 vizualizări
17 iunie	CONSTRUCȚII	73.800 vizualizări

Cele mai serioase dezbateri despre cele mai fierbinți teme ale prezentului.

Participă specialiști, oameni de știință, decidenți, manageri, antreprenori.

URMEAZĂ:

DEFENSE
SĂNĂTATE
ENERGIE
EDUCAȚIE FINANCIARĂ
GALA PREMIILOR NEWSWEEK

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026